

Europos Sąjungos oficialusis leidinys

C 72

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

52 tomas

2009 m. kovo 26 d.

<u>Pranešimo Nr.</u>	Turinys	Puslapis
II <i>Komunikatai</i>		
EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ IR ORGANŲ PRIIMTI KOMUNIKATAI		
Komisija		
2009/C 72/01	Komisijos komunikatas dėl sumažėjusios vertės turto tvarkymo Bendrijos bankų sektoriuje	1
2009/C 72/02	Neprieštaravimas praneštai koncentracijai (Byla COMP/M.5364 — Iberia/Vueling/Clickair) ⁽¹⁾	23
IV <i>Pranešimai</i>		
EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI		
Komisija		
2009/C 72/03	Euro kursas	24
VALSTYBIŲ NARIŲ PRANEŠIMAI		
2009/C 72/04	Už kontrolę, numatytą Reglamento (EEB) Nr. 2092/91 15 straipsnyje, atsakingų įstaigų arba valdžios institucijų, sąrašas	25

LT

Kaina:
18 EUR

⁽¹⁾ Tekstas svarbus EEE

(Tęsinys antrajame viršelyje)

PRANEŠIMAI, SUSIJĘ SU EUROPOS EKONOMINE ERDVE

ELPA priežiūros tarnyba

2009/C 72/05	Kvietimas pateikti pastabas pagal ELPA valstybių susitarimo dėl Priežiūros institucijos ir Teisingumo Teismo įsteigimo 3 protokolo I dalies 1 straipsnio 2 dalį dėl valstybės pagalbos, susijusios su savi-draudos bendrovių apmokestinimu Lichtenšteine	50
--------------	--	----

V Skelbimai

PROCEDŪROS, SUSIJUSIOS SU KONKURENCIJOS POLITIKOS ĮGYVENDINIMU

Komisija

2009/C 72/06	2008 m. gruodžio 23 d. Sprendimas Nr. 842 dėl leidimų žvalgyti ir išgauti požeminius naftos ir gamtinių dujų išteklius Lovečo, Pleveno ir Gabrovo srityse esančiame sektoriuje 1–5 „Devetaki“ išdavimo procedūros pradėjimo pagal Požeminių gamtos išteklių įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 3 punktą ir dėl numatyto leidimų išdavimo konkurso skelbimo	52
2009/C 72/07	2008 m. gruodžio 23 d. Sprendimas Nr. 843 dėl leidimų žvalgyti ir išgauti požeminius naftos ir gamtinių dujų išteklius Vracos srityje esančiame sektoriuje 1–9 „Mizija“ išdavimo procedūros pradėjimo pagal Požeminių gamtos išteklių įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 3 punktą ir dėl numatyto leidimų išdavimo konkurso skelbimo	54
2009/C 72/08	2008 m. gruodžio 23 d. Sprendimas Nr. 844 dėl leidimų žvalgyti ir išgauti požeminius naftos ir gamtinių dujų išteklius Vracos ir Montanos srityse esančiame sektoriuje 1–10 „Botevo“ išdavimo procedūros pradėjimo pagal Požeminių gamtos išteklių įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 3 punktą ir dėl numatyto leidimų išdavimo konkurso skelbimo	56

KITI AKTAI

Komisija

2009/C 72/09	Paraiškos paskelbimas pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 510/2006 dėl žemės ūkio produktų ir maisto produktų geografinių nuorodų ir kilmės vietos nuorodų apsaugos 6 straipsnio 2 dalį	58
2009/C 72/10	Paraiškos įregistruoti nuorodą paskelbimas pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 510/2006 dėl žemės ūkio produktų ir maisto produktų geografinių nuorodų ir kilmės vietos nuorodų apsaugos 6 straipsnio 2 dalį	62

2009/C 72/11

Paraiškos paskelbimas pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 510/2006 dėl žemės ūkio produktų ir maisto produktų geografinių nuorodų ir kilmės vietos nuorodų apsaugos 6 straipsnio 2 dalį 67

II

(Komunikatai)

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ IR ORGANŲ PRIIMTI KOMUNIKATAI

KOMISIJA

Komisijos komunikatas dėl sumažėjusios vertės turto tvarkymo Bendrijos bankų sektoriuje

(2009/C 72/01)

1. ĮVADAS

1. Nuo 2007 m. vidurio didmeninių kreditų rinkų veikimas stipriai sutrikdytas. To pasekmė – mažėjantis bankų sektoriaus likvidumas ir bankų nenoras skolinti lėšas tarpusavyje ir platesnio masto ekonomikai. Kadangi kredito rinkų sutrikdymas per pastaruosius aštuoniolika mėnesių sustiprėjo, finansų krizė paaštrėjo ir prasidėjo didelis pasaulio ekonomikos nuosmukis.
2. Sunku įsivaizduoti, kad būtų galima panaikinti finansų krizę ir atgaivinti pasaulio ekonomiką neuztikrinus bankų sektoriaus ir platesnio masto finansų sistemos stabilumo. Tik tuomet bus atgautas investuotojų pasitikėjimas ir bankai atnaujins įprastą skolinimo veiklą. Todėl, kad palaikytų savo bankų sektorių stabilumą ir paremtų skolinimo veiklą, valstybės narės ėmėsi priemonių, visų pirma tai naujo kapitalo injekcijos, naudojant viešąsias lėšas, ir vyriausybės garantijų teikimas bankams skolinantis lėšas. Apie šias priemones paskelbta 2008 m. spalio mėn. ir pastaraisiais mėnesiais jos palaipsniui įgyvendinamos.
3. Pastaruoju metu kelios valstybės narės paskelbė, kad be esamų paramos priemonių, ketina papildomai teikti tam tikrą paramą, skirtą sumažėjusios vertės bankų turtui. Šie pareiškimai kartu su panašia iniciatyva Jungtinėse Valstijose paskatino platesnio masto debatus Bendrijoje dėl turtui skirtos paramos, kaip bankams skirtos valstybės paramos priemonės, privalumų. Atsižvelgdamos į šiuos debatus ir pasikonsultavusios su Europos centriniu banku (ECB), Komisijos tarnybos parengė šį komunikatą, kuris grindžiamas 2009 m. vasario 5 d. Eurosistemos parengtomis rekomendacijomis (žr. I priedą).
4. Šiame komunikate pagrindinis dėmesys skiriamas klausimams, kuriuos turi spręsti valstybės narės svarstydamos, rengdamos ir įgyvendindamos paramos turtui priemones. Bendrai vertinant šie klausimai apima paramos turtui, kaip priemonės, skirtos finansiniam stabilumui užtikrinti ir skolinimo veiklai paremti, loginį pagrindimą; ilgesnio laikotarpio klausimus, susijusius su bankų sektoriaus gyvybingumu ir biudžeto tvarumu, į kuriuos reikia atsižvelgti svarstant paramos turtui priemones; taip pat poreikį, kad būtų bendras ir suderintas Bendrijos požiūris į paramą turtui, visų pirma siekiant užtikrinti vienodas sąlygas. Atsižvelgiant į tokį Bendrijos požiūrį, šiame komunikate taip pat siūlomos konkretnės gairės dėl paramai turtui taikomų valstybės pagalbos taisyklių, didžiausią dėmesį skiriant tokiems klausimams, kaip i) skaidrumas ir informacijos atskleidimo reikalavimai; ii) valstybės, akcininkų ir kreditorių dalijimasis našta; iii) gavėjų paskatų derinimas su viešosios politikos tikslais; iv) paramos turtui priemonių rengimas, atsižvelgiant į sumažėjusios vertės turto tinkamumą, vertinimą ir valdymą; v) paramos turtui, kitų valstybės paramos priemonių ir bankų restruktūrizavimo ryšys.

2. PARAMA TURTUI, KAIP PRIEMONĖ FINANSINIAM STABILUMUI UŽTIKRINTI IR BANKŲ SKOLINIMO VEIKLAI PAREMTI

5. Neatidėliotini valstybių narių pagalbos paketų, paskelbtų 2008 m. spalio mėn., tikslai – užtikrinti finansinį stabilumą ir paremti kreditų teikimą realiajai ekonomikai. Per anksti daryti galutines išvadas dėl paketų veiksmingumo, tačiau aišku, kad jie padėjo išvengti finansų sistemos žlugimo ir palaikė svarbių tarpbankinių rinkų veikimą. Vis dėlto, po šių paketų paskelbimo realiosios ekonomikos kreditavimo tendencijos buvo nepalankios, o naujausiais duomenimis, kreditų augimas labai sulėtėjo ⁽¹⁾. Daugumoje valstybių narių paplitusi praktika, kai įmonėms nebesuteikiami banko kreditai ir atrodytų, kad kreditų suvaržymai yra didesnio masto, nei būtų galima pateisinti cikliškumu.
6. Pagrindinė nurodyta nepakankamo kreditų srauto priežastis – netikrumas dėl sumažėjusios vertės turto vertinimo ir vietos – bankų sektoriaus problemų šaltinio nuo krizės pradžios. Netikrumas dėl turto vertinimo ne tik toliau kenkė pasitikėjimui bankų sektoriumi, bet ir silpnino valstybės paramos priemonių, dėl kurių susitarta 2008 m. spalio mėn., poveikį. Pavyzdžiui, siekiant atkurti bankų kapitalą, numatytos atsargos turto vertės sumažėjimo atveju, tačiau didelę dalį suteiktos kapitalo apsaugos bankai panaudojo atidėjiniams, jei ateityje sumažėtų turto vertė. Bankai jau ėmėsi veiksmų, kad išspręstų sumažėjusios vertės turto problemą. Jie atliko didelius turto vertės nurašymus ⁽²⁾, ėmėsi veiksmų, kad apribotų likusius nuostolius, perklasifikuodami turtą savo balansuose ir palaipsniui atidėdavo kapitalą, kad sustiprintų savo mokumo pozicijas. Tačiau ši problema nebuvo pakankamai išspręsta ir galima daryti prielaidą, kad dėl netikėtai smarkiai susilpnėjusios ekonominės veiklos bankų turto kredito kokybė toliau smarkiai blogės.
7. Parama turtui tiesiogiai būtų sprendžiamas netikrumo dėl bankų balanso kokybės klausimas ir taip būtų padedama atkurti pasitikėjimą šiuo sektoriumi. Ši parama taip pat galėtų padėti išvengti pasikartojančių bankų kapitalo atkūrimo ciklų rizikos, kadangi turto vertės sumažėjimo mastas didėja blogėjant realiosios ekonomikos padėčiai. Remdamosi šia informacija, kelios valstybės narės aktyviai svarsto galimybę skirti paramą sumažėjusios vertės bankų turtui, kaip papildomą priemonę, taikytiną su kitomis priemonėmis, įgyvendinant strategiją, dėl kurios 2008 m. spalio mėn. susitarė valstybių ir vyriausybės vadovai.

3. ILGESNIO LAIKOTARPIO KLAUSIMAI: BANKŲ SEKTORIAUS GYVYBINGUMO ATKŪRIMAS IR VALSTYBĖS FINANSŲ TVARUMAS

8. Paramos turtui priemonės turi būti parengtos ir įgyvendinamos taip, kad būtų veiksmingiausiai pasiekti neatidėliotini tikslai užtikrinti finansinį stabilumą ir paremti bankų skolinimo veiklą. Šiomis aplinkybėmis taip pat reikia spręsti svarbų klausimą – įgyvendinant paramos turtui priemones, užtikrinti atitinkamą dalyvavimą nustatant tinkamas kainas ir sąlygas, taip pat, jei būtų reikalinga, padarant šį dalyvavimą privalomu. Tačiau pagrindinis dėmesys rengiant ir įgyvendinant paramos turtui priemones neturėtų būti skiriamas tik šiems neatidėliotiniams tikslams. Svarbu atsižvelgti ir į ilgesnio laikotarpio klausimus.
9. Jeigu paramos turtui priemonės nebus įgyvendinamos taip, kad būtų užkirstas kelias didelių konkurencijos tarp bankų (tiek valstybėse narėse, tiek tarpvalstybiniu mastu) iškraipymų grėsmei pagal Europos bendrijos steigimo sutarties valstybės pagalbos taisyklės, įskaitant prireikus paramos gavėjų restruktūrizavimą, Bendrijos bankų sektorius struktūriškai susilpnės ir tai neigiamai atsilieps platesnio masto ekonomikos gamybos potencialui. Be to, dėl šios priežasties galėtų būti reikalingas pakartotinis valstybės įsikišimas į šį sektorių ir dėl to vis labiau didėtų valstybės finansams tenkanti našta. Tokia rizika yra didelė, atsižvelgiant į galimą valstybės dalyvavimo mastą. Siekiant apriboti tokios ilgesnio

⁽¹⁾ Nors, remiantis oficialiais euro zonos duomenimis, bankai vis dar teikia paskolas verslo subjektams, ši tendencija silpnėja, o 2008 m. pabaigoje kreditavimo augimo per mėnesį tempas labai sulėtėjo. 2008 m. gruodžio mėn. bankų paskolų privačiam ekonomikos sektoriui (paskolos ne pinigų finansų įstaigoms (PFI), išskyrus vyriausybes) sumažėjo 0,4 %, palyginti su lapkričio mėn.

⁽²⁾ Nuo 2007 m. vidurio iki dabar iš viso nurašyta 1 063 mlrd. USD turto, iš kurio 737,6 mlrd. USD nurašė JAV esantys bankai ir 293,7 mlrd. USD – Europoje esantys bankai. Iš pastarųjų bankų 68 mlrd. USD turto nurašė Šveicarijos bankai. Nepaisant turto nurašymo masto, apie kurį jau pranešta, dabartiniiais TVF duomenimis, bendri bankų nuostoliai, susiję su turto vertės sumažėjimu, greičiausiai pasieks 2 200 mlrd. USD. Šie skaičiai vėlgi paremti bendrai JAV išduotomis ir vertybiniais popieriais pakeistomis hipotekos, vartojimo ir bendrovių paskolomis ir nuo krizės pradžios jie nuolat didėja. Kai kurių rinkos analitikų nuomone, bendra nuostolių suma gali būti daug didesnė. Pavyzdžiui, Nouriel Roubini, kuris nuolat teigė, kad oficialūs apskaičiavimai yra per maži, dabar teigia, kad bendra nuostolių suma galėtų būti 3 600 mlrd. USD vien Jungtinėse Valstijose.

laikotarpio žalos riziką, valstybės įsikišimas į bankų sektorių turėtų būti tikslingas ir vykdomas pasitelkiant tam tikro elgesio užtikrinimo priemones, kuriomis derinamos bankų paskatos ir viešosios politikos tikslai. Paramos turtui priemonės turėtų būti bendrų pastangų atkurti bankų sektoriaus gyvybingumą, remiantis būtinu restruktūrizavimu, dalis. Poreikis restruktūrizuoti bankų sektorių, kaip valstybės paramos atsvara, išsamiau aptariamas 5 ir 6 skirsnuose kalbant apie valstybės pagalbos taisykles.

10. Svarstant paramos turtui priemonių rengimą ir įgyvendinimą, taip pat svarbu, kad valstybės narės atsižvelgtų į biudžetą. Remiantis bendro tikėtino turto nurašymo skaičiavimais, paramos turtui biudžeto išlaidos – faktinės, galimos arba abiejų rūšių – galėtų būti didelės tiek absoliučiais dydžiais, tiek lyginant su valstybių narių bendruoju vidaus produktu (BVP). Valstybės parama turtui (ir kitos priemonės) neturėtų būti tokio masto, kad dėl to kiltų problemų, susijusių su viešųjų finansų tvarumu, pvz., pernelyg didelis išsiskolinimas arba finansavimo problemos. Šie klausimai labai svarbūs dabartinėmis aplinkybėmis, didėjant biudžeto deficitui, didėjant valstybės skolos lygiams ir kylant sunkumams, susijusiems su valstybės obligacijų emisijomis.
11. Konkrečiau, valstybių narių biudžeto padėtis bus svarbus klausimas, renkantis turto, kuriam bus teikiama parama, valdymo priemonę, t. y. turto pirkimą, turto draudimą, turto pasirinkimo sandorį arba tokių priemonių derinį ⁽¹⁾. Įvairių paramos turtui metodų poveikis biudžeto patikimumui negali labai skirtis, nes finansų rinkose galimi nuostoliai bus greičiausiai panašiai diskontuoti ⁽²⁾. Tačiau metodas, kuriuo remiantis reikia iš karto pirkti sumažėjusios vertės turtą, turėtų labiau tiesioginį poveikį biudžeto koeficientams ir valstybės finansavimui. Nors sumažėjusios vertės turto valdymo priemonės pasirinkimas yra kiekvienos valstybės narės atsakomybė, būtų galima apsvarstyti mišrius metodus, kuriais remiantis blogas turtas atskiriamas nuo bankų balansų atskirame subjekte (banko viduje arba išorės įmonėje), kuris gautų tam tikros naudos iš vyriausybės garantijos. Toks metodas yra patrauklus, nes jis turi daug turto pirkimo metodo privalumų, kalbant apie pasitikėjimo bankų sistema atkūrimo perspektyvą, kartu jis riboja tiesioginį poveikį biudžetui.
12. Kalbant apie ribotus biudžeto išteklius, gali būti tikslinga paramos turtui priemonės daugiausia skirti keliems sisteminės svarbos bankams. Kai kuriose valstybėse narėse bankams skirta parama turtui gali būti labai suvaržyta dėl esamų šių valstybių biudžeto suvaržymų ir (arba) jų bankų balanso dydžio, palyginti su BVP.

4. BENDRO IR SUDERINTO BENDRIJOS POŽIŪRIO POREIKIS

13. Svarstant kai kurias paramos turtui priemonių rūšis, reikia suderinti neatidėliotinus tikslus užtikrinti finansinį stabilumą ir bankų skolinimo veiklą su poreikiu ilgesniu laikotarpiu išvengti žalos Bendrijos bankų sektoriui, bendrajai rinkai ir platesnio masto ekonomikai. Veiksmingiausiai tai galima įgyvendinti bendru ir suderintu Bendrijos požiūriu, siekiant šių plataus masto tikslų:
 - a) didinti pasitikėjimą rinka, parodant, kad Bendrijos mastu galima veiksmingai spręsti finansų krizės problemą, ir kuriant teigiamo poveikio valstybėse narėse ir platesnio masto finansų rinkose perspektyvą;
 - b) riboti neigiamą poveikį valstybėse narėse tokiu atveju, kai vienai valstybei narėi pradėjus pirmajai taikyti paramos turtui priemones, kitos valstybės narės pradeda jausti spaudimą imtis tų pačių veiksmų ir dėl to gali pradėti varžytis tarpusavyje dėl subsidijų;

⁽¹⁾ Šios priemonės išsamiau aptariamos II priede.

⁽²⁾ Valstybei perkant turtą, nebūtinai reiškia, kad ilgesniu laikotarpiu bus patirta didelių biudžeto išlaidų, jeigu pakankama įsigyto turto dalis vėliau gali būti pelningai parduota (žr. JAV ir Švedijos pavyzdžius II priede). Tačiau kai valstybė perka turtą, tai reiškia, kad bus išlaidų biudžeto laikotarpio pradžioje, kurios padidintų bendrą valstybės skolą ir bendrus valstybės finansavimo reikalavimus. Valstybės skolos pakeitimo sumažėjusios vertės turtu metodą būtų galima taikyti, siekiant lengviau išspręsti su emisija susijusias veiklos problemas, tačiau nebūtų išvengta poveikio biudžeto koeficientams ir valstybės skolos pasiūlos padidėjimo rinkoje.

- c) apsaugoti finansinių paslaugų bendrąją rinką, užtikrinant, kad būtų nuosekliai taikomos valstybių narių priimtos paramos turtui priemonės, ir nesiimti finansinio protekcionizmo;
 - d) užtikrinti, kad būtų laikomasi valstybės pagalbos kontrolės ir kitų teisinių reikalavimų, toliau garantuojant paramos turtui priemonių nuoseklumą ir mažinant konkurencijos iškreipimus bei moralinės žalos riziką.
14. Valstybių narių veiksmus reikėtų koordinuoti tik bendrai ir tą būtų galima daryti pakankamai lanksčiai pritaikant priemones konkrečioms atskirų bankų atvejams. Jeigu nebus pakankamo *ex ante* koordinavimo, daugumai šių tikslų pasiekti reikės papildomos valstybės pagalbos kontrolės *ex post*. Todėl bendros gairės dėl paramos priemonių pagrindinių požymių turėtų padėti sumažinti poreikį koreguoti ir tikslinti atlikus vertinimą pagal valstybės pagalbos taisykles. Tokios gairės pateikiamos tolesniuose skirsniuose.

5. GAIRĖS DĖL VALSTYBĖS PAGALBOS TAISYKLIŲ TAIKymo PARAMOS TURTUI PRIEMONĖMS

15. Bankai paprastai turi įvertinti įsigijamo turto riziką ir būti tikri, kad galės padengti bet kokius susijusius nuostolius ⁽¹⁾. Tačiau galima laikyti, kad parama turtui gali sustiprinti finansinį stabilumą. Viešosios paramos turtui priemonės yra valstybės pagalba, kadangi pagalbą gaunančiam bankui nereikia nei užfiksuoti nuostolio, nei sudaryti rezervo galimam nuostoliui dėl sumažėjusios vertės turto padengti (arba jam už tai kompensuojama) ir (arba) šios priemonės suteikia galimybę panaudoti reguliuojamą kapitalą kitais tikslais. Visų pirma tai būtų tokiu atveju, kai sumažėjusios vertės turtas perkamas arba apdraudžiamas didesne nei rinkos verte arba jeigu garantijos kaina valstybei nekompensuojama už jos galimą didžiausią išpareigojimą pagal garantiją ⁽²⁾.
16. Tačiau bet kokia pagalba, kuri teikiama paramos turtui priemonėms, turėtų atitikti bendrojo būtinumo, proporcingumo ir konkurencijos iškreipimo sumažinimo principus. Tokia pagalba susijusi su dideliais pagalbą gaunančių bei jos negaunančių bankų ir pagalbą gaunančių bankų, kurių pagalbos poreikiai skiriasi, konkurencijos iškreipimais. Iš esmės patikimi, bet pagalbos negaunantys bankai gali jaustis įpareigoti kreiptis dėl valstybės įsikišimo, kad išlaikytų konkurencingą padėtį rinkoje. Tarp valstybių narių gali kilti panašių konkurencijos iškreipimų ir jos gali pradėti varžytis tarpusavyje dėl subsidijų (stengdamosi išgelbėti savo bankus, nepaisydamos poveikio bankams kitose valstybėse narėse) bei žengti link finansinio protekcionizmo ir vidaus rinkos suskaidymo. Todėl dalyvavimą paramos turtui programoje turėtų lemti aiškiai apibrėžti ir objektyvūs kriterijai, siekiant neleisti atskiriems bankams pasinaudoti nepagrįstu pranašumu.
17. Principai, kuriais reglamentuojamas valstybės pagalbos taisyklių, ypač EB sutarties 87 straipsnio 3 dalies b punkto taikymas bet kuriai bankams skirtai priemonei, kiek tai susiję su pasauline finansų krize, buvo nustatyti Komisijos komunikate „Valstybės pagalbos taisyklių taikymas finansų įstaigoms skirtoms priemonėms dėl dabartinės pasaulinės finansų krizės“ ⁽³⁾. Išsamesnės gairės dėl praktinio šių principų taikymo atkuriant kapitalą buvo vėliau pateiktos Komisijos komunikate „Finansų įstaigų kapitalo atkūrimas esant dabartinei finansų krizei: pagalbos apribojimas iki mažiausios būtinos sumos ir apsaugos priemonės nuo netinkamo konkurencijos iškreipimo“ ⁽⁴⁾. Tais pačiais principais grindžiamose šiame komunikate pateikiamose gairėse nurodomi pagrindiniai paramos turtui priemonių arba programų požymiai, kurie nulemia jų veiksmingumą

⁽¹⁾ Paprastai bankai turi įvairių rūšių turto: grynųjų pinigų, finansinio turto (trumpalaikių išdo vertybinių popierių, skolos vertybinių popierių, nuosavybės vertybinių popierių, prekiaujamų paskolų ir biržos prekių), išvestinių priemonių (apsikeitimo ir pasirinkimo sandorių), paskolų, finansinių investicijų, nematerialiojo turto, nekilnojamojo turto, įrangos ir įrengimų. Nuostolių galima patirti, kai turtas parduodamas už mažesnę vertę nei balansinė vertė, kai turto vertė sumažinama ir sukuriama rezervas galimiems nuostoliams padengti arba *ex post*, kai suėjus terminui įplaukų srautai yra mažesni nei balansinė vertė.

⁽²⁾ Laikoma, kad garantija yra valstybės pagalba, kai pagalbą gaunantis bankas negali rasti rinkoje nepriklausomo privataus veiklos vykdytojo, kuris būtų pasirošęs suteikti panašią garantiją. Valstybės pagalbos dydis yra didžiausias valstybės išpareigojimas.

⁽³⁾ OL C 270, 2008 10 25, p. 8.

⁽⁴⁾ OL C 10, 2009 1 15, p. 2.

ir poveikį konkurencijai. Šios gairės vienodai taikomos visiems bankams, kuriems suteikiama parama turtui, nepriklausomai nuo jų individualios padėties, tačiau praktiškai jos gali būti taikomos skirtingai, priklausomai nuo pagalbos gavėjo rizikos pobūdžio ir gyvybingumo. Šių gairių principai taikomi *mutatis mutandis*, kai dvi ar daugiau valstybių narių derina priemones, kad tarpvalstybiniais bankams suteiktų paramą turtui.

18. Šio komunikato tikslas – nustatyti suderintus principus ir sąlygas, siekiant kuo labiau užtikrinti paramos turtui priemonių veiksmingumą bendrojoje rinkoje, atsižvelgiant į ilgalaikį tikslą atkurti normalias rinkos sąlygas, kartu toliau pakankamai lanksčiai veikiant, kad individualiai arba nacionaliniu lygiu būtų atsižvelgiama į konkrečius požymius arba būtų teikiamos papildomos priemonės ar procedūros finansinio stabilumo tikslais. Todėl veiksmingomis paramos turtui priemonėmis turėtų būti palaikomas realiosios ekonomikos kreditavimas.

5.1. Tinkamas problemos nustatymas ir sprendimų variantai: visiškas *ex ante* skaidrumas, sumažėjusios vertės atskleidimas ir išankstinis reikalavimus atitinkančių bankų vertinimas

19. Bet kuri paramos turtui priemonė turi būti grindžiama aiškiai nustatytu su turtu susijusių banko problemų dydžiu, jo tikru mokumu iki paramos suteikimo ir jo gyvybingumo atkūrimo perspektyva, tinkamai atsižvelgiant į visas galimas alternatyvas, siekiant palengvinti būtiną restruktūrizavimo procesą, užkirsti kelią visų dalyvių paskatų iškraipymui ir neiššvaistyti valstybės išteklių, jei nebūtų prisidėta prie įprastos realiosios ekonomikos kreditavimo veiklos atkūrimo.
20. Todėl siekiant sumažinti riziką, kad tų pačių pagalbos gavėjų atžvilgiu reikės pakartotinio valstybės įsikišimo, turėtų būti laikomasi šių kriterijų, kaip būtinos sąlygos, norint pasinaudoti parama turtui:
 - a) reikalavimus atitinkantys bankai, kurie kreipiasi dėl pagalbos, turėtų būti *ex ante* visiškai skaidrūs ir atskleisti sumažėjusią turto, kuriam bus teikiamos paramos priemonės, vertę, remdamiesi atitinkamu vertinimu, kurį patvirtina pripažinti nepriklausomi ekspertai ir patvirtina susijusi priežiūros institucija ir kuris atitinka 5.5 skirsnyje išdėstytus vertinimo principus ⁽¹⁾; sumažėjusi vertė turėtų būti atskleidžiama iki valstybės įsikišimo; reikėtų nustatyti pagalbos dydį ir banko nuostolius, patirtus perdavus turtą ⁽²⁾;
 - b) atskiro banko paraiškoje dėl pagalbos turėtų būti išsamiai apžvelgta to banko veikla ir balansas, siekiant įvertinti banko kapitalo pakankamumą ir jo gyvybingumo perspektyvą (gyvybingumo apžvalga); ši apžvalga turi būti atliekama tuomet, kai tvirtinamas sumažėjusios vertės turtas, kuriam taikoma paramos turtui programa, tačiau atsižvelgiant į apžvalgos apimtį, ji galėtų būti baigta po to, kai bankas pradės įgyvendinti paramos turtui programą; gyvybingumo apžvalgos rezultatai pranešami Komisijai ir į juos bus atsižvelgiama vertinant būtinas tolesnes priemones (žr. 6 skirsinį).

5.2. Valstybės, akcininkų ir kreditorių išlaidų, susijusių su sumažėjusios vertės turtu, dalijimasis

21. Paprastai bankai turėtų prisiimti su sumažėjusios vertės turtu susijusius nuostolius iki didžiausios ribos. Pirmiausia, tuo tikslu būtinas visiškas *ex ante* skaidrumas ir informacijos atskleidimas, taip pat teisingas turto vertinimas iki valstybės įsikišimo ir teisingas atlygis valstybei už bet kokios rūšies paramos turtui priemonę, siekiant užtikrinti atitinkamą akcininkų atsakomybę ir išlaidų dalijimąsi, nepriklausomai nuo to, koks konkretus modelis pasirinktas. Sujungus šiuos elementus, turėtų būti darniai dalijamasi našta,

⁽¹⁾ Nepažeidžiant būtinybės pavišinti paramos turtui priemonės poveikį balansui, įskaitant tinkamą pasidalijimą tenkančia našta, terminus „skaidrumas“ ir „visiškas atskleidimas“ reikėtų suprasti kaip skaidrumą nacionalinių valdžios institucijų, susijusių nepriklausomų ekspertų ir Komisijos atžvilgiu.

⁽²⁾ Pagalbos dydis atitinka turto perdavimo vertės (paprastai grindžiamos realiąja turto ekonomine verte) ir rinkos kainos skirtumą. Šiame dokumente patirti nuostoliai atitinka turto perdavimo vertės ir jo balansinės vertės skirtumą. Faktiniai nuostoliai paprastai bus inomi tik *ex post*.

susijusia su įvairių rūšių valstybės parama, atsižvelgiant į konkrečius skiriamuosius įvairių rūšių pagalbos požymius ⁽¹⁾.

22. Jei tinkamai įvertinus turtą ir teisingai nustatčius nuostolius susidarytų techninio nemokumo padėtis be valstybės įsikišimo, reiktų pradėti banko administravimo procedūrą arba jį likviduoti pagal Bendrijos ir nacionalinę teisę ⁽²⁾. Tokiomis aplinkybėmis siekiant išlaikyti finansinį stabilumą ir pasitikėjimą, tinkama priemonė gali būti obligacijų turėtojams suteikiama apsauga arba garantijos ⁽³⁾.
23. Kai dėl finansinio stabilumo priežasčių ⁽⁴⁾ nepatartina pradėti banko administravimo procedūros arba tinkamai jį likviduoti, bankams galėtų būti skiriama iki mažiausio dydžio ribota pagalba suteikiant garantijas arba nuperkant turtą, kad bankai galėtų toliau veikti tam tikrą laikotarpį, būtiną restruktūrizavimo arba tinkamo likvidavimo planui parengti. Tokiais atvejais akcininkai taip pat turėtų prisiimti nuostolius bent jau tol, kol bus pasiektos kapitalo pakankamumo reguliuojamosios ribos. Taip pat galima apsvarstyti nacionalizavimo galimybes.
24. Kai neįmanoma visiškai pasidalinti naštos *ex ante*, reiktų pareikalauti, kad bankas vėliau prisidėti padengiant nuostolius arba riziką, pavyzdžiui, lėšų susigrąžinimo išlygomis arba draudimo programos atveju „pirmojo nuostolio“, kurį prisiims bankas (paprastai ne mažiau kaip 10 %), išlyga ir „likutinio nuostolio pasidalijimo“ išlyga, kuria bankas dalyvauja prisiimant papildomų nuostolių procentinę dalį (paprastai ne mažiau kaip 10 %) ⁽⁵⁾.
25. Paprastai kuo mažesnis išankstinis įnašas, tuo didesnis turi būti vėlesnis akcininkų įnašas konvertuojant valstybės nuostolius į banko akcijas ir (arba) suteikiant papildomas kompensacines priemones, kad būtų apribotas konkurencijos iškraipymas įvertinant būtiną restruktūrizavimą.

5.3. Bankų paskatų dalyvauti gaunant paramą turtui derinimas su viešosios politikos tikslais

26. Paprastai pagal paramos sumažėjusios vertės turtui programą turėtų būti suteikiamas iki šešių mėnesių užsiregistravimo laikotarpis nuo tos dienos, kai valstybė pradeda vykdyti programą. Tai apribos stimulą bankams vilkinti būtiną informacijos atskleidimą, tikintis vėliau gauti didesnę paramą, ir padės greičiau spręsti bankų problemas, kol ekonomikos nuosmukis dar labiau neapsunkino padėties. Per šešių mėnesių laikotarpį bankai sugebėtų pateikti reikalavimus atitinkančio turto krepšelius, kuriems bus teikiamos paramos turtui priemonės su pratęsimo galimybe ⁽⁶⁾.
27. Gali prireikti sukurti atitinkamus mechanizmus, siekiant užtikrinti, kad bankai, kuriems labiausiai reikia paramos turtui, dalyvautų valstybės priemonėje. Tokie mechanizmai galėtų apimti privalomą dalyvavimą programoje ir turėtų apimti bent jau privalomą informacijos atskleidimą priežiūros institucijoms. Visiems bankams taikomas įpareigojimas atskleisti su turtu susijusių problemų dydį padės aiškiau nustatyti paramos turtui programos valstybių narių lygmeniu poreikį ir būtiną mastą.

⁽¹⁾ Paramos turtui priemonės galima iš dalies palyginti su kapitalo injekcijomis, kadangi jos suteikia nuostolių prisiėmimo mechanizmą ir turi reguliuojamąjį kapitalo poveikį. Tačiau paramos turtui priemonių atveju valstybė paprastai patiria didesnę riziką, susijusią su specialiu sumažėjusios vertės turto portfeliumi, kai nėra tiesioginio įnašo iš kitos banko pajamas uždirbančios veiklos ir lėšų ir kai viršijamas jos galimas į banką įdėtas kapitalas. Atsižvelgiant į didesnę riziką nei naudą, atlygis už paramą turtui paprastai turėtų būti didesnis nei kapitalo injekcijų atveju.

⁽²⁾ Lyginant turto balansinę vertę ir jo perdavimo vertę (t. y. realiąją turto ekonominę vertę).

⁽³⁾ Tačiau akcininkų apsauga paprastai turėtų būti neįtraukiama. Žr. sprendimus NN 39/08 (Danija, pagalba „Roskilde Bank“ likviduoti) ir NN 41/08 (Jungtinė Karalystė, sanavimo pagalba „Bradford & Bingley“).

⁽⁴⁾ Taip gali būti, kai vykdant administravimo ar teisminį procesą arba tinkamai likviduojant banką, dėl banko dydžio arba veiklos rūšies būtų sunku suvaldyti situaciją be pavojingo sisteminio poveikio kitoms finansų įstaigoms arba realiosios ekonomikos kreditavimui. Šiuo atžvilgiu reiktų pinigų ir (arba) priežiūros institucijos pateisinimo.

⁽⁵⁾ Kiti veiksniai, pavyzdžiui, didesnis atlygis gali turėti įtakos atitinkamam lygiui. Be to, reikia atkreipti dėmesį į tai, kad *ex post* kompensacijos gali būti teikiamos tik kelerius metus po to, kai pradėdama taikyti priemonę, ir todėl dėl jų gali nepatenkinamai užsitęsti netikrumas dėl sumažėjusios vertės turto vertinimo. Lėšų susigrąžinimo išlygos, grindžiamos *ex ante* vertinimu, atveju šios problemos nebūtų.

⁽⁶⁾ Užregistruoto dalyvauti turto, kurio terminas gali sueiti vėliau, atvejis.

28. Kai dalyvavimas nėra privalomas, programą galėtų sudaryti atitinkamos paskatos (pavyzdžiui, varantų arba teisių esamiems akcininkams suteikimas, kad jie ateityje galėtų dalyvauti lengvatinėmis sąlygomis pritraukiant privatų kapitalą), padedančios bankams lengviau priimti sąlygas nenukrypstant nuo skaidrumo ir informacijos atskleidimo, sąžiningo vertinimo ir dalijimosi našta principų.
29. Dalyvauti pasibaigus šešių mėnesių laikotarpiui turėtų būti galima tik išimtinėmis ir nenumatytomis aplinkybėmis, už kurias bankas nėra atsakingas ⁽¹⁾, ir griežtesnėmis sąlygomis, pavyzdžiui, mokant didesnę atlygį valstybei ir (arba) esant didesnėms kompensacinėms priemonėms.
30. Galimybė gauti paramą turtui visada turėtų priklausyti nuo keleto atitinkamų elgesio suvaržymų. Visų pirma pagalbą gaunantiems bankams turėtų būti taikomos apsaugos priemonės, kuriomis užtikrinama, kad paramos kapitalo poveikis būtų panaudojamas kreditavimui, siekiant atitinkamai ir nediskriminuojant patenkinti paklausą pagal komercinius kriterijus, o ne augimo strategijai finansuoti (visų pirma patikimiesiems bankams įsigyti), pakenkiant konkurentams.
31. Taip pat reikėtų apsvarstyti dividendų politikos apribojimus ir viršutines vadovų atlyginimo ribas. Specialią elgesio suvaržymų struktūrą reikėtų nustatyti remiantis proporcingumo įvertinimu, atsižvelgiant į įvairius veiksnus, dėl kurių gali tekti vykdyti restruktūrizavimą (žr. 6 skirsnį).

5.4. Turto atitikimas reikalavimams

32. Nustatant turto, atitinkančio reikalavimus paramai gauti, grupę, reikia surasti pusiausvyrą tarp tikslo užtikrinti neatidėliotiną finansinį stabilumą ir poreikio užtikrinti grįžimą prie įprasto rinkos veikimo per vidutinį laikotarpį. Turtas, kuris paprastai vadinamas „blogu“ turtu (pavyzdžiui, JAV hipoteka užtikrinti vertybiniai popieriai, susijusios apsidraudimo priemonės ir išvestinės priemonės), dėl kurio kilo finansų krizė ir kuris didžia dalimi tapo nelikvidus arba buvo labai sumažinta jo vertė, labiausiai lėmė su bankų gyvybingumu susijusį netikrumą ir skepticizmą. Apribojant reikalavimus atitinkančio turto grupę tokiu turtu, sumažėtų valstybės galimų nuostolių rizika ir būtų prisidėta užkertant kelią konkurencijos iškraipymams ⁽²⁾. Tačiau per daug siauro masto paramos priemonė gali nepavykti atkurti pasitikėjimo bankų sektoriumi, atsižvelgiant į skirtumus tarp konkrečių problemų, kurias patiria įvairios valstybės narės ir bankai, ir masto, kuriuo vertės sumažėjimo problema persidavė kitam turtui. Šį klausimą reikėtų spręsti pragmatiškai ir lanksčiai – taip būtų užtikrinta, kad kitam turtui atitinkamu mastu ir tinkamai pagrįstais atvejais taip pat galėtų būti teikiamos paramos priemonės.
33. Siekiant nustatyti turtą, atitinkantį reikalavimus paramos priemonėms gauti, būtinas bendras ir suderintas Bendrijos požiūris, kad būtų užkirstas kelias konkurencijos iškraipymams tarp valstybių narių ir Bendrijos bankų sektoriuje ir kad būtų ribojamos paskatos tarpvalstybiniais bankams iš skirtingų nacionalinių paramos priemonių išsirinkti jiems palankiausias. Siekiant užtikrinti nuoseklumą nustatant reikalavimus atitinkantį turtą įvairiose valstybėse narėse, reikėtų nustatyti turto kategorijas („krepšelius“), atspindinčias esamo vertės sumažėjimo mastą. Išsamesnės šių kategorijų apibrėžimo gairės pateiktos III priede. Naudojant tokias turto kategorijas, būtų lengviau palyginti Bendrijos bankus ir jų rizikos pobūdį. Valstybės narės tuomet turėtų nuspręsti, kokios kategorijos turtas būtų aprėptas ir kokiu mastu, atsižvelgdamos į Komisijos atliktą pasirinkto turto vertės sumažėjimo apžvalgą.
34. Reikėtų proporcingo požiūrio, kad valstybė narė, kurios bankų sektorių papildomai paveikė kiti veiksniai, dėl kurių masto gali kilti grėsmė finansiniam stabilumui (pavyzdžiui, burbulų sprogdimas jos nekilnojamojo turto rinkoje), tinkamai argumentavusi be kiekybinių apribojimų galėtų išplėsti turto tinkamumo sąvoką, kad ji apimtų tiksliai apibrėžtų kategorijų turtą, susijusį su sisteminėmis grėsmėmis.

⁽¹⁾ „Nenumatytos aplinkybės“ – tai aplinkybės, kurių bendrovės vadovybė jokiū būdu negalėjo numatyti, priimdama sprendimą nedalyvauti paramos turtui programoje per užsiregistravimo laikotarpį, ir kurios neatsiranda dėl bendrovės vadovybės aplaidumo ar klaidos arba dėl grupės, kuriai priklauso bendrovė, sprendimų. „Išimtinės aplinkybės“ reikia suprasti kaip išimtinės, neatsižvelgiant į dabartinę krizę. Valstybės narės, norėdamos remtis tokiomis aplinkybėmis, turi pranešti Komisijai visą būtiną informaciją.

⁽²⁾ Atrodo, kad tokį metodą JAV pasirinko „Citigroup“ ir „Bank of America“.

35. Būtų galima numatyti papildomą lankstumo galimybę, siekiant padėti bankams spręsti sumažėjusios vertės turto, kuris neatitinka 32, 33 ir 34 punktuose nurodytų tinkamumo reikalavimų, problemą, nepateikiant specialaus pagrindimo ir neviršijant 10–20 % viso atitinkamo banko, kuriam taikomas paramos mechanizmas, turto, atsižvelgiant į skirtingas įvairių valstybių narių ir bankų aplinkybes. Tačiau turtui, kurio vertės šiuo metu negalima laikyti sumažėjusia, neturėtų būti taikoma paramos programa. Parama turtui neturėtų būti neribotos trukmės draudimo priemonė nuo būsimų nuosmukio pasekmių.
36. Paprastai kuo platesni atitikimo reikalavimams kriterijai ir kuo didesnė susijusio turto proporcija banko portfelyje, tuo visapusiškesnis turės būti restruktūrizavimas ir priemonės, siekiant išvengti netinkamo konkurencijos iškraipymo. Bet kuriuo atveju Komisija nelaikys, kad turtas atitinka reikalavimus paramos priemonėms gauti, kai jis įtrauktas į pagalbą gaunančio banko balansą po konkrečios galutinės datos prieš paskelbiant apie paramos programą ⁽¹⁾. Kitaip pasielgus, galėtų kilti turto arbitražo pavojus ir nepriimtina moralinės žalos rizika, suteikiant paskatą bankams susilaikyti nuo tinkamo rizikos vertinimo ateityje teikiant paskolas ir vykdant kitas investicijas, ir taip pasikartotų tos pačios klaidos, kurios lėmė dabartinę krizę ⁽²⁾.

5.5. Turto, atitinkančio paramos reikalavimus, vertinimas ir kainos nustatymas

37. Teisingas ir nuoseklus turto, įskaitant sudėtingesnę ir mažiau likvidų turtą, vertinimo metodas yra labai svarbus, siekiant užkirsti kelią netinkamam konkurencijos iškraipymui ir valstybių narių varžymuisi tarpusavyje dėl subsidijų. Vertinimas turi būti atliekamas pagal bendrą metodiką, nustatytą Bendrijos lygiu, ir Komisija turi jį *ex ante* koordinuoti valstybėse narėse, kad užtikrintų didžiausią paramos turtui priemonės veiksmingumą ir sumažintų iškraipymo bei žalingo arbitražo riziką, su kuria visų pirma susiduria tarpvalstybiniai bankai. Siekiant atsižvelgti į konkrečias aplinkybes, susijusias, pavyzdžiui, su laiku gaunamais svarbiais duomenimis, gali tecti panaudoti alternatyvias metodikas su sąlyga, kad jos bus tokios pat skaidrios. Bet kuriuo atveju reikalavimus atitinkantys bankai turėtų kasdien vertinti savo portfelius, reguliariai ir dažnai atskleisti informaciją nacionalinėms institucijoms ir savo priežiūros institucijoms.
38. Kai įvertinti turtą labai sudėtinga, galėtų būti apsvarstyta galimybė taikyti alternatyvius metodus, pavyzdžiui, sukurti „gerą banką“, kad valstybė pirktų gerą, o ne sumažėjusios vertės turtą. Alternatyvų variantas galėtų būti valstybei įsigyti banką (įskaitant nacionalizavimą), siekiant ilgainiui atlikti vertinimą vykdant restruktūrizavimą arba tinkamai jį likviduojant, taip pašalinant bet kokią abejonę dėl tikros susijusio turto vertės ⁽³⁾.
39. Pirma, kai įmanoma, turtą reiktų vertinti dabartine jo rinkos verte. Apskritai bet koks turto, kuriam taikoma programa, perdavimas, kai turto vertė viršija rinkos kainą, yra valstybės pagalba. Tačiau dabartinė rinkos vertė gali visiškai skirtis nuo to turto balansinės vertės dabartinėmis aplinkybėmis arba jos gali nebūti, jeigu nėra rinkos (kai kurio turto vertė iš tikrųjų gali būti lygi net nuliui).
40. Antra, atsižvelgiant į paramos turtui programą, sumažėjusios vertės turtui priskiriama vertė (perdavimo vertė) bus neišvengiamai didesnė už rinkos kainas, kad būtų pasiektas paramos poveikis. Siekdama užtikrinti nuoseklų pagalbos suderinamumo vertinimą, Komisija laikytų, kad perdavimo vertė, parodanti ilgalaikę turto ekonominę vertę (realiąją ekonominę vertę), remiantis pinigų srautais ir ilgesniais terminais, yra priimtina vertė, nurodanti pagalbos dydžio suderinamumą kaip būtiną minimumą. Reikės apsvarstyti galimybę taikyti vienodą tam tikrų kategorijų turto vertės sumažinimą, siekiant suvienodinti realiąją turto, kurį įvertinti taip sudėtinga, kad praktiškai neįmanoma patikimai prognozuoti, kaip jis kis artimoje ateityje, ekonominę vertę.

⁽¹⁾ Paprastai Komisija laiko, kad vienoda ir objektyvi galutinė data, pvz., 2008 m. pabaiga užtikrins vienodas sąlygas bankams ir valstybėms narėms.

⁽²⁾ Valstybės paramos, susijusios su būsimo turto rizika, klausimas prirėkus gali būti sprendžiamas remiantis pranešimu dėl garantijos ir laikinąja sistema.

⁽³⁾ Tai būtų, pavyzdžiui, tokiu atveju, jeigu valstybė pakeistų turtą vyriausybės obligacijomis už jų nominalios vertės sumą, bet gautų neapibrėžtuosius banko kapitalo variantus, kurių vertė priklauso nuo galimos sumažėjusios vertės turto pardavimo kainos.

41. Todėl turto pirkimo arba turto draudimo priemonių ⁽¹⁾ atveju perdavimo vertė turėtų būti grindžiama to turto realiąja ekonomine verte. Be to, turi būti užtikrintas atitinkamas atlygis valstybei. Kai valstybės narės nusprendžia, kad reikia – visų pirma siekiant išvengti techninio nemokumo – taikyti turto perdavimo vertę, kuri viršija jo realiąją ekonominę vertę, priemonės pagalbos elementas yra atitinkamai didesnis. Tai gali būti priimtina tik tuo atveju, jeigu vykdomas didelio masto restruktūrizavimas ir nustatomos sąlygos, kuriomis remiantis vėliau bus galima susigrąžinti šią papildomą pagalbą, pavyzdžiui, nustatant lėšų susigrąžinimo mechanizmus.
42. Vertinimo procesui, taikant tiek rinkos vertę, tiek realiąją ekonominę vertę, taip pat valstybės atlygiui turėtų būti taikomi tie patys pagrindiniai principai ir procesai, išvardyti IV priede.
43. Vertindama valstybių narių pateiktus paramos turtui priemonių vertinimo metodus ir jų įgyvendinimą atskirais atvejais, Komisija konsultuosis su vertinimo ekspertų grupėmis ⁽²⁾. Komisija taip pat remsis esamų Bendrijos lygmens įstaigų patirtimi, kad užtikrintų vertinimo metodikų nuoseklumą.

5.6. Turto, kuriam taikomos paramos priemonės, valdymas

44. Valstybės narės gali pasirinkti tinkamiausią modelį iš 3 skirsnyje ir II priede nurodytų variantų, kad padėtų bankams spręsti su turtu susijusią problemą, atsižvelgdamos į sumažėjusios vertės turto problemos mastą, atskirų susijusių bankų padėtį ir biudžetą. Valstybės pagalbos kontrolės tikslas – užtikrinti, kad pasirinkto modelio požymiai būtų tokie, kad būtų užtikrintas vienodų sąlygų taikymas ir užkirstas kelias netinkamam konkurencijos iškraipymui.
45. Nors konkretūs pagalbos priemonės kainų nustatymo mechanizmai gali skirtis, jų skiriamieji bruožai neturėtų pastebimai paveikti tinkamo valstybės ir paramą gaunančių bankų dalijimosi tenkančia našta. Remiantis tinkamu vertinimu, bendru turto valdymo bendrovės finansavimo mechanizmu, draudimu arba mišriu sprendimo variantu turėtų būti užtikrinta, kad bankas turėtų prisiimti tokią pačią nuostolių dalį. Šiuo atžvilgiu galima apsvarstyti galimybę taikyti lėšų susigrąžinimo išlygas. Apskritai visomis programomis turi būti užtikrinta, kad paramą gaunantys bankai prisiimtų nuostolius, patirtus perduodant turtą (žr. 50 punktą ir 10 išnašą).
46. Kad ir koks būtų modelis, siekiant padėti bankams lengviau atkurti gyvybingumą ir užkirsti kelią galimiems interesų konfliktams, reikia užtikrinti aiškų funkcinį ir organizacinį paramą gaunančio banko ir jo sumažėjusios vertės turto atskyrimą, visų pirma jų vadovybės, darbuotojų ir klientų atžvilgiu.

5.7. Procedūriniai aspektai

47. V priede pateikiami išsamūs nurodymai dėl šių valstybės pagalbos procedūros gairių, susiję tiek su pradiniu pranešimu apie pagalbą, tiek su restruktūrizavimo planų, jei jų prireikia, vertinimu.

6. TOLESNĖS PRIEMONĖS – RESTRUKTŪRIZAVIMAS IR GYVYBINGUMO ATKŪRIMAS

- 48.) 5 skirsnyje paminėti principai ir sąlygos sudaro paramos turtui priemonių rengimo sistemą, atitinkančią valstybės pagalbos taisykles. Šiomis aplinkybėmis valstybės pagalbos taisyklių tikslas – užtikrinti minimalią ir mažiausiai iškraipantią paramą, siekiant pašalinti bankams tenkančią riziką, susijusią su atskira turto kategorija, kad būtų parengtas tvirtas pagrindas atkurti ilgalaikį gyvybingumą be valstybės paramos. Nors sumažėjusios vertės turto tvarkymas pagal pirmiau paminėtus principus yra būtinas žingsnis, siekiant atkurti bankų gyvybingumą, nepakanka vien tik pasiekti šį tikslą. Priklausomai nuo konkrečios bankų padėties ir požymių, jie turės imtis atitinkamų jiems naudingų priemonių, kad išvengtų pasikartojančių panašių problemų ir užtikrintų ilgalaikį pelningumą.

⁽¹⁾ Draudimo priemonės atveju perdavimo vertė suvokiama kaip draudimo suma.

⁽²⁾ Komisija remsis tokių vertinimo ekspertų grupių nuomone panašiai kaip kitų valstybės pagalbos procedūrų atveju, kai jai reikia remtis išorės ekspertų vertinimu.

49. Pagal valstybės pagalbos taisykles, visų pirma tas, kurios susijusios su sanavimo ir restruktūrizavimo pagalba, tokia parama turtui prilygsta struktūrinei operacijai ir reikia atidžiai įvertinti tris sąlygas: i) pakankamas paramos gavėjo dalyvavimas, dalijantis sumažėjusios vertės turto programos išlaidas; ii) tinkamus veiksmus, siekiant užtikrinti gyvybingumo atkūrimą; ir iii) būtinas priemonės konkurencijos iškraipymui panaikinti.
50. Pirmąją sąlygą paprastai reikėtų patenkinti įvykdant 5 skirsnyje nurodytus reikalavimus, visų pirma informacijos atskleidimo, vertinimo, kainos nustatymo ir dalijimosi tenkančia našta. Tai turėtų užtikrinti, kad paramos gavėjo indėlis padengtų bent jau visus nuostolius, patirtus perduodant turtą valstybei. Kai to iš esmės neįmanoma padaryti, pagalba vis dar gali būti patvirtinta išimties būdu su sąlyga, kad taikomi griežtesni reikalavimai, kaip kitų dviejų sąlygų atveju.
51. Reikalavimai gyvybingumui atkurti ir priemonės konkurencijos iškraipymui panaikinti bus nustatomi kiekvienu atveju atskirai. Kalbant apie antrąją sąlygą, poreikį atkurti ilgalaikį gyvybingumą, reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad parama turtui gali padėti pasiekti šį tikslą. Gyvybingumo apžvalgoje po išsamaus galimų rizikos veiksnių įvertinimo ir aptarimo ⁽¹⁾ turėtų būti patvirtintas faktinis ir būsimas banko kapitalo pakankamumas.
52. Gavus pradinį paramos turtui priemonių patvirtinimą, Komisijos atliekamą būtino restruktūrizavimo masto vertinimą lems šie kriterijai: Komisijos komunikate „Finansų įstaigų kapitalo atkūrimas esant dabartinei finansų krizei: pagalbos apribojimas iki mažiausios būtinos sumos ir apsaugos priemonės nuo netinkamo konkurencijos iškraipymo“, banko turto, kuriam taikoma parama, proporcija; tokio turto perdavimo kaina, palyginti su rinkos kaina; konkretūs suteiktos paramos sumažėjusios vertės turtui požymiai; bendras valstybės rizikos, susijusios su pagal riziką įvertintu banko turtu, dydis; paramą gaunančio banko problemų pobūdis ir kilmė bei banko verslo modelio ir investavimo strategijos patikimumas. Taip pat bus atsižvelgiama į bet kokią papildomai suteiktą valstybės garantiją arba valstybės atkuriamą kapitalą, siekiant susidaryti išsamų paramą gaunančio banko padėties vaizdą ⁽²⁾.
53. Siekiant ilgalaikio gyvybingumo, reikia, kad bankas sugebėtų išsilaikyti be valstybės paramos, tai reiškia, kad reikia turėti aiškius planus, kaip išpirkti gautą valstybės kapitalą ir atsisakyti valstybės garantijų. Priklausomai nuo šio vertinimo rezultatų, vykdant restruktūrizavimą reikės išsamiai apžvelgti banko strategiją ir veiklą, įskaitant, pavyzdžiui, susikoncentravimą į pagrindinę veiklą, verslo modelių perorientavimą, verslo padalinių/pavaldžiųjų įmonių uždarymą arba pardavimą, turto ir išipareigojimų valdymo pokyčius ir kitus pokyčius.
54. Bus laikoma, kad išsamaus restruktūrizavimo reikia tuomet, kai atitinkamas sumažėjusios vertės turto vertinimas pagal 5.5 skirsnyje ir IV priede išdėstytus principus, neišikišus valstybei lemtų neigiamą nuosavą kapitalą arba techninį nemokumą. Pakartotiniai pagalbos prašymai ir pirmesniuose skirsniuose išdėstyti bendrųjų principų nesilaikymas paprastai reikštų, kad reikia vykdyti tokį išsamų restruktūrizavimą.
55. Išsamaus restruktūrizavimo taip pat reikėtų, kai bankas bet kokių pavidalu jau yra gavęs valstybės pagalbą, kuri panaudojama nuostoliams padengti arba jiems išvengti, arba kuri bendrai paėmus viršija 2 % viso pagal riziką įvertinto banko turto, kartu tinkamai atsižvelgiant į konkrečią kiekvieno pagalbos gavėjo padėtį ⁽³⁾.
56. Kalbant apie bet kokių reikiamų priemonių terminą gyvybingumui atkurti, bus atsižvelgiama į konkrečią atitinkamo banko padėtį ir bendrą bankų sektoriaus padėtį, pernelyg nevilkinant reikiamų pataisymų.
57. Trečia, reikėtų išnagrinėti būtinų kompensacinių priemonių mastą, remiantis konkurencijos iškraipymu, kurį lemia pagalba. Gali tekti sumažinti arba parduoti pelningus verslo padalinius ar pavaldžiasias įmones arba išipareigoti apriboti verslo plėtrą.

⁽¹⁾ Taip pat reikėtų užtikrinti, kad būtų laikomasi taikytinų Komunikato „Finansų įstaigų kapitalo atkūrimas esant dabartinei finansų krizei: pagalbos apribojimas iki mažiausios būtinos sumos ir apsaugos priemonės nuo netinkamo konkurencijos iškraipymo“ dėl bankų kapitalo atkūrimo 40 dalyje išdėstytų kriterijų.

⁽²⁾ Bankams, kuriems jau buvo suteikta valstybės pagalba ir kuriems jau taikomas restruktūrizavimo plano išipareigojimas, tokiam plane turėtų tinkamai atsižvelgti į naują pagalbą ir numatyti visus variantus nuo restruktūrizavimo iki tinkamo likvidavimo.

⁽³⁾ Šio punkto tikslais nereikia atsižvelgti į dalyvavimą patvirtintoje kredito garantijų programoje, kai garantija nebuvo panaudota nuostoliams padengti.

58. Bus laikoma, kad kompensacinių priemonių reikia tuomet, jeigu paramą gaunantis bankas nesilaikys 5 skirsnyje nurodytų sąlygų, visų pirma tų, kurios susijusios su informacijos atskleidimu, vertinimu, kainos nustatymu ir dalijimusi tenkančia našta.
59. Komisija įvertins reikiamų kompensacinių priemonių mastą, atsižvelgdama į savo atliktą konkurencijos iškraipymo, kurį lemia pagalba, vertinimą, visų pirma remdamasi šiais veiksniais: bendru pagalbos dydžiu, įskaitant garantijų ir kapitalo atkūrimo priemones; sumažėjusios vertės turto, kuriam skiriama paramos priemonė, dydžiu; su turtu susijusių nuostolių dalimi; bendru banko patikimumu; turto, kuriam suteikta parama, rizikos pobūdžiu; banko rizikos valdymo kokybe; mokumo koeficiento lygiu nesant pagalbos; pagalbą gaunančio banko padėtimi rinkoje ir konkurencijos iškraipymu dėl banko vykdomos veiklos rinkoje; taip pat pagalbos poveikiu bankų sektoriaus struktūrai.

7. BAIGIAMOJI NUOSTATA

60. Komisija taiko šį komunikatą nuo 2009 m. vasario 25 d. – dienos, kurią ji iš esmės susitarė dėl šio komunikato turinio, atsižvelgdama į finansines ir ekonomines aplinkybes, dėl kurių reikėjo nedelsiant imtis veiksmų.
-

I PRIEDAS

Eurosistemos paramos bankų turtui priemonių gairės

Eurosistema nustatė septynis pagrindinius paramos bankų turtui priemonių principus:

1. įstaigų tinkamumas: parama turi būti teikiama tik įstaigų prašymu, o esant labai ribotoms galimybėms prioritetas gali būti teikiamas įstaigoms, kuriose didelė sumažėjusios vertės turto dalis;
2. pakankamai plati reikalavimus paramai gauti atitinkančio turto apibrėžtis;
3. reikalavimus paramai gauti atitinkančio turto vertinimas turi būti skaidrus ir geriausia, jei jis grindžiamas įvairiais metodais ir bendrais kriterijais, kuriuos nustatytų visos valstybės narės remdamosi nepriklausomų trečiųjų šalių ekspertų nuomone, ir būtų taikomi modeliai, kuriuose būtų panaudoti mikroekonominiai duomenys tikėtinų nuostolių ekonominei vertei ir galimumui nustatyti, taip pat, kai rinkos vertę yra ypatingai sunku nustatyti, arba kai situacija reikalauja, kad būtų imamasi skubių veiksmų, nustatyti turto balansinės vertės sumažinimą;
4. reikiamas dalijimosi rizika laipsnis, kaip būtinas bet kokios schemos elementas, siekiant apriboti valstybės išlaidas, suteikti tinkamas paskatas dalyvaujančioms įstaigoms ir užtikrinti vienodas sąlygas visoms šioms įstaigoms;
5. pakankamai ilga paramos turtui schemų trukmė, jei įmanoma, ją derinant prie reikalavimus paramai gauti atitinkančio turto termino struktūros;
6. įstaigų valdymas: jos turėtų toliau būti valdomos remiantis verslo principais, pirmenybę teikiant schemoms, kuriose numatomos aiškiai apibrėžtos pasitraukimo strategijos; ir
7. valstybės paramos priemonių teikimas priklausomai nuo kokių nors išmatuojamų kriterijų, kaip antai išsipareigojimo toliau teikti kreditus siekiant remiantis komerciniais kriterijais deramai patenkinti paklausą.

II PRIEDAS

Įvairūs paramos turtui metodai ir patirtis naudojant „blogo banko“ sprendimus Jungtinėse Valstijose, Švedijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Vokietijoje, Šveicarijoje ir Čekijos Respublikoje**I. Galimi metodai**

Iš principo svarstyti du turto, kuriam taikomos paramos priemonės, valdymo metodai:

1. Atskiro banko arba viso bankų sektoriaus sumažėjusios vertės turto atskyrimas nuo gero turto. Gali būti svarstomi keli šio metodo variantai. Kiekvienam bankui galėtų būti sukurta turto valdymo įmonė („blogas bankas“ arba apsauga nuo rizikos), sumažėjusios vertės turtą perduodant atskiram juridiniam subjektui, kurio turtą toliau tvarkytų sunkumų patiriantis bankas arba atskiras subjektas, o galimus nuostolius dalytųsi „geras“ bankas ir valstybė. Alternatyviai valstybė galėtų sukurti atskirą instituciją (dažnai vadinamą jungtiniu banku (angl. *aggregator bank*) atskirų bankų arba viso bankų sektoriaus sumažėjusios vertės turtui supirkti, taip sudarant sąlygas bankams grįžti prie įprastos skolinimo veiklos, kai jie nebebūtų apsinkinti turto nurašymo rizikos. Pagal šį metodą, prieš atskirdama bankų „gerą“ turtą nuo „blogo“, valstybė taip pat pirma galėtų juos nacionalizuoti, perimdama kai kurių arba visų sektoriaus bankų kontrolę.
2. Turto draudimo schema, pagal kurią bankai sumažėjusios vertės turtą išlaiko savo balanse, tačiau valstybė juos apdraudžia nuo nuostolių. Turto draudimo atveju sumažėjusios vertės turtas lieka bankų balanse ir yra valstybės apdraudžiamas nuo kai kurių arba visų nuostolių. Su turto draudimu susijęs konkretus klausimas – nustatyti tinkamą įmoką įvairiarūšiam ir sudėtingam turtui apdrausti, kuri iš principo turėtų atspindėti tam tikrą apdrausto turto vertinimo ir rizikos charakteristikų derinį. Kitas klausimas – situacijose, kai apdraustas turtas yra paskirstytas po daug bankų, o ne koncentruotas keliuose didesniuose bankuose, draudimo schemas techniškai sunku įgyvendinti. Galiausiai tai, kad apdraustas turtas lieka bankų balansuose, gali sudaryti sąlygas kilti interesų konfliktams ir pašalinti svarbų psichologinį poveikį, kylantį dėl aiškaus „gero“ banko atskyrimo nuo „blogo“ turto.

II. Patirtis su „blogais bankais“

Jungtinėse Valstijose 1989 m. sukurta valstybei priklausanti turto valdymo įmonė „Resolution Trust Corporation“ (RTC). RTC buvo pavesta likviduoti taupomųjų ir paskolų asociacijų, kurias Taupymo priežiūros biuras paskelbė nemokiomis dėl 1989–1992 m. taupymo ir paskolų krizės, turtą (daugiausia su nekilnojamuoju turtu susijusį turtą, įskaitant hipotekos paskolas). RTC taip pat perėmė buvusio Federalinio būsto paskolų banko valdybos draudimo funkcijas. Nuo 1989 m. iki 1995 m. vidurio „Resolution Trust Corporation“ uždarė arba kitaip likvidavo 747 hipotekos paskolų įmones, kurių bendras turtas siekė 394 mlrd. USD. 1995 m. jos funkcijos buvo perduotos Federalinės indėlių draudimo korporacijos (angl. *Federal Deposit Insurance Corporation*) Taupomųjų asociacijų draudimo fondui (angl. *Savings Association Insurance Fund*). Apskaičiuota, kad iš viso išlaidos mokėtojams 1995 m. doleriais siekė 124 mlrd. USD.

RTC veikė per vadinamąsias nuosavybės vertybinių popierių partnerystės programas. Į visas nuosavybės vertybinių popierių partnerystes buvo įtraukiamas privatus sektoriaus partneris, įgydavęs turto portfelio dalį. Kadangi RTC išlaikė turto portfelį nuosavybės dalį, ji užsitikrino dalį labai didelio investuotojų į akcijų portfelius gaunamo pelno. Be to, nuosavybės vertybinių popierių partnerystės buvo naudingos RTC dėl jų privataus sektoriaus partnerių valdymo ir likvidavimo veiksmų, ir ši struktūra padėjo užtikrinti paskatų, pranašesnių, nei tos, kurios paprastai būdingos pagrindinio skolininko ir sutarties dalyvio santykiams, suderinimą. Įvairios nuosavybės vertybinių popierių partnerystės formos yra šios: *Multiple Investment Fund* (ribota ir atrankinė partnerystė, nenustatytas turto portfelis), *N-series and S-series Mortgage Trusts* (konkurencingas konkursas nustatytam turto portfeliui), *Land fund* (siekiama gauti naudos iš ilgesnio laikotarpio ekonomikos atsigavimo ir žemės vystymo) ir *JDC Partnership* (bendrojo partnerio atrinkimas remiantis vadinamuoju „grožio konkursu“ neužtikrintiems ar abejotinos vertės reikalavimams).

Švedijoje neveiksnioms finansų įstaigų paskoloms valdyti, kaip dalis 1992–1993 m. finansų krizės sprendimo politikos, sukurtos dvi bankų turto valdymo korporacijos – *Securum* ir *Retriva*. Sunkumus patiriančių bankų turtas buvo padalintas į „gerą“ ir „blogo“, tada blogas turtas perduotas vienai iš turto valdymo korporacijų, daugiausia *Securum*. Svarbus Švedijos programos bruožas – reikalavimas bankams atskleisti visus numatomus paskolų nuostolius ir nekilnojamajam turtui bei kitam turtui priskirti realias vertes. Tuo tikslu Finansų priežiūros institucija sugriežtino galimų paskolų nuostolių nustatymo ir nekilnojamojo turto vertinimo taisykles. Siekdamą, kad paramos prašančių bankų turimas nekilnojamas turtas būtų vertinamas vienodai, Institucija sukūrė vertinimo tarybą, kurią sudarė nekilnojamojo turto ekspertai. Deramos

kontrolės procedūromis turtui priskirta maža rinkos vertė iš esmės padėjo nustatyti apatinę turto vertės ribą. Kadangi rinkos dalyviai nesitikėjo, kad kaina galėtų nukristi žemiau šio lygio, prekyba buvo išlaikyta ⁽¹⁾. Ilgainiui dviejų bankų turto valdymo korporacijų veikla pasiteisino, nes biudžeto išlaidas, skirtas paremti finansų sistemą, daugiau ar mažiau kompensavo bankų turto valdymo korporacijų iš jų turimo turto likvidavimo gautos pajamos.

Prancūzijoje praėjusio amžiaus paskutinįjį dešimtmetį sukurta viešoji įstaiga, kuriai suteikta institucinė neribota valstybės garantija ir pavesta perimti ir likviduoti „Credit Lyonnais“ blogą turtą. „Blogas bankas“ finansavo turto įsigijimą imdamas paskolą iš „Credit Lyonnais“. Tai sudarė sąlygas pastarajam išvengti turto nuostolių įrašymo ir jis galėjo išlaisvinti kapitalą atitinkamai pagal riziką įvertinto turto sumai, nes dėl valstybės garantijos paskolų „blogam bankui“ rizika siekė 0 %. Komisija patvirtino blogo banko sukūrimą kaip restruktūrizavimo pagalbą. Šio modelio bruožai – sklandus „gero“ ir „blogo“ banko atskyrimas siekiant išvengti interesų konflikto ir „padėties pagerėjimo“ išlyga dėl valstybei tenkančio „gero“ banko pelno. Po kelerių metų bankas buvo sėkmingai privatizuotas. Vis dėlto turto perdavimas „blogam bankui“ balansine verte apsaugojo akcininkus nuo atsakomybės už nuostolius ir lėmė dideles valstybės išlaidas.

Po poros metų Italijoje „Banco di Napoli“, esamiems akcininkams prisiėmus nuostolius ir išdui atkūrus kapitalą tokia apimtimi, kad bankas išgyventų, buvo padalintas į „blogą banką“ ir „gerą banką“. „Banco di Napoli“ finansavo „blogo banko“ diskontuoto, bet vis dar sumažėjusios vertės turto įsigijimą centrinio banko subsidijuojama paskola, kurią netiesiogiai garantavo išdas. „Išvalytas“ bankas po metų buvo privatizuotas. Nei „Credit Lyonnais“, nei „Banco di Napoli“ atveju išdas nepatyrė tiesioginių biudžeto išlaidų blogam turtui įsigyti, išskyrus išlaidas dėl kapitalo bankui suteikimo.

Neseniai Vokietija, spręsdama „Landesbanken“ blogo turto problemą, pritaikė „blogo banko“ metodą lengvesne forma. „SachsenLB“ atveju 17,5 mlrd. EUR vertės blogą turtą perkėlus į specialiosios paskirties įmonę, siekiant turtą išlaikyti iki termino, pagalbos gavėjas buvo parduotas kaip veiklos tęstinumo principu veikianti įmonė. Buvęs savininkas, Saksonijos žemė, suteikė maždaug 17 % nominaliosios vertės garantiją nuo nuostolių, kurie, remiantis testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatais, laikyti absoliučiai didžiausiais galimais nuostoliais (pagal bazinį scenarijų nuostoliai apskaičiuoti tik 2 %). Naujasis savininkas perėmė didžiąją dalį refinansavimo ir padengė likusią riziką. Bet kuriuo atveju laikyta, kad pagalbos suma buvo pritaikyta blogiausiam scenarijui, apskaičiuotam maždaug 4 %. „WestLB“ atveju 23 mlrd. EUR vertės turto portfelis perkeltas į specialiosios paskirties įmonę ir jam suteikta 5 mlrd. EUR vyriausybės garantija galimiems nuostoliams padengti ir apsaugoti balansą koreguojant turto vertę pagal TFAS. Tai „WestLB“ sudarė sąlygas iš savo balanso pašalinti turtą veikiančius rinkos svyravimus. Valstybei sumokėtas 0,5 % garantijos mokestis. Apsauga nuo rizikos tebėra ir yra laikoma valstybės pagalba.

Šveicarijoje vyriausybė sukūrė naują fondą, į kurį UBS pervedė nelikvidaus turto portfelį, kurį prieš pervedimą įvertino trečioji šalis. Siekdama užtikrinti šio fondo finansavimą Šveicarija pirma UBS suteikė kapitalo (į UBS akcijas konvertuojamų vertybinių popierių pavidalu), kurį UBS iš karto nurašė ir pervedė į fondą. Likęs fondo finansavimas užtikrintas Šveicarijos nacionalinio banko paskola.

Praėjusio amžiaus paskutiniojo dešimtmečio pabaigoje Čekijos bankai taikė labai laisvas skolinimo įmonėms sąlygas. Čekijos bankai labai stipriai nuo to nukentėjo ir XX amžiaus pabaigoje vyriausybė turėjo jiems skirti finansinę paramą. Imtasi plataus užmojo veiksmų bankų balansams išvalyti siekiant sukurti veiksmingą bankų sektorių.

1991 m. vasario mėn. Čekijos vyriausybė sukūrė konsolidavimo banką („Konsolidační banka“, KOB) iki 1991 m. susikauptiems blogoms paskoloms, tokioms kaip skoloms, paveldėtoms iš centriniu lygiu planuojamos ekonomikos laikotarpio, ypač susijusioms su prekyba sovietinio bloko viduje, iš bankų sektoriaus perimti. 2001 m. rugsėjo mėn. specialusis bankas buvo pakeistas į agentūrą, kuri irgi turėjo padengti blogas paskolas, susijusias su naujomis inovacinėmis paskolomis (ypač vadinamosiomis privatizavimo paskolomis, neveiksniomis paskolomis ir apgaulingomis paskolomis).

Pradedant 1991 m. didesni bankai buvo išvaduoti nuo blogų paskolų, o nuo 1994 m. dėmesys sutelktas į mažesnius bankus. Konkrečiai „Kreditní banka“ žlugimas 1996 m. rugpjūčio mėn. ir vėliau iš dalies įvykęs masinis indėlių iš „Agrobanka“ atsiėmimas sukėlė įtampą Čekijos bankų sistemoje. Dėl susijusių programų valstybės nuosavybės dalis bankų sektoriuje tik laikinai padidėjo 1995 m. ir dar kartą 1998 m. dėl „Agrobanka“ licencijos panaikinimo. Apskritai valstybės dalis bankų sektoriuje padidėjo nuo 29 % 1994 m. iki 32 % 1995 m. pabaigoje.

Be to, 1997 m. patvirtina kita programa – stabilizavimo programa – mažiems bankams paremti. Jos esmė – pakeisti prastos kokybės turtą, kurio likvidumas siekia iki 110 % kiekvieno dalyvaujančio banko kapitalo, specialiosios paskirties įmonei „Česká finanční“ perkant prastos kokybės turtą iš banko ir vėliau per 5–7 metus išperkant šio turto likutinę vertę. Programoje dalyvavo šeši bankai, tačiau penki bankai atmesti dėl to, kad neatitiko programos kriterijų ir vėliau nustojo vykdyti veiklą. Taigi, stabilizavimo programa nebuvo sėkminga ir buvo sustabdyta.

⁽¹⁾ Tai iš esmės skyrėsi nuo Japonijos vykdytos politikos, pagal kurią nustatyta per didelė blogo turto vertė, ir dėl to nekiliojamojo turto rinka išaldyta maždaug dešimtmečiui.

Iki 1998 m. pabaigos suteiktos 63 banko veiklos licencijos (60 iš jų iki 1994 m. pabaigos). 2000 m. rugsėjo mėn. pabaigoje veikė 41 bankas ir užsienio bankų filialas, 16 veikė specialiu režimu (8 buvo likviduojami, 8 taikoma bankroto procedūra), 4 susijungė su kitais bankais, o vieno užsienio banko licencija atšaukta, nes jis nepradėjo vykdyti veiklos. Iš 41 likusios įstaigos (įskaitant CKA) 15 buvo šalies viduje kontroliuojami bankai, o 27 – užsienio valstybės kontroliuojami bankai, įskaitant užsienio bankų pavaldžiausias įmones ir filialus.

2000 m. gegužės mėn. įsigaliojo iš dalies pakeistas Bankroto ir susitarimo aktas ir Viešųjų aukcionų aktas, kuriais buvo siekiama paspartinti bankroto bylų nagrinėjimą ir subalansuoti kreditorių ir skolininkų teises, leidžiant specializuotoms įmonėms arba juridiniams subjektams būti patikėtiniams bankroto bylose ir suteikiant galimybę sutarti dėl neteisminio sprendimo.

III PRIEDAS

Reikalavimus paramai gauti atitinkančio turto kategorijų (krepšelių) nustatymas ir pranešimas apie visą sumažėjusios vertės turtą ir visą verslo veiklą**I. Reikalavimus paramai gauti atitinkančio turto kategorijų (krepšelių) nustatymas**

Bankų sumažėjusios vertės turto krepšeliams nustatyti reikėtų naudoti bendrus kriterijus, grindžiamus kategorijomis, kurios jau naudojamos:

1. riziką ribojančiai atskaitomybei ir vertinimui (Bazelio susitarimo 3 ramstis = Direktyvos dėl kapitalui keliamų reikalavimų (CRD) XII priedas; FINREP ir COREP);
2. finansinei atskaitomybei ir vertinimui (visų pirma 39 TAS ir 7 TFAS);
3. specializuotoms ad hoc ataskaitoms kreditų krizės klausimu: TVF, Finansų stabilumo forumo (FSF), Roubini ir Europos bankininkystės priežiūros institucijų komiteto (CEBS) ataskaitoms dėl skaidrumo.

Naudojant esamos atskaitomybės ir vertės nustatymo kategorijų bendrus kriterijus turto krepšeliams nustatyti, bus galima:

1. išvengti papildomos atskaitomybės naštos bankams;
2. įvertinti atskirų bankų sumažėjusios vertės turto krepšelį remiantis bendrijos ir pasaulinio masto apskaičiavimais (kurie gali būti tinkami kuriuo nors metu nustatant ekonominę vertę); ir
3. nustatyti objektyvius (patvirtintus) atskaitos taškus sumažėjusios vertės turtui įvertinti.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Komisija siūlo šiuos finansinio turto krepšelius kaip pradinę tašką nustatant ekonominę vertę ir paramą sumažėjusios vertės turtui:

1 lentelė

I. Struktūrizuoti finansiniai ir (arba) vertybiniais popieriais pakeisti produktai						
	Produkto rūšis	Apskaitos kategorija	Schemos vertinimo pagrindas			Pastabos
			Rinkos vertė	Ekonominė vertė	Perdavimo vertė	
1.	RMBS	FVPL/AFS (*)				Toliau skaidoma pagal: geografinę sritį, segmentų prioritetą, reitingą, ryšį su didesnės rizikos (angl. <i>sub-prime</i>) ar alternatyviais A vertybiniais popieriais (angl. <i>Alt-A</i>) arba kitu pagrindiniu turtu, terminą ir (arba) emisijos datą (angl. <i>vintage</i>), sumažinimus ir nurašymus.
2.	CMBS	FVPL/AFS				
3.	CDO	FVPL/AFS				
4.	ABS	FVPL/AFS				
5.	Įmonių skola	FVPL/AFS				
6.	Kitos paskolos	FVPL/AFS				
Iš viso						
II. Vertybiniais popieriais nepakeistos paskolos						
	Produkto rūšis	Apskaitos kategorija	Schemos vertinimo pagrindas			Pastabos
			Išlaidos (**)	Ekonominė vertė	Perdavimo vertė	
7.	Paskolos įmonėms	HTM/L&R (*)	Išlaidos (**)			Toliau skaidoma pagal: geografinę sritį, sandorio šalies riziką (PD), kredito rizikos mažinimą (užstatą) ir termino struktūrą, sumažinimus ir nurašymus.
8.	Paskolos būstui	HTM/L&R	Išlaidos			
9.	Kitos asmeninės paskolos	HTM/L&R	Išlaidos			
Iš viso						

(*) FVPL = pelno (nuostolių) atskaitoje pateikiama tikraji verte (angl. *Fair value through profit and loss*) = prekybos portfelis + pasirinkimo sandoris tikraji verte; AFS = galimas parduoti turtas (angl. *available for sale*), HTM = laikomas iki termino (angl. *held to maturity*), L&R = paskolos ir gautinos sumos (angl. *loans and receivables*).

(**) Išlaidos reiškia paskolų balansinę vertę atėmus vertės sumažėjimą.

II. Visiškas sumažėjusios vertės turto ir susijusios verslo veiklos atskleidimas

Kaip matyti iš 1 lentelės pastabų stulpelio, pateikiama informaciją apie banko, kuriam taikytina paramos turtui priemonė, sumažėjusios vertės turtą 1 lentelėje pateiktą turto krepšelių pagrindu reikėtų labiau detalizuoti.

Remiantis Europos bankininkystės priežiūros institucijų komiteto ⁽¹⁾ (EBPIK) pastebėta gerą patirtimi dėl neramumų finansų rinkoje paveiktos veiklos atskleidimo, informacija apie bankų veiklą, susijusią su sumažėjusios vertės turtu, kuri būtų įtraukta į 5.1 skirsnyje nurodytą gyvybingumo apžvalgą, galėtų būti struktūrizuota taip:

2 lentelė

<p>EBPIK pastebėta geroji patirtis</p>	<p>Vyriausioji priežiūros institucijų grupė (VPIG), (angl. <i>Senior Supervisors Group</i>, SSG): Geriausia informacijos atskleidimo praktika</p>
<p>Verslo modelis</p> <ul style="list-style-type: none"> — Verslo modelio (t. y. veiklos vykdymo priežasčių ir indėlio į vertės kūrimo procesą) ir, jei tinkama, bet kokių atliktų pakeitimų (pvz., dėl krizės), aprašymas. — Strategijų ir tikslų aprašymas. — Veiklos svarbos ir indėlio į verslą aprašymas (įskaitant kiekybinę analizę). — Veikos rūšių ir priemonių aprašymas, taip pat jų veikimo ir tinkamumo kriterijų, kuriuos produktai ir (arba) investicijos turi atitikti, aprašymas. — Įstaigos vaidmens ir dalyvavimo apimties, t. y. išpareigojimų ir prievolių, aprašymas. 	<ul style="list-style-type: none"> — Veikla (SPE) (*). — Pozicijos pobūdis (rėmėjas, likvidumą ir (arba) kredito vertę didinantis subjektas) (SPE). — Kiekybinė politikos priemonės analizė (LF).
<p>Rizika ir rizikos valdymas</p> <ul style="list-style-type: none"> — Su veikla ir priemonėmis susijusios rizikos pobūdžio ir apimties aprašymas. — Su veikla susijusios rizikos valdymo praktikos ir nustatytų rizikai mažinti priimtų taisomųjų priemonių trūkumų aprašymas. — Esant dabartinei krizei ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas likvidumo rizikai. 	
<p>Krizės poveikis rezultatams</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kiekybinis ir kiekybinis rezultatų aprašymas, sutelkiant dėmesį į rezultatus paveikę darančius nuostolius (kai tinka) ir nurašymus. — Nurašymų ir (arba) nuostolių išskaidymas pagal krizės paveiktus produktus ir priemones (CMBS, RMBS, CDO, ABS ir LBO toliau išskaidomi pagal įvairius kriterijus). — Poveikį sukėlusiu priežasčių ir veiksmų aprašymas. — i) Poveikio atitinkamais laikotarpiais; ir ii) likučių pelno (nuostolių) ataskaitoje prieš krizės poveikį ir po jo palyginimas. — Realizuotų ir nerealizuotų sumų nurašymų atskyrimas. — Krizės poveikio įmonės akcijų kainai aprašymas. — Didžiausių nuostolių rizikos atskleidimas ir aprašymas, kaip įstaigos padėtį galėtų paveikti tolesnis nuosmukis arba rinkos atsigavimas. — Su nuosavais išpareigojimais susijusių kreditų kainų skirtumo pokyčių poveikio rezultatams ir metodams, taikomiems nustatyti šį poveikį, atskleidimas. 	<ul style="list-style-type: none"> — Pozicijos pokytis, lyginant su ankstesniu laikotarpiu, įskaitant pardavimus ir nurašymus (CMB/LF).

⁽¹⁾ Šaltinis: EBPIK (Europos bankininkystės priežiūros institucijų komiteto) ataskaita dėl bankų skaidrumo teikiant informaciją apie pastarojo meto neramumų finansų rinkoje paveiktą veiklą, 2008 m. birželio 18 d.

<p>EBPIK pastebėta geroji patirtis</p>	<p>Vyriausioji priežiūros institucijų grupė (VPIG), (angl. <i>Senior Supervisors Group, SSG</i>); Geriausia informacijos atskleidimo praktika</p>
<p>Pozicijos lygiai ir rūšys</p> <ul style="list-style-type: none"> — Nominalioji vertė (arba amortizuota savikaina) ir laikotarpio pabaigos pozicijų tikroji vertė. — Informacija apie kredito apsaugą (pvz., per kredito įsipareigojimų neįvykdymo apsikeitimo sandorius) ir jo poveikį pozicijoms. — Informacija apie produktų skaičių. — Išsamus pozicijų atskleidimas, išskaidant pagal: <ul style="list-style-type: none"> — segmentų prioriteto lygį, — kreditų kokybės lygį (pvz. reitingai, investiciniai reitingai, emisijos data), — geografinę kilmę, — ar pozicijos buvo inicijuotos, išsaugotos, išlaikomos ar nupirktos, — produkto charakteristikos, pvz.: reitingai, didesnės rizikos hipotekos paskolų dalis, diskonto normos, papildomo draudimo riba (angl. <i>attachment points</i>), kainų skirtumas, finansavimas, — pagrindinio turto charakteristikos, pvz.: emisijos data, paskolos ir užstato santykis, informacija apie turto arešto teisę, pagrindinio turto svertinė vidutinė trukmė, prielaidos, kaip greitai bus atliktas išankstinis mokėjimas, tikėtini kredito nuostoliai. — Pozicijų pokyčių atitinkamais atskaitiniais laikotarpiais grafikas ir pagrindinės priežastys (pardavimas, perleidimas, pirkimas ir kt.). — Nekonsoliduotų pozicijų (arba kurios pripažintos krizės metu) analizė ir susijusios priežastys. — Obligacijų draudėjų (angl. <i>monoline insurers</i>) pozicijos ir apdrausto turto kokybė: <ul style="list-style-type: none"> — apdraustų pozicijų ir pirkto kredito apsaugos sumos nominalioji vertė (arba amortizuota savikaina), — laikotarpio pabaigos pozicijų bei susijusios kredito apsaugos tikroji vertė, — nurašymų ir nuostolių suma, išskirta į realizuotas ir nerealizuotas sumas, — pozicijų išskaidymas pagal reitingus arba sandorio šalį. 	<ul style="list-style-type: none"> — Įmonės dydis palyginus su įmonės visa pozicija (SPE/CDO). — Užstatas: rūšis, segmentai, kredito reitingas, sektorius, geografinis pasiskirstymas, vidutinis terminas, emisijos data (SPE/CDO/CMB/LF). — Apsidraudimo sandoriai, įskaitant obligacijų draudėjo pozicijas, kitos sandorio šalys (CDO). Apsidraudimo sandorių šalių kreditingumas (CDO). — Visos paskolos, RMBS, išvestinės finansinės priemonės, kita (O). — Išsami informacija apie kredito kokybę (kaip antai kredito reitingas, paskolos ir užstato santykis, rezultatų įvertinimas) (O). — Pozicijos pokytis, palyginti su ankstesniu laikotarpiu, įskaitant pardavimus ir nurašymus (CMB/LF). — Konsoliduotų ir nekonsoliduotų įmonių išskyrimas. Konsolidavimo priežastis (jei tinka) (SPE). — Finansuojama pozicija ir nefinansuojami įsipareigojimai (LF).
<p>Apskaitos politika ir vertinimo klausimai</p> <ul style="list-style-type: none"> — Operacijų ir struktūrizuotų produktų klasifikavimas apskaitos tikslu ir susijęs apskaitos tvarkymas. — SPS ir kitų įmonių (tokių kaip kintamųjų palūkanų normų subjektų, angl. <i>Variable interest entity, VIE</i>) konsolidavimas ir jų suderinimas su antrinės būsto paskolų krizės paveiktais struktūrizuotais produktais. — Išsamus finansinių priemonių tikrosios vertės atskleidimas: <ul style="list-style-type: none"> — finansinės priemonės, kurioms taikoma tikroji vertė, — tikrosios vertės hierarchija (visų pozicijų, nustatytų tikrąja verte, išskaidymas pagal skirtingus tikrosios vertės hierarchijos lygius ir grynujų pinigų ir išvestinių finansinių priemonių išskaidymas bei judėjimo tarp skirtingų lygių atskleidimas), — 1 dienos pelno tvarkymas (įskaitant kiekybinę informaciją), — tikrosios vertės pasirinkimas (įskaitant jos naudojimo sąlygas) ir susijusių sumų (su atitinkamais išskaidymais) naudojimas. — Informacijos apie modeliavimo metodus, naudojamus finansinių priemonių vertinimui, atskleidimas, įskaitant: <ul style="list-style-type: none"> — modeliavimo metodų ir priemonių, kurioms jie taikomi, aprašymą, — vertinimo procesų (įskaitant visų pirma prielaidų ir duomenų, kuriais jie grindžiami) aprašymą, — koregavimų, taikomų atspindėti modelio riziką ir kitus vertinimo neaiškumus, rūšių, — tikrosios vertės jautrumo, ir — nepalankiausių sąlygų scenarijų. 	<ul style="list-style-type: none"> — Vertinimo metodikos ir pirminiai veiksniai (CDO). — Konkrečių sandorio šalių kredito vertinimo koregavimas (CDO). — Vertinimo jautrumas pagrindinių prielaidų ir duomenų pokyčiams (CDO).

EBPIK pastebėta geroji patirtis	Vyriausioji priežiūros institucijų grupė (VPIG), (angl. <i>Senior Supervisors Group, SSG</i>); Geriausia informacijos atskleidimo praktika
<p>Kiti atskleidimo aspektai</p> <p>— Atskleidimo politikos ir principų, naudojamų atskleidimui ir finansinei atskaitomybei, aprašymas.</p>	
<p>Pateikimo klausimai</p> <p>— Kiek įmanoma, reikiama informacija, reikalinga suprasti, kiek įstaiga yra susijusi su tam tikra veikla, turi būti pateikta vienoje vietoje.</p> <p>— Kai informacija pateikiama keliose dalyse arba šaltiniuose, turi būti pateiktos aiškios abipusės nuorodos, kad suinteresuotas skaitytojas galėtų pereiti iš vieno šaltinio į kitą.</p> <p>— Pateikiamą dėstomąją informaciją kiek įmanoma turėtų papildyti aiškinamosios lentelės ir apžvalgos, kad informacija būtų aiškesnė.</p> <p>— Įstaigos turėtų užtikrinti, kad kartu su sudėtingoms finansinėms priemonėms ir operacijoms aprašyti naudojama terminologija būtų pateikiami aiškūs ir reikiami paaiškinimai.</p>	
<p>(*) VPIG ataskaitoje kiekviena charakteristika susijusi su: SPE – tam tikra SPS (specialiosios paskirties subjekto, angl. <i>Special Purpose Entity</i>) rūšimi arba su visais SPS kartu (specialiosios paskirties subjektais apskritai), LF – finansavimu panaudojant skolintas lėšas (angl. <i>Leveraged Finance</i>), CMB – komerciniais hipoteka užtikrintais vertybiniais popieriais (angl. <i>Commercial Mortgage-Backed Securities</i>), O – kitomis didesnės rizikos ir alternatyvių A vertybinių popierių pozicijomis (angl. <i>Other sub-prime and Alt-A Exposures</i>), CDO – užstatu užtikrintais skoliniais įsipareigojimais (angl. <i>Collateralised Debt Obligations</i>).</p>	

IV PRIEDAS

Vertinimo ir kainos nustatymo principai ir procesai

I. Vertinimo metodika ir procedūra

Priemonių vykdymo tikslu turtas turėtų būti klasifikuojamas remiantis III priedo 1 ir 2 aiškinamosiomis lentelėmis.

Realiosios ekonominės vertės, kaip apibrėžta šiame komunikate, nustatymas (žr. 5.5 skirsnį) turėtų būti grindžiamas stebėjimų pagrindu gautais rinkos duomenis ir realistinėmis bei atsargiomis būsimų pinigų srautų prielaidomis.

Dėl reikalavimus atitinkančiam turtui taikytino vertinimo metodo turėtų būti sutarta Bendrijos lygmeniu ir jis galėtų įvairuoti atsižvelgiant į konkretų turtą ar turto krepšelius. Kai įmanoma, turto vertė reguliariais intervalais turėtų būti iš naujo įvertinama visu turto gyvavimo laiku.

Praeityje daugiau ar mažiau sėkmingai taikyti keli vertinimo variantai. Paprastų atvirkštinio aukciono procedūrų nauda pasitvirtino tais turto kategorijų atvejais, kai rinkos vertė yra pakankamai aiški. Vis dėlto šis metodas nepasiteisino nustatant sudėtingesnės turto Jungtinėse Valstijose kainą. Sudėtingesnės aukciono procedūros yra labiau pritaikytos, kai rinkos vertė nėra tokia aiški ir kai reikalingas tikslesnis kiekvieno turto kainos nustatymo metodas. Deja, nėra taip paprasta šiuos metodus sukurti. Alternatyvų sudėtingiems turto modeliu grindžiamiems apskaičiavimams trūkumas – jie yra priklausomi nuo pagrindinių prielaidų ⁽¹⁾.

Pasirenkant variantą taikyti vienodą vertinimą mažesne nei rinkos verte visam sudėtingam turtui, supaprastinamas bendras vertinimo procesas, tačiau dėl to atskiro turto kainos nustatymas tampa ne toks tikslus. Centriniai bankai turi didelę patirtį, susijusią su galimais kriterijais ir parametrais dėl refinansavimui įkeičiamo turto, kuria būtų galima pasinaudoti.

Nepriklausomai nuo pasirinkto modelio vertinimo procesas ir ypač būsimų nuostolių galimybės įvertinimas turėtų būti pagrįstas kruopščiu testavimu nepalankiausiomis sąlygomis laikantis užsitęsusio pasaulinio nuosmukio scenarijaus.

Vertinimas turi būti grindžiamas tarptautiniu mastu pripažintais standartais ir gairėmis. Bendrijos lygmeniu sutarta ir nuosekliai valstybių narių taikoma bendra vertinimo metodika galėtų gerokai sumažinti susirūpinimą, kad dėl galimai didelio skirtingų vertinimo sistemų poveikio galėtų kilti pavojus vienodų sąlygų užtikrinimui. Vertindama valstybių narių pateiktus paramos turtui priemonių įvertinimo metodus, Komisija iš principo konsultuosis su vertinimo ekspertų grupėmis ⁽²⁾.

II. Valstybės paramos kainos nustatymas vertinimo pagrindu

Turto vertinimas turi būti atskirtas nuo paramos priemonės kainos nustatymo. Perkant arba draudžiant remiantis nustatyta dabartine rinkos verte arba realiąja ekonomine verte, atsižvelgiant į būsimų pinigų srautų prognozes laikantis išlaikymo iki termino principo, praktiškai dažnai būtų viršijamos dabartinės paramą gaunančių bankų galimybės dalytis našta ⁽³⁾. Kainos nustatymas turi būti paremtas perdavimo verte, kuri turėtų būti kuo artimesnė nustatyta realiajai ekonominei vertei. Be pranašumo, lyginant su dabartine rinkos verte, taigi, ir su valstybės pagalba, kainos nustatymas realiosios ekonominės vertės pagrindu gali būti laikomas kaip atsveriantis pernelyg didelius esamus rinkos iškraipymus, paskatintus dabartinės krizės sąlygų, dėl kurių pablogėjo padėtis kai kuriose rinkose arba jos išvis žlugo. Kuo didesnis perdavimo vertės skirtumas nuo realiosios ekonominės vertės, taigi, ir pagalbos sumos, tuo didesnis taisomųjų priemonių, siekiant užtikrinti tikslų kainos nustatymą bėgant laikui (pavyzdžiui, taikant „padėties pagerėjimo“ išlygas (angl. *better fortune clauses*)), ir išsamesnio restruktūrizavimo poreikis. Leistas nuokrypis nuo vertinimo rezultato turėtų būti labiau apribotas turtui, kurio vertė gali būti nustatyta patikimų rinkos duomenų pagrindu, nei turtui, kurio rinka yra nelikvidi. Jei nesilaikoma šių principų, tai yra aiškus ženklas, kad yra didelio masto restruktūrizavimo ir kompensacinių priemonių, o gal net ir tinkamo likvidavimo poreikis.

Bet kuriuo atveju į nustatomą paramos turtui kainą turi būti įtrauktas atlygis valstybei, kuriame būtų tinkamai atsižvelgiama į būsimų nuostolių, viršijančių tuos, kurie numatyti nustatant realiąją ekonominę vertę, riziką, taip pat į bet kokią papildomą riziką, kuri kyla dėl aukštesnės už realiąją ekonominę vertę perdavimo kainos.

Toks atlygis gali būti užtikrintas nustatant pakankamai už realiąją ekonominę vertę mažesnę turto perdavimo kainą, taip atitinkamos priemokos forma numatant reikiamą kompensaciją už riziką arba nustatant atitinkamą garantijos mokestį.

⁽¹⁾ Bet kuriuo atveju aukcionas būtų įmanomas tik vienu atveju ir kai yra pakankamai potencialių parduotojų. Be to, reikėtų taikyti rezervo kainą siekiant užtikrinti valstybės interesų apsaugą ir lėšų susigrąžinimo mechanizmą, jei galutiniai nuostoliai viršytų rezervo kainą, kad būtų užtikrintas pakankamas paramą gaunančio banko indėlis. Siekiant tokius mechanizmus įvertinti, reikės pateikti lyginamuosius scenarijus su alternatyviomis garantijų ir (arba) pirkimo schemomis, įskaitant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, siekiant užtikrinti jų finansinį atitikimą pasaulio mastu.

⁽²⁾ Komisija remsis tokių vertinimo ekspertų grupių nuomone taip, kaip ir kitose valstybės pagalbos bylose, kai jai gali prireikti išorės ekspertų pagalbos.

⁽³⁾ Žr. 5.2 skirsnį.

Siekiant nustatyti reikiamą tikslinę grąžą būtų galima vadovautis tokio dydžio atlygiu, kuris būtų reikalingas kapitalo atkūrimo priemonėms, atsižvelgiant į siūlomos paramos turtui poveikį kapitalui. Tai turėtų būti daroma laikantis Komisijos komunikato „Finansų įstaigų kapitalo atkūrimas esant dabartinei finansų krizei: pagalbos apribojimas iki mažiausios būtinos sumos ir apsaugos priemonės nuo netinkamo konkurencijos iškraipymo“, kartu atsižvelgiant į specialius paramos turtui priemonių bruožus ir ypač į faktą, kad jos gali būti susijusios su didesne pozicija nei kapitalo injekcijos (!).

Į kainos nustatymo sistemą taip pat galėtų būti įtraukti bankų akcijų variantai, kurių vertė būtų lygi turto vertei (tai reikštų, kad dėl didesnės sumokėtos kainos būtų įgyjama didesnė akcinio kapitalo dalis). Vienas iš tokių kainos nustatymo sistemos modelių galėtų būti turto pirkimo scenarijus, pagal kurį tokie variantai turėtų būti grąžinti bankui, kai tik „blogas bankas“ parduos turtą ir jei jis gavo reikiamą tikslinę grąžą. Jei iš turto tokios grąžos negaunama, bankas turėtų mokėti skirtumą grynaisiais pinigais tikslinei grąžai pasiekti. Jei bankas nemoka grynaisiais pinigais, valstybė parduos variantus, kad pasiektų tikslinę grąžą.

Turto garantijos scenarijuje garantijos mokestis galėtų būti mokamas nustatyto termino akcijomis su kaupiamuoju dividendu – tai atitiktų tikslinę grąžą. Jei garantija turėtų būti panaudota, valstybė narė galėtų panaudoti variantus įsigyti akcijas, kurių vertė atitiktų garantijos dengiamas sumas.

Bet kokia kainos nustatymo sistema turėtų užtikrinti, kad bendras paramą gaunančių bankų indėlis sumažintų valstybės įsikišimo apimtį iki mažiausios būtinos.

(!) Turto garantijos scenarijuje taip pat reikėtų atsižvelgti, kad, skirtingai nei kapitalo atkūrimo priemonių atveju, nesuteikiama likvidumo.

V PRIEDAS

Valstybės pagalbos procedūra

Valstybės narės, pranešančios apie paramos turtui priemones, Komisijai turi pateikti visapusiškos ir išsamios informacijos apie visus viešųjų paramos priemonių įvertinimui pagal valstybės pagalbos taisykles svarbius aspektus, išdėstytus šiame komunikate ⁽¹⁾. Ši informacija apima detalų vertinimo metodikos ir jos numatomo įgyvendinimo, dalyvaujant nepriklausomiems trečiųjų šalių ekspertams, aprašymą ⁽²⁾. Komisija suteiks patvirtinimą 6 mėnesių laikotarpiui su sąlyga, kad kiekviena paramą gaunanti įstaiga išsipareigos per 3 mėnesius nuo jos priėmimo į paramos turtui programą pateikti arba restruktūrizavimo planą, arba gyvybingumo apžvalgą.

Kai pagalba bankui suteikiama kaip individuali priemonė arba pagal patvirtintą paramos turtui schemą, valstybė narė pateikia Komisijai (vėliausiai individualiame pranešime apie restruktūrizavimo arba gyvybingumo apžvalgą) išsamią informaciją apie turtą, kuriam taikoma priemonė ir jo vertinimą individualios pagalbos suteikimo metu, taip pat paliudytus ir patvirtintus turto, kuriam taikoma paramos priemonė, vertės sumažėjimo atskleidimo rezultatus ⁽³⁾. Visa banko veiklos ir balanso apžvalga turėtų būti pateikta kuo greičiau, kad būtų galima pradėti tinkamo restruktūrizavimo pobūdžio ir apimties aptarimą, gerokai prieš oficialaus restruktūrizavimo plano pateikimą, siekiant paspartinti šį procesą ir kuo greičiau suteikti aiškumą ir teisinį tikrumą.

Bankai, kuriems jau buvo suteikta kitų formų valstybės pagalba, nesvarbu kokia: patvirtinta garantija, apsikeitimo turtu sandoris, kapitalo atkūrimo schema ar individuali priemonė, apie bet kokią pagalbą, suteiktą pagal paramos turtui schemą, pirma turi pranešti pagal esamus pranešimo išsipareigojimus, kad Komisija turėtų visą informaciją apie įvairias valstybės pagalbos priemones, kurios skiriamos atskiram pagalbos gavėjui, ir galėtų geriau įvertinti ankstesnių priemonių efektyvumą ir valstybės narės visuotiniame vertinime siūlomą indėlį.

Komisija iš naujo įvertins pagalbą, suteiktą pagal laikiną patvirtinimą, atsižvelgdama į siūlomo restruktūrizavimo ir taisomųjų priemonių tinkamumą ⁽⁴⁾, ir naujame sprendime pareikš poziciją dėl jos suderinamumo ilgesniam nei 6 mėn. laikotarpiui.

Valstybės narės taip pat turi kas šešis mėnesius pateikti Komisijai ataskaitą dėl paramos turtui programų veikimo ir dėl bankų restruktūrizavimo planų raidos. Kai valstybei narei taikomas reikalavimas dėl kitų pagalbos bankams rūšių, kartu su tokia ataskaita turi būti teikiama reikiama informacija apie paramos turtui priemones ir bankų restruktūrizavimo planus.

⁽¹⁾ Rekomenduojama susisiekti su Komisija prieš pranešimą.

⁽²⁾ Žr. 5.5 skirsnį ir IV priedą.

⁽³⁾ Priežiūros institucijos vadovas turi pateikti raštą, paliudijantį išsamius rezultatus.

⁽⁴⁾ Kad palengvintų valstybių narių ir Komisijos darbą, Komisija pranešimus dėl panašių restruktūrizavimo ir (arba) likvidavimo atvejų galės nagrinėti kartu. Komisija gali nuspręsti, kad nereikia pateikti plano, jei jis susijęs tik su įstaigos likvidavimu, arba jeigu įstaigos dydis nereikšmingas.

Neprieštaravimas pranešai koncentracijai
(Byla COMP/M.5364 — Iberia/Vueling/Clickair)

(Tekstas svarbus EEE)

(2009/C 72/02)

2009 m. sausio 9 d. Komisija nusprendė neprieštarauti dėl pavadinime praneštos koncentracijos ir paskelbti ją suderinama su bendrąja rinka. Šis sprendimas priimamas remiantis Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 6 straipsnio 1 dalimi kartu su 6 straipsnio 2 dalimi. Visas šio sprendimo tekstas yra ispanų kalba. Sprendimas bus viešai paskelbtas tada, kai iš jo bus pašalinta profesinė paslaptimi laikoma informacija. Sprendimą bus galima rasti:

- Europa interneto svetainės konkurencijos skylyje (<http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/cases/>). Ši svetainė suteikia galimybę rasti atskirus sprendimus dėl koncentracijos, įskaitant tokių sprendimų indeksus pagal įmonės pavadinimą, bylos numerį, priėmimo datą ir sektorių,
 - elektroniniu formatu EUR-Lex interneto svetainėje 32009M5364 dokumento numeriu. EUR-Lex svetainėje galima rasti įvairius Europos teisės dokumentus (<http://eur-lex.europa.eu>).
-

IV

(Pranešimai)

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ IR ORGANŲ
PRANEŠIMAI

KOMISIJA

Euro kursas ⁽¹⁾

2009 m. kovo 25 d.

(2009/C 72/03)

1 euro =

Valiuta	Valiutos kursas	Valiuta	Valiutos kursas		
USD	JAV doleris	1,3494	AUD	Australijos doleris	1,9310
JPY	Japonijos jena	132,24	CAD	Kanados doleris	1,6598
DKK	Danijos krona	7,4486	HKD	Honkongo doleris	10,4580
GBP	Svaras sterlingas	0,92425	NZD	Naujosios Zelandijos doleris	2,3847
SEK	Švedijos krona	10,9565	SGD	Singapūro doleris	2,0376
CHF	Šveicarijos frankas	1,5230	KRW	Pietų Korėjos vonas	1 837,68
ISK	Islandijos krona		ZAR	Pietų Afrikos randas	12,8317
NOK	Norvegijos krona	8,7275	CNY	Kinijos ženminbi juanis	9,2176
BGN	Bulgarijos levas	1,9558	HRK	Kroatijos kuna	7,4750
CZK	Čekijos krona	27,290	IDR	Indijos rupija	15 754,25
EEK	Estijos kronos	15,6466	MYR	Malaizijos ringitas	4,8956
HUF	Vengrijos forintas	300,22	PHP	Filipinų pesas	64,880
LTL	Lietuvos litas	3,4528	RUB	Rusijos rublis	45,4110
LVL	Latvijos latas	0,7095	THB	Tailando batas	47,890
PLN	Lenkijos zlotas	4,5600	BRL	Brazilijos realas	3,0442
RON	Rumunijos lėja	4,2811	MXN	Meksikos pesas	19,3909
TRY	Turkijos lira	2,2433	INR	Indijos rupija	68,3740

⁽¹⁾ Šaltinis: valiutų perskaičiavimo kursai paskelbti ECB.

VALSTYBIŲ NARIŲ PRANEŠIMAI

UŽ KONTROLĘ, NUMATYTĄ REGLAMENTO (EEB) NR. 2092/91 15 STRAIPSNYJE, ATSAKINGŲ
ĮSTAIGŲ ARBA VALDŽIOS INSTITUCIJŲ, SĄRAŠAS

(2009/C 72/04)

1991 m. birželio 24 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 2092/91 dėl ekologinės žemės ūkio produktų gamybos ir nuorodų apie tokią gamybą ant žemės ūkio ir maisto produktų reikalaujama, kad valstybės narės sukurtų kontrolės sistemą, vykdomą vienos arba daugiau paskirtų valstybės kontrolės įstaigų ir (arba) jos įgaliotų privačių kontrolės institucijų.

Pagal reglamento 15 straipsnio paskutinės pastraipos nuostatą šiame pranešime pateikiamas kiekvienoje valstybėje narėje vykdomos kontrolės procedūrų ir patvirtintų kontrolės įstaigų ir (arba) institucijų sąrašas, sudarytas remiantis 2008 m. valstybių narių atnaujinta informacija.

Skiltyje „Pastabos“ kiekvienoje valstybėje narėje taikomos kontrolės procedūros nurodomos taip:

A: Patvirtintų privačių kontrolės įstaigų procedūra

B: Paskirtos(-ų) valstybės kontrolės institucijos(-ų) procedūra

C: Paskirtos valstybės kontrolės institucijos ir patvirtintų privačių kontrolės įstaigų procedūra.

Nuo 1998 m. sausio mėn. Europos Sąjungos patvirtintos kontrolės įstaigos turi vykdyti standarto EN 45011 sąlygose (Reglamento (EEB) Nr. 2092/91 9 straipsnio 10 dalis) nustatytus reikalavimus.

Be to, sąrašė pateikiamos EEE valstybių, kurios nėra EEB valstybės narės, patvirtintos kontrolės įstaigos ir (arba) institucijos.

Austrija ir Ispanija

Austrijoje ir Ispanijoje tam tikrose nurodytose Länder/autonominėse bendruomenėse organizacijų veikla yra apribota.

Šie kodai buvo panaudoti skirtingoms Länder/autonominėms bendruomenėms žymėti pastabų (komentarų) stulpelyje

Austrija		Balearų salos	BA
Karintija	K	Kanarų salos	CA
Žemutinė Austrija	N	Kantabrija	CN
Aukštutinė Austrija	O	Kastilija-La Manča	CM
Zalcburgas	S	Kastilija ir Leonas	CL
Štirija	ST	Katalonija	CT
Tirolis	T	Estremadūra	EX
Viena	W	Galisija	GA
Burgenlandas	B	Riocha	RI
Forarlbergas	V	Madridas	MA
Ispanija		Mursija	MU
Andalūzija	AN	Navara	NA
Aragonas	AR	Baskų kraštas	VAS
Astūrija	AS	Valensija	VA

Valstybės narės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Pastabos
AUSTRIJA		A procedūra
AT-N-01-BIO	Austria Bio Garantie Königsbrunnerstrasse 8 A-2202 Enzersfeld Tel: +43 2262 67 22 12 Fax: +43 22 62 67 41 43 E-mail: nw@abg.at Website: www.abg.at	N, B, K, O, S, ST, T, V, W
AT-0-01-BIO	BIOS — Biokontrollservice Österreich Feyregg 39 A-4552 Wartberg Tel: +43 7587 7178 Fax: +43 7587 71 78-11 E-mail: office@bios-kontrolle.at Website: www.bios-kontrolle.at	O, B, K, N, S, ST, T, V, W
AT-O-02-BIO	LACON GmbH Linzerstrasse 2 A-4150 Rohrbach Tel: +43 7289 40977 Fax: +43 7289 40977-4 E-mail: office@lacon-institut.at Website: www.lacon-institut.at	O, B, K, N, S, ST, T, V, W
AT-O-04-BIO	GfRS Gesellschaft für Ressourcenschutz mbH Prinzenstraße 4 D-37073 Göttingen Tel: +49 551 58657 Fax: +49 551 58774 E-mail: postmaster@gfrs.de Website: www.gfrs.de	O, B, K, S, ST, T
AT-S-01-BIO	SLK GesmbH Maria-Cebotari-Strasse 3 A-5020 Salzburg Tel: +43 (0)662 649483 14 or +43 (0)662 649483 11 Fax: +43 662 649 483 19 E-mail: office@slk.at Website: www.slk.at	S, B, K, N, O, ST, T, V, W
AT-T-01-BIO	Kontrollservice BIKO Tirol Wilhelm — Greil — Straße 9 A-6020 Innsbruck Tel: +43 (0)59292-3100 or +43 (0)59292 3101 Fax: +43 059292-3199 E-mail: office@biko.at Website: www.biko.at	T, K, N, O, S, V, W
AT-W-01-BIO	LVA Blaasstrasse 29 A-1190 Wien Tel: +43 (0)1 3688555 541 or +43 (0)1 3688555 12 Fax: +43 1 368 85 55-20 E-mail: cs@lva.co.at or bio@lva.at Website: www.lva.co.at	W, B, K, N, O, S, ST, T, V
AT-W-02-BIO	SGS Austria Controll — Co. GesmbH Diefenbachgasse 35 A-1150 Wien Tel: +43 (0)1 5122567 154 or +43 (0)1 5122567 0 Fax: +43 (0)1 5122567 9 E-mail: sgs.austria@sgs.com Website: www.at.sgs.com	W, B, K, N, O, S, ST, T, V

Valstybės narės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Pastabos
BELGIJA		A procedūra
BE-BIO-01	CERTISYS Av. de l'Escrime 85 Schermlaan B-1150 Bruxelles — Brussel Bureaux: Chemin de la Haute Baudecet 1 B-1457 Walhain Tel: +32 (0) 81 60 03 77 Fax: +32 (0) 81 60 03 13 E-mail: info@certisys.eu Website: www.certisys.eu	
BE-BIO-02	INTEGRA bvba, afdeling BLIK Statiestraat 164 B-2600 Berchem Tel: +32 (0)3 287 37 60 Fax: +32 (0)3 287 37 61 E-mail: info@integra-bvba.be Website: www.integra-bvba.be	
BULGARIJA		A procedūra
BG-02	BALKAN BIOCERT Ltd 13, Christo G. Danov Str. BG-4000 Plovdiv Tel: +359 32 625 888 Fax: +359 32 625 818 E-mail: gm@balkanbiocert.com Website: www.balkanbiocert.com	
BG-03	QC I INTERNATIONAL SERVICES S.P.A. 23, Vasil Aprilov Blvd., floor 3 BG-4000 Plovdiv Tel/Fax: +359 32 649 228 E-mail: office@qci.bg Website: qci.bg	
BG-04	CERES — Certification of Environmental Standards Ltd. 15, Ivan Gechov Blvd. BG-1431 Sofia Tel/Fax: +359 29530264 E-mail: bioxm_bg@yahoo.com Website: www.ceres-cert.com	
BG-05	LACON Ltd 17, Prolet Str. BG-5140 Lyaskovetz Tel/Fax: +359 619/231 87 E-mail: laconbg@gmail.com E-mail: b_cert@yahoo.co.uk Website: www.b-cert.com	
BG-06	BCS Öko-Garantie Ltd 15, Ivailo Str. BG-1606 Sofia Tel: + 359 29880276 Fax: +359 29880259 E-mail: bulgaria@bcs-oeko.com Website: www.bcs-oeko.com	
BG-07	Control Union Certifications Ltd 40, Graf Ignatiev Str. BG-9000 Varna Tel: + 359 52/66 55 903 Fax: + 359 52/600 453 E-mail: sales@fidelitas.bg Website: www.controlunion.com	

Valstybės narės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Pastabos
KIPRAS		A procedūra
CY-BIO-001	LACON LTD Archbishop Kyprianos 53 2059 Strovolos Cyprus Tel: +35 722499640 Fax: +35 722499643 E-mail: laconcy@cytanet.com.cy	
CY-BIO-002	BIOCERT (CYPRUS) LTD Olympias 12 1070 Lefkosia Cyprus Tel: +35 722766446 Fax: +35 722375069	
ČEKIJOS RESPUBLIKA		A procedūra
CZ-BIO-KEZ-01	KEZ o.p.s. Poděbradova 909 CZ-53701 Chrudim Tel: +420 469 622 249 Fax: +420 469 625 027 E-mail: kez@kez.cz Website: www.kez.cz	
CZ-BIO-ABCERT-02	ABCERT AG, organizační složka Lidická 40 CZ-602 00 Brno Tel: +420 545 215 899 Fax: +420 545 217 876 E-mail: info@abcert.cz Website: www.abcert.cz	
CZ-BIOKONT-03	BIOKONT CZ, s r.o. Měřčková 34 CZ-62100 Brno Tel: +420 545 225 565 Fax: +420 547 225 565 E-mail: slavik@biokont.cz Website: www.biokont.cz	
DANIJA		B procedūra
DK-Ø-50	Plantedirektoratet Skovbrynet 20 DK-2800 Lyngby Tel: +45 45 26 36 00 Fax: +45 45 26 36 19 E-mail: pdir@pdir.dk	
DK-Ø-1	Fødevareregion Nord Kontrolafdeling Aalborg Sofiendalsvej 90 DK-9200 Aalborg SV. Tel: +45 7227 5000 Fax: +45 7227 5003 E-mail: kontr.aalborg.nord@fvst.dk	
DK-Ø-2	Fødevareregion Nord Kontrolafdeling Viborg Klostermarken 16 DK-8800 Viborg Tel: +45 7227 5000 Fax: +45 7227 5007 E-mail: kontr.viborg.nord@fvst.dk	

Valstybės narės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Pastabos
DK-Ø-3	Fødevareregion Nord Kontrolafdeling Herning Rosenholmsvej 15, Tjørring DK-7400 Herning Tel: +45 7227 5000 Fax: +45 7227 5005 E-mail: kontr.herning.nord@fvst.dk	
DK-Ø-4	Fødevareregion Nord Kontrolafdeling Århus Sønderskovvej 5 DK-8520 Lystrup Tel: +45 7227 5000 Fax: +45 7227 5001 E-mail: kontr.aarhus.nord@fvst.dk	
DK-Ø-5	Fødevareregion Syd Kontrolafdeling Vejle Tysklandsvej 7 DK-7100 Vejle Tel: +45 7227 5500 Fax: +45 7227 5501 E-mail: kontr.vejle.syd@fvst.dk	
DK-Ø-6	Fødevareregion Syd Kontrolafdeling Esbjerg Høgevej 25 DK-6705 Esbjerg Ø. Tel: +45 7227 5500 Fax: +45 7227 5601 E-mail: kontr.esbjerg.syd@fvst.dk	
DK-Ø-7	Fødevareregion Syd Kontrolafdeling Haderslev Ole Rømersvej 30 DK-6100 Haderslev Tel: +45 7227 5500 Fax: +45 7227 5701 E-mail: kontr.haderslev.syd@fvst.dk	
DK-Ø-8	Fødevareregion Syd Kontrolafdeling Odense Lille Tornbjerg Vej 30 DK-5220 Odense SØ. Tel: +45 7227 5500 Fax: +45 7227 5801 E-mail: kontr.odense.syd@fvst.dk	
DK-Ø-9	Fødevareregion Øst Kontrolafdeling Ringsted Søndervang 4 DK-4100 Ringsted Tel: +45 7227 6000 Fax: +45 7227 6101 E-mail: kontr.ringsted.oest@fvst.dk	
DK-Ø-10	Fødevareregion Øst Kontrolafdeling Rødovre Fjeldhammervej 15 DK-2610 Rødovre Tel: +45 7227 6000 Fax: +45 7227 6399 E-mail: kontr.roedovre.oest@fvst.dk	
ESTIJA	Veterinary and Food Board Väike-Paala 3 EE-11415 Tallinn Tel: +372 605 1710 Fax: +372 621 1441 E-mail: vet@vet.agri.ee Website: www.vet.agri.ee	B procedūra VFB yra už importo leidimus ir parengimą atsakinga kontrolės institucija

Valstybės narės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Pastabos
EE-TTI	Plant Production Inspectorate Teaduse 2, Saku 75501 Harjumaa Tel: +372 6712 602 Fax: +372 6712 604 E-mail: plant@plant.agri.ee Website: www.plant.agri.ee	PPI yra už gamybą atsakinga kontrolės institucija
FINLAND		B procedūra
FI-A-001	Uudenman työvoima- ja elinkeinokeskus Elintarviketurvallisuusvirasto Evira (The Finnish Food Safety Authority Evira) Mustialankatu 3 FIN-00790 Helsinki Tel: +358 20 772 003 Fax: +358 20 772 4350 E-mail: kirjaamo@evira.fi Website: www.evira.fi	
FI-A-002	Varsinais-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-003	Satakunnan työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-004	Hämeen työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-005	Pirkanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-006	Kaakkois-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-007	Etelä-Savon työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-008	Pohjois-Savon työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-009	Pohjois-Karjalan työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-010	Keski-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-011	Etelä-Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-012	Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-013	Pohjois-Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-014	Kainuun työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-A-015	Lapin työvoima- ja elinkeinokeskus As above	
FI-B	Elintarviketurvallisuusvirasto Evira As above	
FI-C	Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto P.O. Box 210 FIN-00531 Helsinki Tel: +358-9-772 920 Fax: +358-9-7729 2498 E-mail: kirjaamo@valvira.fi Website: www.valvira.fi	
FI-D	Ålands landskapsregering PB 1060 FIN-22111 Mariehamn, Åland Tel: +358 18 250 00 Fax: +358-18-192 40 E-mail: registrator@regeringen.ax Website: www.regeringen.ax	

Valstybės narės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Pastabos
PRANCŪZIJA		A procedūra
FR-BIO 01	ECOCERT S.A.S. B.P. 47 F-32600 L'Isle Jourdain Tel: +33 (0)5 62 07 34 24 Fax: +33 (0)5 62 07 11 67 E-mail: info@ecocert.com Website: www.ecocert.fr	
FR-AB 06	ULASE SAS B.P. 68 F-26270 Lorient sur Drôme Tel: +33 (0)4 75 61 13 05 Fax: +33 (0)4 75 85 62 12 E-mail: info@ulase.fr Website: www.ulase.fr	
FR-BIO 07	AGROCERT 4, rue Albert Gary F-47200 Marmande Tel: +33 (0)5 53 20 93 04 Fax: +33 (0)5 53 20 92 41 E-mail: agrocert@agrocert.fr	
FR-BIO 09	ACLAVE 56, rue Roger Salengro F-85013 LA-ROCHE-SUR-YON CEDEX Tel: +33(0)2 51 05 14 92 Fax: +33 (0)2 51 36 84 63 E-mail: accueil@aclave.asso.fr Website: www.aclave.asso.fr	
FR-BIO 10	QUALITÉ FRANCE S.A.S. * Immeuble le Guillaumet 60, av. du G ^l de Gaulle F-92046 PARIS la DÉFENSE CEDEX Tel: +33 (0)1 41 97 00 74 Fax: +33 (0)1 41 97 08 32 E-mail: bio@fr.bureauveritas.com Website: www.qualite-france.com * ZAC ATALANTE CHAMPEAUX 1, rue Maillard de la Gournerie CS 63901 F-35039 RENNES CEDEX * ZA CHAMPGRAND B.P. 68 F-26270 LORIENT-SUR-DRÔME	
FR-BIO 11	SGS ICS S.A.S. 191, avenue Aristide Briand F-94237 CACHAN CEDEX Tel: +33(0)1 41 24 83 04 Fax: +33 (0)1 41 24 89 96 E-mail: fr.certification@sgs.com Website: www.fr.sgs.com	
VOKIETIJA		A procedūra
DE-001-Öko-Kontrollstelle	BCS Öko-Garantie GmbH Control System Peter Grosch Cimbernstraße 21 D-90402 Nürnberg Tel: +49 (0)911 424390 Fax: +49 (0)911 492239 E-mail: info@bcs-oeko.de Website: www.bcs-oeko.de	

Valstybės narės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Pastabos
DE-003-Öko-Kontrollstelle	<p>Lacon GmbH Privatinstitut für Qualitätssicherung und Zertifizierung ökologisch erzeugter Lebensmittel Brünnesweg 19 D-77654 Offenburg Tel: +49 (0)781 91937 30 Fax: +49 (0)781 91937 50 E-mail: lacon@lacon-institut.com Website: www.lacon-institut.com</p>	
DE-005-Öko-Kontrollstelle	<p>IMO GmbH Institut für Marktökologie GmbH Obere Laube 51-53 D-78462 Konstanz Tel: +49 (0)7531/81301-0 Fax: +49 (0)7531/81301-29 E-mail: imod@imo.ch Website: www.imo.ch</p>	
DE-006-Öko-Kontrollstelle	<p>ABCERT GmbH Kontrollstelle für ökologisch erzeugte Lebensmittel Martinstraße 42-44 D-73728 Esslingen Tel: +49 (0)711 351792-0 Fax: +49 (0)711 351792-200 E-mail: info@abcert.de Website: www.abcert.de</p>	
DE-007-Öko-Kontrollstelle	<p>Prüfverein Verarbeitung Ökologische Landbauprodukte e.V. Vorholzstraße 36 D-76137 Karlsruhe Tel: +49(0)721 35239-20 Fax: +49(0)721 35239-09 E-mail: kontakt@pruefverein.de Website: www.pruefverein.de</p>	
DE-009-Öko-Kontrollstelle	<p>LC Landwirtschafts-Consulting GmbH Am Kamp 15-17 D-24768 Rendsburg Tel: +49 (0)4331 33630 0 Fax: +49 (0)4331 33630 12 Website: www.lc-kiel.de</p>	
DE-012-Öko-Kontrollstelle	<p>AGRECO R.F. Göderz GmbH Mündener Straße 19 D-37218 Witzzenhausen Tel: +49 (0)5542 4044 Fax: +49 (0)5542 6540 E-mail: info@agrecogmbh.de Website: www.agrecogmbh.de</p>	
DE-013-Öko-Kontrollstelle	<p>QC & I Gesellschaft für Kontrolle und Zertifizierung von Qualitätssicherungssystemen GmbH Geschäftsstelle: Tiergartenstraße 32 D-54595 Prüm/ Eifel Tel: +49 (0)6551 147641 Fax: +49 (0)6551 147645</p> <p>Sitz der Gesellschaft: Gleuelerstraße 286 D-50935 Köln E-mail: qci.koeln@qci.de Website: www.qci.de</p>	
DE-021-Öko-Kontrollstelle	<p>Grünstempel Ökoprüfstelle e.V. EU Kontrollstelle für ökologische Erzeugung und Verarbei- tung landwirtschaftlicher Produkte Windmühlenbreite 25d D-39164 Wanzleben Tel: +49 (0)39209 46696 Fax: +49 (0)39209 60596 E-mail: info@gruenstempel.de Website: www.gruenstempel.de</p>	

Valstybės narės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Pastabos
DE-022-Öko-Kontrollstelle	Kontrollverein ökologischer Landbau e.V. Vorholzstraße 36 D-76137 Karlsruhe Tel: +49 (0)721 35239-10 Fax: +49 (0)721 35239-09 E-mail: kontakt@kontrollverein.de Website: www.kontrollverein.de	
DE-024-Öko-Kontrollstelle	Ecocert Deutschland GmbH Güterbahnhofstr.10 D-37154 Northeim Tel: +49 (0)5551 908430 Fax: +49 (0)5551 9084380 E-mail: info-deutschland@ecocert.com	
DE-026-Öko-Kontrollstelle	Certification Services International CSI GmbH Flughafendamm 9a D-28199 Bremen Tel: +49 (0)421 5977322 or (0)421 594770 Fax: +49 (0)421 594771 E-mail: info@csicert.com Website: www.csicert.com	
DE-032-Öko-Kontrollstelle	Kontrollstelle für ökologischen Landbau GmbH Dorfstraße 11 D-07646 Tissa Tel: +49 (0)36428 60934 (Office Stadtroda) Fax: +49 (0)36428 13852 Tel/Fax: +49 (0)36428 62743 (Office Tissa) E-mail: kontrollstelle@t-online.de	
DE-034-Öko-Kontrollstelle	Fachverein für Öko-Kontrolle e.V. Plauerhäger Straße16 D-19395 Karow Tel: +49 (0)38738 70755 Fax: +49 (0)38738 70756 E-mail: info@fachverein.de Website: www.fachverein.de	
DE-037-Öko-Kontrollstelle	ÖKOP Zertifizierungs GmbH Schlesische Straße 17 d D-94315 Straubing Tel: +49 (0)9421 703075 Fax: +49 (0)9421 703074 E-mail: biokontrollstelle@oekop.de Website: www.oekop.de	
DE-039-Öko-Kontrollstelle	GfRS Gesellschaft für Ressourcenschutz GmbH Prinzenstraße 4 D-37073 Göttingen Tel: +49 (0)551 5865 Fax: +49 (0)551 58774 E-mail: postmaster@gfrs.de Website: www.gfrs.de	
DE-043-Öko-Kontrollstelle	Agro-Öko-Consult Berlin GmbH Dorotheastraße 30 D-10318 Berlin Tel: +49 (0)30 54782352 Fax: +49 (0)30 54782309 E-mail: aoec@aoec.de Website: www.aoec.de	
DE-044-Öko-Kontrollstelle	Ars Probata GmbH Möllendorffstraße 49 D-10367 Berlin Tel: +49 (0)30/47004632 Fax: +49 (0)30/47004633 E-mail: ars-probata@ars-probata.de Website: www.ars-probata.de	

Valstybės narės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Pastabos
DE-060-Öko-Kontrollstelle	QAL Gesellschaft für Qualitätssicherung in der Agrar und Lebensmittelwirtschaft GmbH Am Branden 6b D-85256 Vierkirchen Tel: +49 (0)8139 8027-0 Fax: +49 (0)8139 8027-50 E-mail: info@qal-gmbh.de Website: www.qal-gmbh.de	
DE-061-Öko-Kontrollstelle	LAB — Landwirtschaftliche Beratung der Agrarverbände Brandenburg GmbH Chausseestraße 2 D-03058 Groß Gaglow Tel: +49 (0)355 541465 Fax: +49 (0)355 541466 E-mail: labgmbh.cottbus@t-online.de	
DE-063-Öko-Kontrollstelle	Öko-kontrollstelle der TÜV Nord Cert GmbH Langemarckstraße 20 D-45141 Essen Tel: +49 (0)2 01 825 3404 Fax: +49 (0)2 01 825 3290 E-mail: oeko-kontrollstelle@tuev-nord.de Website: www.tuev-nord.de	
DE-064-Öko-Kontrollstelle	ABC GmbH Agrar- Beratungs- und Controll GmbH An der Hessenhalle 1 D-36304 Alsfeld Tel: +49 (0)6631/78490 Fax: +49 (0)6631/78495 E-mail: zwick@abcg-alsfeld.de	
GRAIKIJA		A procedūra
EL-01-BIO	DIO 38, Aristotelous str. GR-10433 Athens Tel: +30 210 8224384 Fax: +30 210 8218117 E-mail: info@dionet.gr Website: www.dionet.gr	
EL-02-BIO	PHYSIOLOGIKI Ltd 24, N. Plastira str. GR-59300 Alexandria Imathias Tel: +30 23330 24440 Fax: +30 23330 24440 E-mail: fysicert@acn.gr	
EL-03-BIO	BIOELLAS S.A. 11 B, Kodringtonos str. GR-10434 Athens Tel: +30 210 8211940/8211707 Fax: +30 210 8211015 E-mail: info@bio-hellas.gr Website: www.bio-hellas.gr	
EL-04-BIO	QWAYS DIADROMES PIOTITAS A.E. 8, Demokratias str. GR-15127 Melissia Athens Tel: +30 210 6130070/6136326 Fax: +30 210 6136071 E-mail: info@qways.gr Website: www.qways.gr	
EL-05-BIO	A CERT European Organisation for Certification 2, Telou str. GR-54638 Thessaloniki Tel: +30 2310 210777/210417 Fax: +30 2310 219824/210417 E-mail: info@a-cert.org Website: www.a-cert.org	

Valstybės narės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Pastabos
EL-06-BIO	IRIS — A. HATZIDAKI & Co E.E. I. Marneli 13 & Zotou GR-71305 Heraklion, Crete Tel: +30 2810 360715-7 Fax: +30 2810 360718 E-mail: info@irisbio.gr	
EL-07-BIO	PRASINOS ELEGCHOS — GREEN CONTROL 10th km on the Veria-Skydra road Kopano-Stenimacho district P.O.Box 50 GR-59035 Tel: +30 23320 6438 Fax: +30 23320 43509 E-mail: greencontrol@hol.gr Website: www.greencontrol.gr	
EL-08-BIO	GEOTECHNIKO ERGASTIRIO SA Paleochori Administrative Department Plateos Municipality GR-59300 Imathia Tel: +30 23320 64387 Fax: +30 23320 43509 E-mail: info@bio-geolab.gr Website: www.bio-geolab.gr	
VENGRIJA		A procedūra
HU-ÖKO-01	Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. Margit krt. 1. III/16-17. H-1027 Budapest Tel: +36 1 336 11 22 Fax: +36 1 315 11 23 E-mail: info@biokontroll.hu E-mail: biokontroll@biokontroll.hu Website: www.biokontroll.hu	
HU-ÖKO-02	Hungária Öko Garancia Kft. Miklós tér 1. H-1033 Budapest Tel: +36 1 336 0533 Fax: +36 1 336 0534 E-mail: info@okogarancia.hu Website: www.okogarancia.hu	
AIRIJA		A procedūra
IRL-OIB1	Demeter Standards Ltd Watergarden Thomastown Co. Kilkenny Ireland Tel: +353 56 7754214 Fax: +353 56 7754214 E-mail: bdaai@indigo.ie Website: www.demeter.net	
IRL-OIB2	Irish Organic Farmers and Growers Association Ltd Main Street Newtownforbes Co. Longford Ireland Tel: +353 43 42495 Fax: +353 43 42496 E-mail: iofga@eircom.net Website: www.irishorganic.ie	

Valstybės narės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Pastabos
IRL-OIB3	Organic Trust Ltd 2 Vernon Avenue Clontarf Dublin 3 Ireland Tel: +353 1 8530271 Fax: +353 1 8530271 E-mail: organic@iol.ie Website: www.organic-trust.org	
ITALIJA		A procedūra
IT-ASS	Suolo & Salute srl Via Paolo Borsellino, 12/B I-61032 Fano (PU) Tel: +39 0721 860543 Fax: +39 0721 860543 E-mail: info@suoloesalute.it Website: www.suoloesalute.it	
IT-ICA	ICEA — Istituto per la Certificazione Etica e Ambientale Strada Maggiore, 29 I-40125 Bologna Tel: +39 051 272986 Fax: +39 051 232011 E-mail: icea@icea.info Website: www.icea.info	
IT-IMC	Istituto Mediterraneo di Certificazione srl — IMC Via Carlo Pisacane, 32 I-60019 Senigallia (AN) Tel: +39 071 7928725 or 7930179 Fax: +39 071 7910043 E-mail: imcert@imcert.it Website: www.imcert.it	
IT-BAC	Bioagricert srl Via dei Macabraccia, 8 I-40033 Casalecchio Di Reno (BO) Tel: +39 051562158 Fax: +39 051564294 E-mail: info@bioagricert.org Website: www.bioagricert.org	
IT-CPB	CCPB S.r.l. via Jacopo Barozzi 8 I-40126 Bologna Tel: +39 051 254688 or 6089811 Fax: +39 051 254842 E-mail: ccpb@ccpb.it Website: www.ccpb.it	
IT-CDX	CODEX srl Via Duca degli Abruzzi, 41 I-95048 Scordia (CT) Tel: +39 095 650716/634 Fax: +39 095 650356 E-mail: codex@codexsrl.it Website: www.codexsrl.it	
IT-QCI	QC & I International Services s.a.s. Villa Parigini Località Basciano Monteriggioni I-53035 Siena Tel: +39 (0)577 327234 Fax: +39 (0)577 329907 E-mail: lettera@qci.it Website: www.qci.it	

Valstybės narės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Pastabos
IT-ECO	Ecocert Italia S.r.l. Corso delle Province 60 I-95127 Catania Tel: +39 095 442746 or 433071 Fax: +39 095 505094 E-mail: info@ecocertitalia.it Website: www.ecocertitalia.it	
IT-BSI	BIOS srl Via Monte Grappa 37/C I-36063 Marostica (VI) Tel: +39 0424 471125 Fax: +39 0424 476947 E-mail: info@certbios.it Website: www.certbios.it	
IT-ECS	ECS — Ecosystem International Certificazioni s.r.l. Via Monte San Michele 49 I-73100 Lecce Tel: +39 0832 318433 Fax: +39 0832 315845 E-mail: info@ecosystem-srl.com Website: www.ecosystem-srl.com	
IT-BZO	BIOZOO srl Via Chironi 9 I-07100 SASSARI Tel: +39 079 276537 Fax: +39 178 2247626 E-mail: info@biozoo.org Website: www.biozoo.org	
IT-ABC	ABC Fratelli Bartolomeo società semplice via Roma, 45 Grumo Appula I-70025 Bari Tel: +39 080 3839578 Fax: +39 080 3839578 E-mail: abc.italia@libero.it Website: www.abcitalia.org	
IT-ANC	ANCCP S.r.l via Rombon 11 I-20134 MILANO Tel: +39 02 2104071 Fax: +39 02 210407218 E-mail: anccp@anccp.it Website: www.anccp.it	
IT-SDL	Sidel S.p.a. via Larga, 34/2 I-40138 BOLOGNA Tel: +39 051 6026611 Fax: +39 051 6012227 E-mail: sidel@sidelitalia.it Website: www.sideitalia.it	
IT-CTQ	Certiquality S.r.l. Via Gaetano Giardino 4 I-20123 Milano Tel: +39 02 8069171 Fax: +39 02 86465295 E-mail: certiquality@certiquality.it Website: www.certiquality.it	
IT-BZ-BZT	ABCERT GmbH Martinstrasse 42-44 D-73728 Esslingen Tel: +49 (0) 711 351792-0 Fax: +49 (0) 711 351792-200 E-mail: info@abcert.de Website: www.abcert.de	

Valstybės narės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Pastabos
IT-BZ-INC	INAC GmbH International Nutrition and Agriculture Certification In der Kämmerliethe 1 D-37213 Witzhausen Tel: +49 (0)5542 911400 Fax: +49 (0)5542 911401 Website: www.inac-gmbh.net	
IT-BZ-IMO	IMO GMBH Obere Laube 51/53 D-78462 Konstanz Tel: +49 (0) 7531 81301-0 Fax: +49 (0) 7531 81301-29 E-mail: imod@imo.ch Website: www.imo-control.net	
IT-BZ-QCI	QC I GmbH — Gesellschaft für Kontrolle und Zertifizierung von Qualitätssicherungssystemen mbh Gleuelerstraße 286 D-50935 KÖLN Tel: +49 (0)221 94392-09 Fax: +49 (0)221 94392-11 E-mail: qci.koeln@qci.de Website: www.qci.de	
IT-BZ-BKT	Kontrollservice BIKO Tirol Wilhelm-Greil-Straße 9 A-6020 INNSBRUCK Tel: +43 (0)5 92 92 3101 Fax: +43 (0)5 92 92 3199 E-mail: biko@lk-tirol.at Website: www.kontrollservice-tirol.at	
LATVIJA		A procedūra
LV-EQ	Biedrība „Vides kvalitāte“ Rīgas iela 113 Salaspils Rīgas raj. LV-2169 Tel: +371 67709090 Fax: +371 67709090 E-mail: eq@videskvalitate.lv Website: www.videskvalitate.lv	
LV-STC	Valsts SIA „Sertifikācijas un testēšanas centrs“ Dārza iela 12 Priekule pagasts Cēsu raj. LV-4126 Tel: +371 64130013 Fax: +371 641 30010 E-mail: info@stc.lv Website: www.stc.lv	
LIETUVA		B procedūra
LT-01	Ekoagros K. Donelaičio str. 33 or A. Mickevičiaus str. 48 LT-44240 Kaunas Tel: +370 37203181 Fax: +370 37203182 E-mail: ekoagros@ekoagros.lt Website: www.ekoagros.lt	

Valstybės narės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Pastabos
LIUKSEMBURGAS		C procedūra
LU-BIO-01	Administration des Services techniques de l'Agriculture (autorité compétente) Service de la protection des végétaux BP 1904 L-1019 Luxembourg Tel: +352 45 71 72 353 Fax: +352 45 71 72 340 E-mail: Monique.Faber@asta.etat.lu Website: www.asta.etat.lu	
LU-BIO-04	Prüfverein Verarbeitung Ökologische Landbauprodukte e.V. (DE-007) Vorholzstr. 36 D-76137 Karlsruhe Tel: +49 721 35239-20 Fax: +49 721-626840-22 E-mail: kontakt@pruefverein.de Website: www.pruefverein.de	
LU-BIO-05	Kontrollverein Ökologischer Landbau e.V. (DE-022) Vorholzstraße 36 D-76137 Karlsruhe Tel: +49 (0)721 35239-10 Fax: +49 (0)721 35239-09 E-mail: kontakt@kontrollverein.de Website: www.kontrollverein.de	
LU-BIO-06	CERTISYS (BE-01) Siège social: Av. de l'Escrime 85 Schermlaan B-1150 Bruxelles Bureaux: Chemin de la Haute Baudecet 1 B-1457 Walhain Tel: +32 (0) 81 60 03 77 Fax: +32 (0) 81 60 03 13 E-mail: info@certisys.eu Website: www.certisys.eu	
MALTA		C procedūra
MT01	Malta Standards Authority 2nd Floor, Evans Building Merchants' Street Valletta Tel: + 356 21242420 Fax: + 356 21242406 E-mail: michael.cassar@msa.org.mt Website: www.msa.gov.mt	
MT02	BIOZOO via Chironi 9 IT-07100 Sassari Tel: + 39 079 276537 E-mail: info@biozoo.org Website: www.biozoo.org	
NYDERLANDA		B procedūra
NL01	Stichting Skal Postbus 384 NL-8000 AJ Zwolle Tel: +31 38 4268181 Fax: +31 38 4268182 E-mail: info@skal.nl Website: www.skal.nl	

Valstybės narės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Pastabos
LENKIJA		C procedūra
RE-01/2005/PL	EKOGWARANCJA PTRE Ltd ul. Irysowa 12/2 PL-20-834 Lublin Tel.: +48 (0) 81 742 68 64 E-mail: biuro@ekogwarancja.pl Website: www.ekogwarancja.pl	
RE-02/2005/PL	Certifying Body of Organic Production PNG Ltd PL-26-065 Piekoszów Zajaczkow k.Kielc Tel.: +48 (0)41 306 40 00 E-mail: png@ecofarm.pl Website: www.ecofarm.pl	
RE-03/2005/PL	COBICO Ltd ul. Grzegórzecka 77 PL-31-559 Kraków Tel.: +48 (0)12 632 35 71 E-mail: cobico@cobico.pl Website: www.cobico.pl	
RE-04/2005/PL	BIOEKSPERT Ltd ul. Narbutta 3A m1 PL-02-564 Warsaw Tel.: +48 (0)22 499 53 66 E-mail: bioekspert@bioekspert.waw.pl Website: www.bioekspert.waw.pl	
RE-05/2005/PL	BIOCERT MAŁOPOLSKA Ltd. ul. Lubicz 25A PL-31-503 Kraków Tel.: +48 (0)12 430 36 06 E-mail: sekretariat@biocert.pl Website: www.biocert.pl	
RE-06/2005/PL	Polish Centre of Research and Certification, Branch in Piła ul. Śniadeckich 5 PL-64-920 Piła Tel.: +48 (0)67 213 87 00 E-mail: pcbcpila@i-pila.pl Website: www.pcbc.gov.pl	
RE-07/2005/PL	AgroBioTest Ltd ul. Nowoursynowska 166 PL-02-787 Warsaw Tel.: +48 (0)22 847 87 39 E-mail: agro.bio.test@agrobiotest.pl Website: www.agrobiotest.pl	
PORTUGALIJA		A procedūra
PT/AB 02	ECOCERT PORTUGAL, Unipessoal Lda Rua Alexandre Herculano, 68 — 1º Esq. P-2520-273 Peniche Tel: +351 262 785117 Fax: +351 262 787171 E-mail: ecocert@mail.telepac.pt Website: www.ecocert.com	
PT/AB 03	SATIVA, DESENVOLVIMENTO RURAL, Lda Rua Robalo Gouveia, 1º 1a P-1900-392 Lisboa Tel: +351 21 799 11 00 Fax: +351 21 799 11 19 E-mail: sativa@sativa.pt Website: www.sativa.pt	

Valstybės narės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Pastabos
PT/AB 04	CERTIPLANET, Certificação da Agricultura, Floresta e Pescas, Unipessoal Lda Av. do Porto de Pescas, Lote C — 15, 1 ° C P-2520 — 208 Peniche Tel: +351 262 789 005 Fax: +351 262 789 514 E-mail: certiplanet@sapo.pt Website: www.certiplanet.pt	
PT/AB 05	CERTIALENTEJO, Certificação de Produtos Agrícolas, Lda Rua Diana de Liz — Horta do Bispo Apartado 320 P-7006 — 804 Évora Tel: +351 266 769564/5 Fax: +351 266769566 E-mail: geral@certialentejo.pt Website: www.certialentejo.pt	
PT/AB 06	AGRICERT — Certificação de Produtos Alimentares Lda Rua Alfredo Mirante, 1, R/C Esq. P-7350-153 Elvas Tel: +351 268 625 026 Fax: +351 268 626 546 E-mail: agricert@agricert.pt Website: www.agricert.pt	
PT/AB 07	TRADIÇÃO E QUALIDADE — Associação Interprofissional para os Produtos Agro-Alimentares de Trás-os-Montes Av. 25 de Abril 273 S/L E P-5370-202 Mirandela Tel/Fax: +351 278 261 410 E-mail: tradicao-qualidade@clix.pt	
PT/AB 08	CODIMACO — Certificação e Qualidade, Lda Pátio do Município, 1, 3º Dtº P-2550 — 103 Cadaval Tel: +351 262 691 155 Fax: +351 262 695 095 E-mail: codimaco@codimaco.pt Website: www.codimaco.pt	
PT/AB 09	SGS Portugal — Sociedade Geral de Superintendência, S A Pólo Tecnológico de Lisboa, Lote 6, Pisos 0 e 1 P-1600-546 Lisboa Tel: +351 217 104 200 Fax: +351 217 157 520 E-mail: sgs.portugal@sgs.com Website: www.pt.sgs.com	
RUMUNIJA		A procedūra
RO-ECO-001	BCS OKO-Garantie România SRL Strada Belsugului, nr. 24, ap.1 RO-540037, Oras Targu Mures Judet Mures Tel: +40 265250846 Fax: +40 265250928 E-mail: bcs_oko@zappmobile.ro Website: www.bcs-oeco.com	
RO-ECO-002	S.C QC I România SRL Strada Franz Listz nr.1, ap.1 RO-300081, Oras Timisoara Judet Timis Tel: +40 723 748499 Fax: +40 256241562 E-mail: victor_scorodeti@yahoo.com	

Valstybės narės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Pastabos
RO-ECO-003	SUOLO E SALUTE SRL România Strada Nicolae Balcescu nr. 5, sc. G, ap. 9 RO-600052, Oras Bacau Judet Bacau Tel: +40 234206165 Fax: +40 234206166 E-mail: danielciubotaru@yahoo.com	
RO-ECO-005	ICEA ROMANIA SRL Strada Comisia Centrala nr. 80 A RO-620165, Oras Focsani Judet Vrancea Tel: +40 237210497 Fax: +40 0237210497 E-mail: icearomania@yahoo.com	
RO-ECO-006	S.C. Eleghos Bio Ellas România SRL Strada Calea Mosilor, nr. 284, bl. 22A,, sc. B, ap. 32, sector 2 RO-020894, Oras Bucuresti Tel/Fax: +40 216104020 E-mail: dragomir_damian@yahoo.com	
RO-ECO-007	ECOCERT ESE SRL Strada Viitorului, nr. 112, ap. 1, sector 2 RO-020616, Oras Bucuresti Tel/Fax: +40 2106835 E-mail: office.romania@ecocert.com	
RO-ECO-008	S.C Ecoinspect SRL România Strada Horia, nr. 75, ap.5 RO-400202, Oras Cluj Napoca Judet Cluj Tel/Fax: +40 264432088 E-mail: ecoinspect@from.ro Website: www.ecoinspect.ro	
RO-ECO-009	BIOS SRL Italia România Branch Strada Dionisie Lupu, nr.50, ap. 2, sector 1 RO-010458, Oras Bucuresti Tel: +40 212106620 Fax: +40 212106660 E-mail: bios.romania@certbios.it	
RO-ECO-010	LACON SRL Germania- România Branch Strada Baia de Aries, nr. 3, bl. 5B, sc. 1, et. 4, ap.18, sector 6 RO-060801, Oras Bucuresti, Tel: +40 214115446 E-mail: marianaexpert@yahoo.com	
RO-ECO-011	SC BIO CERT SRL România Strada Calea Mosilor, nr. 284, bl. 22A, sc. B, ap. 32, sect. 2 RO-020894, Oras Bucuresti Tel/Fax: +40 216104020 E-mail: biocert_romania@yahoo.com	
RO-ECO-012	BIOINSPECTA SRL Suisse România Branch Strada Gurghiu, nr. 2, ap. 9 RO-400647, Oras Cluj-Napoca Judet Cluj Tel/Fax: +40 264573546 E-mail: monika.zimmermeier@bio-inspecta.ch	
RO-ECO-013	IMO CONTROL SRL România Strada Crizantemelor, nr. 7, ap. 51 RO-545400, Oras Sighisoara Judet Mures Tel/Fax: +40 269543609 E-mail: tartler@gmx.de	

Valstybės narės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Pastabos
RO-ECO-014	CERES HAPPURG GmbH Sucursala Iernut Romania Strada 1 dec.1918, bl. 3, sc. A, ap. 5 RO-545100, Oras Iernut Judet Mures Tel: +40 740591529 E-mail: ameliarachita@yahoo.com Website: www.ceres-cert.com	
RO-ECO-015	Agreco R.F GÖDERZ GmbH Germania Sucursala Romania Strada Magurii, nr. 4, bloc 33, sc.C ap.16 RO-100473, Oras Ploiesti Judet Prahova Tel: +40 244561615 E-mail:info@agrecogmbh.de Website: www.agrecogmbh.de	
RO-ECO-016	Bioagricert Italia srl Sucursala România str. Mateescu Nicolae nr. 3, camera nr. 1, sector 6 București Tel/Fax: +40 213173291 E-mail: achira@info.usamv.ro Website: www.bioagricert.org	
RO-ECO-017	Certification Services International CSI GmbH Germania Sucursala Romania str. Reconstructiei nr.6, Bloc 28, Sc.2, etaj 1, ap 50, sect.3 București Tel/Fax: +40 216475983 E-mail: beeswoborders@yahoo.com Website: www.csicert.com	
SLOVAKIJA		A procedūra
SK-02-BIO	Naturalis SK Ltd. Björnsonova 14 SK-811 05 Bratislava Tel: +421 2 52 62 66 61-3 Fax: +421 2 52 62 66 63 E-mail: kontrola@naturalis.sk, certo@naturalis.sk Website: www.naturalis.sk	
SLOVĖNIJA		A procedūra
SI-01-EKO	Institute of Inspection and Certification in Agriculture and Forestry Vinarska ulica 14 SLO-2000 Maribor Tel: +386 2 228 49 31/32/33 Fax: +386 2 251 94 82 E-mail: info@kon-cert.si Website: www.kon-cert.si	
SI-IKC-EKO	IKC — Institute for Inspection and Certification of University of Maribor Pivola 8 SLO-2311 Hoče Tel: +386 (0)2 613 08 31 (-32) Fax: +386 (0)2 613 08 33 E-mail: Polonca.replic@uni-mb.si Website: www.ikc-um.si	
SI-BV-EKO	Bureau Veritas, d.o.o. Linhartova cesta 49A SLO-1000 Ljubljana Tel: +386 1 475 76 61 Fax: +386 1 475 76 07 E-mail: Marko.Majer@si.bureauveritas.com E-mail: info@si.bureauveritas.com Website: www.bureauveritas.si	

Valstybės narės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Pastabos
ISPANIJA		C procedūra
ES-AN-00-AE ES-CM-03-AE	Servicio de certificación CAAE Av. Emilio Lemos, 2 Edificio Torre Este, planta 6a Módulo 603 E-41020 Sevilla Tel: +34 955 024 150 Tel: +34 902 521 555 Fax: +34 955 029 440 E-mail: certi@caae.es Website: www.caae.es	AN, CM
ES-AN-01-AE ES-AR-05/C-AE ES-CM-01-AE	SOHISCERT S.A. Finca La Cañada — Ctra Sevilla-Utrera Km 20.8 E-41710 Utrera (Sevilla) Tel: +34 955 86 80 51 Fax: +34 955 86 81 37 E-mail: sohiscert@sohiscert.com Website: www.sohiscert.com	AN, AR, CM
ES-AN-03-AE	AGROCOLOR, S.L. Ctra. De Ronda, nº11.-bajo E-04004 Almeria Tel: +34 950 280 380 Fax: +34 950 281 331 E-mail: agrocolor@agrocolor.es Website: www.agrocolor.es	AN
ES-AN-04-AE ES-AR-23/C-AE	LGAI TECHNOLOGICAL CENTER, S.A. Parque Empresarial de Las Mercedes C/Campezo nº 1, Edificio 3, 1ª planta E-28022 Madrid Tel: +34 91 208 0800/+34 912 756 312 Fax: +34 912 080 803 E-mail: certiagroalimentario@appluscorp.com/imanas@appluscorp.com Website: www.appluscorp.com	AN, AR
ES-AN-05-AE	AGROCALIDAD DEL SUR S.L. C/ Méndez Núñez 15, 3º 21001 Huelva Tel: +34 959 255 524 Fax: +34 959 285 926 E-mail: agrocalidadsur@agrocalidadsur.com Website: http://www.agrocalidadsur.com	
ES-AR-AE	Comité Aragonés de Agricultura Ecológica (CAAE) Edificio Centrorigen Ctra. Cogullada, 65 — Mercazaragoza E-50014 Zaragoza Tel: +34 976.47.57.78 Fax: +34 976.47.58.17 E-mail: caae-aragon@caae-aragon.com Website: http://www.caae-aragon.com	AR
ES-AR-03/C-AE	BCS Öko — Garantie GmbH Cimbernstrasse, 21 D-90402 Nürnberg — Alemania Tel: +49 911 424 391/+34 679 983 598 Fax: +49 911 424 391 E-mail: fischer@bcs-oeko.de/esanchez@canricastell.net	AR
ES-AN-06-AE ES-AR-17/C-AE	Certificación of Environmental Standards GmbH (CERES) C/Serrano, 91, 2º E-28006 Madrid Tel: +34 915 630 171 Fax: +34 915 637 335 E-mail: ceres-iberica@gmail.com Website: www.ceres-cert.com	AN, AR

Valstybės narės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Pastabos
ES-AR-18/C-AE	CERTIAL, S.L. Polígono Los Leones, Nave 63 E-50298-PINSEQUE (Zaragoza) Tel: +34-97-6656919 Fax: +34-97-6656823 E-mail: info@certial.com Website: www.certial.com	AR
ES-AR-19/C-AE	Instituto de Ecomercado (IMO) C/ Venezuela, 17 3º C E-36203-VIGO (Pontevedra) Tel/Fax: +34 986 423 252 E-mail: imo-spain@imo.ch Website: www.imo.ch	AR
ES-AS-AE	Consejo de la Producción Agraria Ecológica del Principado de Asturias Avda. Prudencio González, 81 E-33424 Posada de Llanera (Asturias) Tel: +34 98 577 35 58 Fax: +34 98 577 22 05 E-mail: copae@copaeastur.org Website: www.copaeastur.org	AS
ES-BA-AE	Consejo Balear de la Producción Agraria Ecológica C/Selletes, 25 (Edif. Centro BIT) E-07300 INCA (Mallorca) Tel: +34 971 88 70 14 Fax: +34 971 88 70 01 E-mail: info@cbpae.org Website: www.cbpae.org	BA
ES-CA-AE	Instituto Canario de Calidad Agroalimentaria (ICCA) Av. José Manuel Guimerá, 8, 4ª planta E-38071 Santa Cruz de Tenerife Tel: +34 922 47 6514 Fax: +34 922 47 67 39 E-mail: icca.cagpa@gobiernodecanarias.org Website: www.gobiernodecanarias.org/agricultura/icca	CA
ES-CL-AE	Consejo de Agricultura Ecológica de Castilla y León C/Pío del Río Horteiga, 1, 5º A E-47014 Valladolid Tel: +34 983/34 38 55 Fax: +34 983/34 26 40 E-mail: caecyl@nemo.es	CL
ES-CM-01-AE	SOHISCERT S.A. see ES-AN-01-AE Delegación en Toledo C/ Italia, 113 45005 Toledo Tel: +34 925 28 04 68 Fax: +34 925 28 02 22 E-mail: castillalamanca@sohiscert.com	CM
ES-CM-02-AE	Servicios de Inspección y certificación S.L. (SIC) C/Ronda de Buenavista, 15, 2º E-45005 TOLEDO Tel/Fax: +34 925 28 51 39 E-mail: sic-toledo@sicagro.org Delegación en Albacete P de la Libertad, 15-6º E-02001 Albacete Tel: +34 967 21 09 09 Fax: +34 967 21 07 07 E-mail: sic-albacete@sicagro.org Website: www.sicagro.org	CM

Valstybės narės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Pastabos
ES-CM-03-AE	Servicio de certificación CAAE See ES-AN-00-AE Delegación en Castilla-La Mancha: C/ Pedro Muñoz, 1 Edificio CEEI E-13005 Ciudad Real Tel: +34 926 20 03 39 Fax: +34 926 21 20 12 E-mail: certi@caae.es Website:www.caae.es	CM
ES-CM-04-AE	ECOAGROCONTROL, S.L. C/ Carlos VII, 9 E-13630 Socuéllamos (Ciudad Real) Tel: +34 926 53 26 28 Fax: +34 926 53 90 64 E-mail: tecnico@ecoagrocontrol.com Website: www.ecoagrocontrol.com	CM
ES-CN-AE	Consejo Regulador de la Agricultura Ecológica de Cantabria C/Héroes Dos de Mayo, s/n E-39600 Muriedas-Camargo (Cantabria) Tel: +34 942 26 98 55 Fax: +34 942 26 98 56 E-mail: odeca@odeca.es	CN
ES-CT-AE	Consejo Catalán de la Producción Agraria Ecológica Avinguda Meridiana, 38 E-08018 Barcelona Tel: +34 93 552 47 90 Fax: +34 93 552 47 91 E-mail: ccpaie.darp@gencat.cat Website: www.ccpae.org	CT
ES-EX-01-AE	Consejo Regulador Agroalimentario Ecológico de Extremadura Avda. de Huelva 6, 2º E-06004 Badajoz Tel: +34 924 01 08 60 Fax: +34 924 01 08 47 E-mail: craex@eco.juntaex.es	EX Perdirbėjų ir importuotojų kontrolė
ES-EX-02-AE	Comité Extremeño de la Producción Agraria Ecológica Avda. Portugal, s/n E-06800 Mérida (Badajoz) Tel: +34 924 00 22 75 Fax: +34 924 00 21 26 E-mail: cepae@adr.juntaex.es Website: www.cepae.org	EX Gamintojų kontrolė
ES-GA-AE	Consejo Regulador de la Agricultura Ecológica de Galicia Edificio Multiusos C/Circunvalación, s/n Apdo de Correos 55 E-27400 Monforte de Lemos (Lugo) Tel: +34 982 40 53 00 Fax: +34 982 41 65 30 E-mail: craega@craega.es Website: www.craega.es	GA
ES-MA-AE	Comité de Agricultura Ecológica de la Comunidad de Madrid Ronda de Atocha, 17, 7º planta E-28012 Madrid Tel: +34 91 420 66 65 Fax: +34 91 420 66 66 E-mail: agricultura.ecologica@madrid.org Website: www.caem.es	MA

Valstybės narės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Pastabos
ES-MU-AE	<p>Consejo de Agricultura Ecológica de la Región de Murcia Avda. del Río Segura, 7 E-30002 Murcia Tel: +34 968 35 54 88 Fax: +34 968 22 33 07 E-mail: caermurcia@caermurcia.com Website: www.caermurcia.com</p>	MU
ES-NA-AE	<p>Consejo de la Producción Agraria Ecológica de Navarra Avda — San Jorge, 81 entreplanta dcha. E-31012 Pamplona — Iruña Tel: +34 948-17 83 32 Tel: +34 948-25 67 37 Tel: +34 948-25 66 42 Fax: +34 948-25 15 33 E-mail: cpaen@cpaen.org Website: www.cpaen.org</p>	NA
ES-VAS-AE	<p>Consejo de Agricultura y Alimentación Ecológica de Euskadi Euskadiko Nekazaritza eta Elikadura Ekologikoaren Kontseilua Bekoibarra kalea, 35, „San Migel“ eraikina 2/9 bulegoa E-48300 Gernika (Bizcaia) Tel: +34 902 540 165 E-mail: info@eneek-caee.net</p>	VAS
ES-RI-AE	<p>Dirección General de Calidad e Investigación Agroalimen- taria Consejería de Agricultura, Ganadería y Desarrollo Rural Avda. de la Paz, 8-10 E-26071 Logroño (La Rioja) Tel: +34 941 29 16 00 Fax: +34 941 29 16 02 E-mail: seccionproduccion.compatible.agri@larioja.org Website: www.larioja.org/agricultura</p>	RI
ES-VA-AE	<p>Comité de Agricultura Ecológica de la Comunidad Valenciana Camí de la Marjal, s/n E-46470 Albal (Valencia) Tel: +34 961 22 05 60 Fax: +34 961 22 05 61 E-mail: caecv@caecv.com Website: www.caecv.com</p>	VA
ŠVEDIJA		A procedūra
SE Ekol 1	<p>Aranea Certifiering AB Box 1940 S-751 49 Uppsala Tel: +46 18 17 00 00 Fax: +46 18 10 03 66 E-mail: info@araneacert.se Website: www.araneacert.se</p>	
SE Ekol 3	<p>SMAK AB Box 42 S-230 53 Alnarp Tel: +46 40 46 00 72 Fax: +46 40 46 33 72 E-mail: smak@smak.se Website: www.smak.se</p>	Pagrindinei gamybai ir pašarų ženkliniui

Valstybės narės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Pastabos
JUNGTINĖ KARALYSTĖ		A procedūra
UK 2	<p>Organic Farmers and Growers Ltd The Old Estate Yard Shrewsbury Road Albrighton Shrewsbury Shropshire SY4 3AG United Kingdom Tel: +44 (0)1939 291800 E-mail: info@organicfarmers.org.uk Website: www.organicfarmers.org.uk</p>	
UK 3	<p>Scottish Organic Producers Association Scottish Food Quality Certification (SFQC) 10th Avenue Royal Highland Centre Ingliston Edinburgh EH28 8NF United Kingdom Support and development: Tel: +44 (0)131 333 0940 E-mail: sopa@sfqc.co.uk Website: www.sopa.org.uk</p>	
UK 4	<p>Organic Food Federation 31 Turbine Way Eco Tech Business Park Swaffham Norfolk PE37 7XD United Kingdom Tel: +44 (0)1760 720444 E-mail: info@orgfoodfed.com Website: www.orgfoodfed.com</p>	
UK 5	<p>Soil Association Certification Ltd South Plaza Marlborough Street Bristol BS1 3NX United Kingdom Farmers and growers: Tel: +44 (0)117 914 2412 E-mail: prod.cert@soilassociation.org Website: www.soilassociation.org/certification</p>	
UK 6	<p>Bio-Dynamic Agricultural Association Demeter Certification Office 17 Inverleith Place Edinburgh EH3 5QE United Kingdom Farmers and growers: Tel: +44 (0)131 478 1201 E-mail: timbrink@biodynamic.org.uk Website: www.biodynamic.org.uk/demeter</p>	
UK 7	<p>Irish Organic Farmers and Growers Association Main Street Newtownforbes Co. Longford Ireland Tel: +353 043 42495 E-mail: iofga@eircom.net</p>	
UK 9	<p>Organic Trust Limited Vernon House 2 Vernon Avenue Clontarf Dublin 3 Ireland Tel: +353 185 30271 Fax: +353 185 30271 E-mail: organic@iol.ie Website: www.organic-trust.org</p>	

Valstybės narės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ar įstaiga (-os)	Pastabos
UK 13	Quality Welsh Food Certification Ltd Gorseland North Road Aberystwyth Ceredigion SY23 2WB United Kingdom Tel: +44 (0)1970 636688 E-mail: mossj@wfsagri.net	
UK 15	Ascisco Ltd South Plaza Marlborough Street Bristol BS1 3NX United Kingdom Farmers and growers: Tel: +44(0)117 914 2407 E-mail: Dpeace@soilassociation.org	

EEE valstybės ir kodai	Kontrolės institucija (-os) ir įstaiga (-os)	Pastabos
ISLANDIJA IS-1	Vottunarstofan Tún e h f Laugavegur 7 IS-101 Reykjavík E-mail: tun@nmedia.is	B procedūra
NORVEGIJA N-001	Debio N-1940 Bjørkelangen Tel: +47 63862650 Fax: +47 63856985 E-mail: kontor@debio.no Website: www.debio.no	A procedūra

PRANEŠIMAI, SUSIJĘ SU EUROPOS EKONOMINE ERDVE

ELPA PRIEŽIŪROS TARNYBA

Kvietimas pateikti pastabas pagal ELPA valstybių susitarimo dėl Priežiūros institucijos ir Teisingumo Teismo įsteigimo 3 protokolo I dalies 1 straipsnio 2 dalį dėl valstybės pagalbos, susijusios su savidraudos bendrovių apmokestinimu Lichtenšteine

(2009/C 72/05)

2008 m. rugsėjo 24 d. Sprendimu Nr. 620/08/COL, pateiktu originalo kalba po šios santraukos, ELPA priežiūros institucija pradėjo procedūrą pagal ELPA valstybių susitarimo dėl Priežiūros institucijos ir Teisingumo Teismo įsteigimo 3 protokolo I dalies 1 straipsnio 2 dalį. Lichtenšteino valdžios institucijos buvo apie tai informuotos, joms nusiuntus minėto sprendimo kopiją.

ELPA priežiūros institucija kviečia ELPA valstybes, ES valstybes nares ir suinteresuotąsias šalis per vieną mėnesį nuo šio pranešimo paskelbimo teikti pastabas dėl minėtos priemonės šiuo adresu:

EFTA Surveillance Authority
Registry
35, rue Belliard
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Šios pastabos bus perduotos Lichtenšteino valdžios institucijoms. Pastabas teikianti suinteresuotoji šalis gali pateikti pagrįstą raštišką prašymą neatskleisti jos tapatybės.

SANTRAUKA

2007 m. kovo 14 d. Institucija pradėjo bylą, nusiųsdama Lichtenšteino valdžios institucijoms prašymą suteikti informacijos.

Remdamosi 1997 m. gruodžio 18 d. Lichtenšteino Mokesčių įstatymo pakeitimu (¹), Lichtenšteino valdžios institucijos įvedė specialias mokesčių taisykles, taikomas savidraudos bendrovėms.

Pagal Mokesčių įstatymo 82a straipsnio 1 dalį savidraudos bendrovės moka kapitalo mokestį, kurį sudaro 1 % bendrovės nuosavo kapitalo. Jei kapitalas viršija 50 mln., mokesčio tarifas sumažinamas iki 0,75 %, o kapitalui, viršijančiam 100 mln., – iki 0,5 %. Įprastas kapitalo mokesčio tarifas yra 2 %.

Įstatymo 82a straipsnis, skaitomas kartu su 73 straipsniu, reiškia, kad savidraudos bendrovės nemoka jokio pajamų mokesčio.

Be to, remiantis Mokesčių įstatymo 88d straipsnio 3 dalimi, savidraudos bendrovių akcijoms ar jų dalims netaikomas mokestis už kuponus, kuris parastai sudaro 4 %.

(¹) 1997 m. gruodžio 18 d. Įstatymas dėl Lichtenšteino Mokesčių įstatymo pakeitimo; 1998 m. Teisės aktų leidinys Nr. 36.

Pradine Institucijos nuomone, savidraudos bendrovės yra EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje apibrėžiamos įmonės. Jos teikia paslaugas vienai arba ypač ribotai bendrovių grupei. Draudimas yra paslauga, kuri iš principo priklauso ekonominei veiklai. Savidraudos bendrovė paprastai gauna pajamas už teikiamas paslaugas. Net jei paslauga teikiama tik vienam klientui ar ribotai klientų grupei, tai nereiškia, kad bendrovė neužsiima ekonomine veikla.

Pradine Institucijos nuomone, atleidimas nuo pajamų mokesčio ir sumažintas kapitalo mokestis taip pat atitinka EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje apibrėžiamas sąlygas, pagal kurias tai gali būti laikoma valstybės pagalba.

Dalinis ar visiškas atleidimas nuo mokesčių reiškia, kad eikvojami valstybės ištekliai. Bendrovėms suteikiamas pranašumas jas atleidžiant nuo mokesčių, kurie paprastai turėtų būti išskaičiuojami iš jų biudžeto. Minėtos bendrovės teikia paslaugas, kuriomis naudojasi EEE susitarimo susitariančiosios šalys, todėl šios paslaugos susijusios su tarpvalstybine konkurencija. Šios priemonės yra selektyvios, nes jos taikomos tik tam tikrai įmonių grupei. Institucija nenustatė, kad šis selektyvumas galėtų atitikti mokesčių sistemos vidinę logiką.

Dėl mokesčio už kuponus galima pateikti panašius argumentus. Vis dėlto yra vienas skirtumas: mokestis už kuponus yra išskaičiuojamasis mokestis. Atleidimas nuo mokesčio už kuponus suteikia privalumų savidraudos bendrovių savininkams. Šie savininkai paprastai yra (didelės) įmonės. Taigi tokios įmonės iš šios pagalbos priemonės gauna tiesioginės naudos. Be to, galima manyti, kad savidraudos bendrovės, kurios atleidžiamos nuo mokesčių už kuponus, gauna ir netiesioginės naudos. Jos yra patrauklesnės investuotojams ir dėl šios priemonės kapitalas tampa lengviau prieinamas.

Paramos priemonės, apibrėžtos EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje, paprastai yra nesuderinamos su EEE sutarties veikimu, nebent EEE susitarimo 61 straipsnio 2 arba 3 dalyse leidžiama nuo jų nukrypti. Pradine Institucijos nuomone, nei vienas šiose nuostatose numatytų nukrypimų negali būti taikomas savidraudos bendrovių apmokestinimui Lichtenšteine. Kadangi šios priemonės buvo priimtose po Lichtenšteino prisijungimo prie EEE sutarties, bet kuri su šia sutartimi nesuderinama pagalba paprastai turėtų būti susigrąžinama.

Išvada

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, Institucija nusprendė pradėti oficialią tyrimo procedūrą pagal EEE susitarimo 1 straipsnio 2 dalį. Suinteresuotosios šalys raginamos pateikti savo pastabas per mėnesį nuo šio sprendimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dienos.

V

(Skelbimai)

PROCEDŪROS, SUSIJUSIOS SU KONKURENCIJOS POLITIKOS ĮGYVENDINIMU

KOMISIJA

SPRENDIMAS Nr. 842

2008 m. gruodžio 23 d.

dėl leidimų žvalgyti ir išgauti požeminius naftos ir gamtinių dujų išteklius Lovečo, Pleveno ir Gabrovo srityse esančiame sektoriuje 1–5 „Devetaki“ išdavimo procedūros pradėjimo pagal Požeminių gamtos išteklių įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 3 punktą ir dėl numatyto leidimų išdavimo konkurso skelbimo

(2009/C 72/06)

BULGARIJOS RESPUBLIKA

MINISTRŲ TARYBA

Remdamasi Požeminių gamtos išteklių įstatymo 5 straipsnio 2 dalimi, 42 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 44 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Energetikos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 16 punktą ir 1 straipsnio 24a dalį,

MINISTRŲ TARYBA NUSPRENDĖ:

1. Pradėti leidimų žvalgyti ir išgauti požeminius naftos ir gamtinių dujų išteklius sektoriuje 1–5 „Devetaki“, kurio plotas 786,74 km², o geografinės koordinatės nurodytos ir pažymėtos žemėlapyje, esančiame žvalgyimo ir išgavimo sutarties projekte, kuris yra neatskiriama konkurso dokumentų rinkinio dalis, išdavimo procedūrą.
2. Paskelbti, kad 1 dalyje nurodytas leidimas išduodamas konkurso būdu.
3. Nurodyti, kad leidimai žvalgyti ir išgauti išduodami 5 metų laikotarpiui nuo žvalgyimo ir išgavimo sutarties įsigaliojimo, kuris, remiantis Požeminių gamtos išteklių įstatymo 31 straipsnio 3 dalimi, gali būti pratęstas.
4. Konkursas 1 dalyje nurodytam leidimui gauti vyks 150 dieną nuo šio sprendimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, Ekonomikos ir energetikos ministerijos pastate (ul. Triadica No. 8, Sofija).
5. Galutinis konkurso dokumentų rinkinio įsigijimo terminas – 120 diena nuo šio sprendimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, 17.00 val.
6. Galutinis pranešimų apie dalyvavimą konkurse pateikimo terminas – 130 diena po šio sprendimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, 17.00 val.
7. Galutinis paraiškų dalyvauti konkurse pateikimo terminas – 144 diena nuo šio sprendimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, 17.00 val.
8. Konkurse asmeniškai dalyvauti nereikalaujama.
9. Nustatyta konkurso dokumentų rinkinio kaina yra 500 BGN (500 Bulgarijos levų). 5 punkte nurodytu laikotarpiu rinkinį galima įsigyti Ekonomikos ir energetikos ministerijos pastate (ul. Triadica No. 8, Sofija), 802 kabinete.

10. Konkurso dalyviai turi atitikti Požeminių gamtos išteklių įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje nurodytus reikalavimus.
11. Konkurso dalyvių paraiškos vertinamos pagal jų siūlomas darbo programas, aplinkos apsaugos ir mokymo priemonės, papildomą naudą, taip pat atsižvelgiant į konkurso dalyvių valdymo ir finansinius sugebėjimus.
12. Nustatytas dalyvavimo konkurse užstatas yra 10 000 BGN (10 000 Bulgarijos levų), kurį iki 6 punkte nurodyto termino pabaigos reikia sumokėti į konkurso dokumentuose nurodytą Ekonomikos ir energetikos ministerijos sąskaitą.
13. Jei pareiškėjo paraiška dalyvauti konkurse atmetama, užstatas jam grąžinamas per 14 dienų nuo pranešimo apie paraiškos atmetimą datos.
14. Konkurso laimėtoji užstatas negrąžinamas, o kitiems pareiškėjams jis grąžinamas per 14 dienų nuo Ministrų Tarybos sprendimo dėl suteikto leidimo žvalgyti ir išgauti naftą bei gamtines dujas paskelbimo oficialiajame valstybės leidinyje.
15. Pranešimai dėl dalyvavimo konkurse ir pareiškėjų pasiūlymai dėl konkurso sąlygų pateikiami Ekonomikos ir energetikos ministerijai (ul. Triadica No. 8, Sofija), laikantis Požeminių gamtos išteklių įstatymo 46 straipsnio reikalavimų.
16. Konkurso paraiškos turėtų atitikti konkurso dokumentuose nurodytus reikalavimus ir sąlygas.
17. Konkursas įvyksta, jei jame dalyvauja nors vienas pareiškėjas.
18. Ekonomikos ir energetikos ministerija yra įgaliota:
 - 18.1. paskelbti šio sprendimo tekstą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, Bulgarijos valstybės oficialiajame leidinyje ir Ministrų Tarybos interneto svetainėje;
 - 18.2. paskirti komitetą, kuris organizuotų ir vykdytų konkursą.
19. Skundai dėl šio sprendimo gali būti teikiami Aukščiausiajam administraciniam teismui per 14 dienų nuo sprendimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Ministras Pirmininkas

Sergei STANISHEV

Ministrų Tarybos Vyriausiasis Sekretorius

Veselin DAKOV

Tikra originalo kopija,

Vyriausybės Kanceliarijos Direktorius

Veselin DAKOV

SPRENDIMAS Nr. 843**2008 m. gruodžio 23 d.**

dėl leidimų žvalgyti ir išgauti požeminius naftos ir gamtinių dujų išteklius Vracos srityje esančiame sektoriuje 1–9 „Mizija“ išdavimo procedūros pradėjimo pagal Požeminių gamtos išteklių įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 3 punktą ir dėl numatyto leidimų išdavimo konkurso skelbimo

(2009/C 72/07)

BULGARIJOS RESPUBLIKA

MINISTRŲ TARYBA

Remdamasi Požeminių gamtos išteklių įstatymo 5 straipsnio 2 dalimi, 42 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 44 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Energetikos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 16 punktą ir 1 straipsnio 24a dalį,

MINISTRŲ TARYBA NUSPRENDĖ:

1. Pradėti leidimų žvalgyti ir išgauti požeminius naftos ir gamtinių dujų išteklius sektoriuje 1–9 „Mizija“, kurio plotas 155,95 km², o geografinės koordinatės nurodytos ir pažymėtos žemėlapyje, esančiame žvalgyimo ir išgavimo sutarties projekte, kuris yra neatskiriama konkurso dokumentų rinkinio dalis, išdavimo procedūrą. Į pirmiau minėtą plotą neįeina plotas „Selanovcai“, kuriam taikoma koncesija.
2. Paskelbti, kad 1 dalyje nurodytas leidimas išduodamas konkurso būdu.
3. Nurodyti, kad leidimai žvalgyti ir išgauti išduodami 5 metų laikotarpiui nuo žvalgyimo ir išgavimo sutarties įsigaliojimo, kuris, remiantis Požeminių gamtos išteklių įstatymo 31 straipsnio 3 dalimi, gali būti pratęstas.
4. Konkursas 1 dalyje nurodytam leidimui gauti vyks 150 dieną nuo šio sprendimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, Ekonomikos ir energetikos ministerijos pastate (ul. Triadica No. 8, Sofija).
5. Galutinis konkurso dokumentų rinkinio įsigijimo terminas – 120 diena nuo šio sprendimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, 17.00 val.
6. Galutinis pranešimų apie dalyvavimą konkurse pateikimo terminas – 130 diena po šio sprendimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, 17.00 val.
7. Galutinis paraiškų dalyvauti konkurse pateikimo terminas – 144 diena nuo šio sprendimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, 17.00 val.
8. Konkurse asmeniškai dalyvauti nereikalaujama.
9. Nustatyta konkurso dokumentų rinkinio kaina yra 500 BGN (500 Bulgarijos levų). 5 punkte nurodytu laikotarpiu rinkinį galima įsigyti Ekonomikos ir energetikos ministerijos pastate (ul. Triadica No. 8, Sofija), 802 kabinete.
10. Konkurso dalyviai turi atitikti Požeminių gamtos išteklių įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje nurodytus reikalavimus.
11. Konkurso dalyvių paraiškos vertinamos pagal jų siūlomas darbo programas, aplinkos apsaugos ir mokymo priemonės, papildomą naudą, taip pat atsižvelgiant į konkurso dalyvių valdymo ir finansinius sugebėjimus.
12. Nustatytas dalyvavimo konkurse užstatas yra 10 000 BGN (10 000 Bulgarijos levų), kurį iki 6 punkte nurodyto termino pabaigos reikia sumokėti į konkurso dokumentuose nurodytą Ekonomikos ir energetikos ministerijos sąskaitą.
13. Jei pareiškėjo paraiška dalyvauti konkurse atmetama, užstatas jam grąžinamas per 14 dienų nuo pranešimo apie paraiškos atmetimą datos.
14. Konkurso laimėtoju užstatas negrąžinamas, o kitiems pareiškėjams jis grąžinamas per 14 dienų nuo Ministrų Tarybos sprendimo dėl suteikto leidimo žvalgyti ir išgauti naftą bei gamtines dujas paskelbimo oficialiajame valstybės leidinyje.

15. Pranešimai dėl dalyvavimo konkurse ir pareiškėjų pasiūlymai dėl konkurso sąlygų pateikiami Ekonomikos ir energetikos ministerijai (ul. Triadica No. 8, Sofija), laikantis Požeminių gamtos išteklių įstatymo 46 straipsnio reikalavimų.
16. Konkurso paraiškos turėtų atitikti konkurso dokumentuose nurodytus reikalavimus ir sąlygas.
17. Konkursas įvyksta, jei jame dalyvauja nors vienas pareiškėjas.
18. Ekonomikos ir energetikos ministerija yra įgaliota:
- 18.1. paskelbti šio sprendimo tekstą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, Bulgarijos valstybės oficialiajame leidinyje ir Ministrų Tarybos interneto svetainėje;
- 18.2. paskirti komitetą, kuris organizuotų ir vykdytų konkursą.
19. Skundai dėl šio sprendimo gali būti teikiami Aukščiausiajam administraciniam teismui per 14 dienų nuo sprendimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Ministras Pirmininkas

Sergei STANISHEV

Ministrų Tarybos Vyriausiasis Sekretorius

Veselin DAKOV

Tikra originalo kopija,

Vyriausybės Kanceliarijos Direktorius

Veselin DAKOV

SPRENDIMAS Nr. 844

2008 m. gruodžio 23 d.

dėl leidimų žvalgyti ir išgauti požeminius naftos ir gamtinių dujų išteklius Vracos ir Montanos srityse esančiame sektoriuje 1–10 „Botevo“ išdavimo procedūros pradėjimo pagal Požeminių gamtos išteklių įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 3 punktą ir dėl numatyto leidimų išdavimo konkurso skelbimo

(2009/C 72/08)

BULGARIJOS RESPUBLIKA

MINISTRŲ TARYBA

Remdamasi Požeminių gamtos išteklių įstatymo 5 straipsnio 2 dalimi, 42 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 44 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Energetikos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 16 punktą ir 1 straipsnio 24a dalį,

MINISTRŲ TARYBA NUSPRENDĖ:

1. Pradėti leidimų žvalgyti ir išgauti požeminius naftos ir gamtinių dujų išteklius sektoriuje 1–10 „Botevo“, kurio plotas 280,58 km², o geografinės koordinatės nurodytos ir pažymėtos žemėlapyje, esančiame žvalgymo ir išgavimo sutarties projekte, kuris yra neatskiriama konkurso dokumentų rinkinio dalis, išdavimo procedūrą.
2. Paskelbti, kad 1 dalyje nurodytas leidimas išduodamas konkurso būdu.
3. Nurodyti, kad leidimai žvalgyti ir išgauti išduodami 5 metų laikotarpiui nuo žvalgymo ir išgavimo sutarties įsigaliojimo, kuris, remiantis Požeminių gamtos išteklių įstatymo 31 straipsnio 3 dalimi, gali būti pratęstas.
4. Konkursas 1 dalyje nurodytam leidimui gauti vyks 150 dieną nuo šio sprendimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, Ekonomikos ir energetikos ministerijos pastate (ul. Triadica No. 8, Sofija).
5. Galutinis konkurso dokumentų rinkinio įsigijimo terminas – 120 diena nuo šio sprendimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, 17.00 val.
6. Galutinis pranešimų apie dalyvavimą konkurse pateikimo terminas – 130 diena po šio sprendimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, 17.00 val.
7. Galutinis paraiškų dalyvauti konkurse pateikimo terminas – 144 diena nuo šio sprendimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, 17.00 val.
8. Konkurse asmeniškai dalyvauti nereikalaujama.
9. Nustatyta konkurso dokumentų rinkinio kaina yra 500 BGN (500 Bulgarijos levų). 5 punkte nurodytu laikotarpiu rinkinį galima įsigyti Ekonomikos ir energetikos ministerijos pastate (ul. Triadica No. 8, Sofija), 802 kabinete.
10. Konkurso dalyviai turi atitikti Požeminių gamtos išteklių įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje nurodytus reikalavimus.
11. Konkurso dalyvių paraiškos vertinamos pagal jų siūlomas darbo programas, aplinkos apsaugos ir mokymo priemonės, papildomą naudą, taip pat atsižvelgiant į konkurso dalyvių valdymo ir finansinius sugebėjimus.
12. Nustatytas dalyvavimo konkurse užstatas yra 10 000 BGN (10 000 Bulgarijos levų), kurį iki 6 punkte nurodyto termino pabaigos reikia sumokėti į konkurso dokumentuose nurodytą Ekonomikos ir energetikos ministerijos sąskaitą.
13. Jei pareiškėjo paraiška dalyvauti konkurse atmetama, užstatas jam grąžinamas per 14 dienų nuo pranešimo apie paraiškos atmetimą datos.
14. Konkurso laimėtoju užstatas negrąžinamas, o kitiems pareiškėjams jis grąžinamas per 14 dienų nuo Ministrų Tarybos sprendimo dėl suteikto leidimo žvalgyti ir išgauti naftą bei gamtines dujas paskelbimo oficialiajame valstybės leidinyje.

15. Pranešimai dėl dalyvavimo konkurse ir pareiškėjų pasiūlymai dėl konkurso sąlygų pateikiami Ekonomikos ir energetikos ministerijai (ul. Triadica No. 8, Sofija), laikantis Požeminių gamtos išteklių įstatymo 46 straipsnio reikalavimų.
16. Konkurso paraiškos turėtų atitikti konkurso dokumentuose nurodytus reikalavimus ir sąlygas.
17. Konkursas įvyksta, jei jame dalyvauja nors vienas pareiškėjas.
18. Ekonomikos ir energetikos ministerija yra įgaliota:
- 18.1. paskelbti šio sprendimo tekstą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, Bulgarijos valstybės oficialiajame leidinyje ir Ministrų Tarybos interneto svetainėje;
- 18.2. paskirti komitetą, kuris organizuotų ir vykdytų konkursą.
19. Skundai dėl šio sprendimo gali būti teikiami Aukščiausiajam administraciniam teismui per 14 dienų nuo sprendimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Ministras Pirmininkas

Sergei STANISHEV

Ministrų Tarybos Vyriausiasis Sekretorius

Veselin DAKOV

Tikra originalo kopija,

Vyriausybės Kanceliarijos Direktorius

Veselin DAKOV

KITI AKTAI

KOMISIJA

Paraiškos paskelbimas pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 510/2006 dėl žemės ūkio produktų ir maisto produktų geografinių nuorodų ir kilmės vietos nuorodų apsaugos 6 straipsnio 2 dalį

(2009/C 72/09)

Šis paskelbimas suteikia teisę užprotestuoti paraišką pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 510/2006 ⁽¹⁾ 7 straipsnį. Prieštaravimo pareiškimai turi būti pateikti Komisijai per šešis mėnesius nuo šio skelbimo.

SANTRAUKA

TARYBOS REGLAMENTAS (EB) Nr. 510/2006

„GRELOS DE GALICIA“

EB Nr.: ES-PGI-0005-0469-13.06.2005

SKVN () SGN (X)

Šioje santraukoje informacijos tikslais pateikiami pagrindiniai produkto specifikacijos elementai.

1. Kompetentinga valstybės narės įstaiga:

Pavadinimas: Subdirección General de Calidad y Agricultura ecológica — Dirección General de Industrias y Mercados Agroalimentarios — Secretaría General de Medio Rural del Ministerio de Medio Ambiente, y Medio Rural y Marino de España

Adresas: Paseo Infanta Isabel 1
28071 Madrid
ESPAÑA

Tel. +34 913475394

Faksas +34 913475410

El. paštas: sgcaae@mapya.es

2. Pareiškėjų grupė:

Pavadinimas: CHAMPIVIL, S.L. y otros

Adresas: Mourence, 6
27820 Villalba (Lugo)
ESPAÑA

Tel. +34 9825112 22

Faksas +34 982512135

El. paštas: info@champivil.com

Sudėtis: Gamintojai ir (arba) perdirbėjai (X) Kiti ()

⁽¹⁾ OLL 93, 2006 3 31, p. 12.

3. Produkto rūšis:

1.6 klasė – Švieži arba perdirbti vaisiai, daržovės ir grūdinės kultūros

4. Specifikacija:

(Reglamento (EB) Nr. 510/2006 4 straipsnio 2 dalyje pateiktų reikalavimų santrauka)

4.1. Pavadinimas:

„Grelas de Galicia“

4.2. Apibūdinimas:

Saugoma geografine nuoroda žymimas gaminyje „Grelas de Galicia“ yra valgomoji augalo, priklausančio *Brassica rapa*. L. var. *rapa* (paprastai vadinamas rope) rūšiai, dalis; tai atmainos, atitinkančios Santiago ir Lugo ekotipus, ir komercinės atmainos, įregistruotos pavadinimu „Grelas de Santiago“ ir „Globo blanco de Lugo“, atitinkančios minėtus ekotipus; ji parduodama šviežia, sušaldyta ar konservuota.

Morfologinės augalo savybės: susisukusi šaknis, išstorėjusi viršutinė dalis, sujungta su lygiu stiebu, išsišakojanti prie šaknies kaklelio. Apatiniai lapkočiai šiurkštūs, šoniniai lapeliai platūs ir maži. Viršutiniai stiebo lapai pailgi, strėlės formos, su dviem aplink einančiais suapvalintais ir plikais kraštais.

„Grelas“ (ropių lapai) apskritai reiškia lapus ir stiebus, nuskintus augant augalui: tai yra „nabizas“ (jaunesni ir minkštesni lapai) ir „cimos“ (pavadinimas, naudojamas daugelyje Galisijos vietovių kalbant apie lapus ir stiebus, nuskintus prieš pat žydėjimą).

Švieži ropių lapai parduodami partijomis, surūšiuotomis pagal kilmės vietą ir pagal rūšį, tradiciškai 0,5 kg ar 1 kg ryšulėliais, surišti stiebais ar kita medžiaga, kurią naudoti leidžiama remiantis kokybės vadovu.

Šaldymui skirti ropių lapai prieš užšaldant atrenkami, nuplaunami, nuvalomi, kartais supjaustomi gabaliukais ir supakuojami į kokybės vadove aiškiai nurodytos talpos ir medžiagų indus.

Konservuoti parduodami ropių lapai apdorojami natūraliai, nenaudojant jokios medžiagos, išskyrus verdantį vandenį, paprastą druską; rūgštingumą reguliuojanti medžiaga nenaudojama, ir supakuojami į kokybės vadove aiškiai nurodytos talpos metalinius ar stiklinius indus.

Organoleptinės savybės: Ropių lapai žali nevartojami. Kad juos būtų galima valgyti, tam tikrą laiką, kuris priklauso nuo fenologinio etapo, juos reikia virti. Taigi organoleptinės ropių lapų savybės reiškia paruošto maistui ropių lapų, t. y. vartotojo ar gamintojo virtų ropių lapų, savybes.

Šios savybės yra tokios: ryški žalia spalva, išryškėjanti prieš žydėjimą. Skonis rūgštokas, karstelėjęs. Tekstūra šiek tiek skaidulinga, tai ypač matoma, jei tai siauralapė rūšis, su daugeliu lapkočių. Labai švelnus dėl mažo maistingųjų skaidulų kiekio.

4.3. Vietovė:

Gamybos vietovė – visos Galisijos autonominės bendruomenės komunos. Ruošimo ir pakavimo vietovė sutampa su gamybos vietove.

4.4. Kilmės įrodymas:

Tik specifikacija ir kitomis galiojančiomis taisyklėmis remiantis, atitinkamuose registruose įregistruotų plantacijose ir augintojų išauginti ropių lapai gali būti žymimi SGN „Grelas de Galicia“ ar būti naudojami perdirbtiems ropių lapams, žymimiems minėta SGN. Taip pat šiuo SGN gali būti žymimi tik tie „Grelas de Galicia“, kurie perdirbami į registrą įrašytose gamyklose.

Visi fiziniai ar juridiniai asmenys – į registrą įrašyto turto savininkai, visos plantacijos, sandėliai, gamyklos ir gaminiai yra tikrinami kontrolės institucijos, kurios tikslas – įsitikinti, kad „Grelas de Galicia“ SGN žymimi gaminiai atitinka specifikacijos ir kokybės vadovo reikalavimus.

4.5. Gamybos būdas:

Sėklos turi būti gautos iš *Santiago* ir *Lugo* ekotipų augalų, atitinkančių leistas naudoti komercines atmainas „Grelas de Santiago“ ir „Globo blanco de Lugo“ ir jų atitinkamas atmainas, gautas vėl panaudojus ūkį ar kitus sklypus, įrašytus į „Grelas de Galicia“ SGN plantacijų registrą. Sėjama barstant, pradedama sėti rugpjūčio viduryje, tikslus laikas priklauso nuo zonos ir veislės ankstyvumo ar vėlyvumo. Derlius nuimamas rankomis, pageidautina tuo dienos metu, kai temperatūra neaukšta. Nuėmimas reikalauja daug kruopštumo, kad nebūtų pažeisti lapai, taip sugadinant prekinę išvaizdą ir sukeltiant mikroorganizmų atsiradimo pavojų. Kai gaminys skirtas perdirbti, derlius gali būti nuimamas naudojant techniką. Tą pačią dieną, kai derlius nuimamas, ropių lapai pristatomi į sandėlius ar perdirbimo įmonę; stebima, kad gaminys nebūtų pažeistas.

Ropių lapus perdirbti ir pakuoti galima tik nustatytoje vietovėje, atsižvelgiant į subtilias gaminio apdorojimo po derliaus nuėmimo ir gaminio konservavimo sąlygas. Todėl šias operacijas nustatytoje vietovėje būtina atlikti dėl tokių priežasčių:

- *siekiant išvengti gaminio savybių pablogėjimo*: ropių lapai yra žalios daržovės, kurių savybės gali greitai pablogėti tarp derliaus nuėmimo ir pristatymo į apdirbimo centrą. Dėl dehidratacijos ir citolizės lapai pagelsta ir ima pūti, taip sumenkinama gaminio prekinė vertė. Be to, ropių lapai vertingi kaip funkcinis maistas dėl didelio juose esančio gliukozinolatų tipo junginių, flavonoidų, vitaminų ir pan. kiekio. Vis dėlto, po derliaus nuėmimo šie junginiai greitai nyksta, taip sumažėja maistinė vertė. Per dvi dienas po derliaus nuėmimo prarandama daugiau kaip 50 % vitamino C kiekio, o gliukozinolatai (priešvėžiniai junginiai) ima nykti iš karto po derliaus nuėmimo. Dėl šių priežasčių būtina, kad apdorojimas, vežimas, sandėliavimas ir perdirbimas vyktų iš karto nuėmus derlių, ne vėliau kaip per 24 val., dėl to reikia, kad atstumai tarp derliaus nuėmimo vietų ir skirstymo, pakavimo ir (arba) perdirbimo vietų būtų kuo mažesni,
- *kad būtų užtikrintas atsekamumas ir kontrolė*: Kontrolės institucijos tikrinama vietovė – Galisijos autonominė bendruomenė. Pasitelkiant kontrolės ir sertifikavimo sistemą, užtikrinama „Grelas de Galicia“ kilmė ir atsekamumas su sąlyga, kad jie bus perdirbti ir supakuoti nustatytoje vietovėje,
- *kad būtų išsaugotos tipiškos „Grelas de Galicia“ savybės ir jų kokybė*: Galisijos autonominėje bendruomenėje gyvuoja labai tvirtos šio gaminio vartojimo ir perdirbimo tradicijos. Pakavimas nustatytoje vietovėje turi lemiamos reikšmės „Grelas de Galicia“ ypatingų savybių išsaugojimui ir kokybei. Tai įpareigoja gamintojus ir saugomos kilmės vietos nuorodos kontrolės instituciją taikyti su ropių lapų vežimu, perdirbimu ir pakavimu susijusias taisykles ir kontroliuoti, kaip jų laikomasi. Jie turi tinkamam „Grelas de Galicia“ apdorojimui užtikrinti būtinų žinių ir technikos.

4.6. Ryšys su vietove:

Ropės naudojimas sėjomainoje minimas jau nuo XIII a. municipaliniuose dokumentuose ir žemės ūkio valdų pardavimo aktuose, vadinamuose „nabales“. Dėl tokio papročio visose dirbamos žemės plotuose išplito toks sėjomainos būdas: vasarinės grūdinės kultūros – ropės – žiemkenčiai.

Ropės yra gerai prie drėgnų oro sąlygų esant vidutinėms temperatūroms prisitaikiusios daržovės, atsparios šalnoms. Be to, joms reikalingos derlingos, vidutinio kietumo, gilios, purios, nepažliugusios, bet su padidinta santykinė drėgme žemės, kuriose gausu organinių medžiagų. Oro ir dirvožemio sąlygos didelėje Galisijos dalyje yra būtent tokios.

Ropių lapai yra žalia daržovė, puikiai tinkanti žymiausiems Galisijos patiekalams „Caldo“ (*sultinys*), ar „Pote Gallego“ (*Galijos troškiny*s), „Cocido“ (*sultinys*) ir „Lacón con Grelas“ (*kumpelis su ropių lapais*), ji yra skiriamasis Galisijos virtuvės ženklas.

Gausu istorinio ar gastronominio pobūdžio užuominų apie šį produktą, tai liudija tvirtas šios daržovės pozicijas Galisijos kultūroje. Įvairūs etnografijos ar gastronomijos sričių autoriai vieningai pabrėžia išskirtinę ropių lapų vietą tradicinėje Galisijos virtuvėje. Apie šią daržovę užsimenama garsaus Ramon Otero Pedrayo (*Guía de Galicia*. 1926), gastronomijos kritiko Angel Muro (*Almanaque y conferencias culinarias*. 1890-1905), rašytojų Emilia Pardo Bazán (*La cocina española antigua*. 1912), Manuel María Puga y Parga (*La cocina práctica* 1905) ir Álvaro Cunqueiro (*A cociña galega* 1973) darbuose.

Galiausiai, reikia pažymėti, kad šis produktas įtrauktas į 1996 m. Maisto, žemės ūkio ir žuvininkystės ministerijos paskelbtą tradicinių Galisijos produktų sąrašą kaip tipiška Galisijos daržovė.

4.7. Kontrolės institucija:

Pavadinimas: Instituto Galego da Calidade Alimentaria (INGACAL)

Adresas: Rúa Fonte dos Concheiros, 11 bajo.
15703 Santiago de Compostela
ESPAÑA

Tel. +34 981540055

Faksas +34 981540018

El. paštas: sxca.agri@xunta.es

4.8. Ženklinimas etiketėmis:

Ant saugoma geografinė nuoroda „Grelos de Galicia“ pažymėtų prekybai skirtų ropių lapų pakuotės po sertifikavimo turi būti uždėta etiketė, atitinkanti kiekvieno gamintojo ir (arba) pakuotojo ženklą ir kontroliuojančios institucijos patvirtinta ir išduota nugarinė etiketė su raidiniu skaitmeniniu kodu bei oficialus saugomos geografinės nuorodos logotipas.

Ant komercinės etiketės ir SGN etiketės būtinai turi būti užrašas *Indicación Geográfica Protegida* „Grelos de Galicia“.

Etiketėje gali būti nurodytas fenologinis augalo etapas – „nabizas“ at „cimos“, kaip paaiškinta produkto apibūdinimo dalyje.

Atsižvelgiant į tai, kad ropių lapams kartais taikomos kitokios, nei specifikacijoje nurodyta, perdirbimo procedūros, gali būti leista ant etiketės žymėti, kad gaminys paruoštas naudojant ropių lapus, žymimus SGN „Grelos de Galicia“, jei žaliava atitinka specifikacijos reikalavimus ir atitinkamas kokybės vadovo taisyklės.

Paraiškos įregistruoti nuorodą paskelbimas pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 510/2006 dėl žemės ūkio produktų ir maisto produktų geografinių nuorodų ir kilmės vietos nuorodų apsaugos 6 straipsnio 2 dalį

(2009/C 72/10)

Šiuo paskelbimu suteikiama teisė užprotestuoti paraišką pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 510/2006 (1) 7 straipsnį. Prieštaravimo pareiškimai pateikiami Komisijai per šešis mėnesius nuo šio paskelbimo.

SANTRAUKA

TARYBOS REGLAMENTAS (EB) Nr. 510/2006

„MOUTARDE DE BOURGOGNE“

EB Nr.: FR-PGI-005-0503-25.10.2005

SKVN () SGN (X)

Šioje santraukoje informacijos tikslais pateikiama pagrindinė produkto specifikacijos informacija.

1. Kompetentinga valstybės narės įstaiga:

Pavadinimas: Institut National des Appellations d'Origine (I.N.A.O.)

Adresas: 51, rue d'Anjou
75 008 Paris
FRANCE

Tel. +33 153898000

Faksas +33 142255797

El. paštas: info@inao.gouv.fr

2. Grupė:

Pavadinimas: Association Moutarde de Bourgogne (AMB)

Adresas: AMB ARIA Bourgogne
4, Bd du Docteur Jean Veillet
21 000 Dijon
FRANCE

Tel. +33 380288140

Faksas +33 380288169

El. paštas: laure.ohleyer@cote-dor.chambagri.fr

Sudėtis: Gamintojai ir (arba) perdirbėjai (X) Kiti (X)

3. Produkto rūšis:

Klasė 2.6 – Garstyčių tyrė

4. Specifikacija:

(Reglamento (EB) Nr. 510/2006 4 straipsnio 2 dalyje pateiktų reikalavimų santrauka)

(1) OLL 93, 2006 3 31, p. 12.

4.1. Pavadinimas:

„Moutarde de Bourgogne“

4.2. Apibūdinimas:

„Moutarde de Bourgogne“ – savo sudėtyje vyno turinčios aštrios ir labai aštrios, lengvai geltonos spalvos, tirštos, vientisos ir aliejiškos tekstūros garstyčios. Jos pasižymi aštriu, baltajam Burgundijos vynui būdingu kvapu.

4.2.1. Ingredientai ir leistini priedai:

- Burgundijoje užaugintos ir sandėliuojamos garstyčių sėklos,
- Skiedimui naudojamas skystis sudarytas iš vandens ir Burgundijos vyno auginimo regione pagaminto balto vyno su saugoma kilmės vietos nuoroda, kurio mažiausia dalis skiedžiant yra 25 proc. Tuo tikslu naudojamas baltas sausas vynas, pagamintas iš tradicinių Burgundijos vynuogių rūšių – *Aligoté* ir *Chardonnay*. Toks vynas pasižymi stipriu aromatu ir ilgai burnoje išliekančiu skoniu.
- Druska, cukrus, prieskoniai ir priedai (leistini pagal 1995 m. Europos direktyvą dėl priedų, išskyrus dirbtinius dažiklius, javų miltus ir visas kitas stabilizuojančias ir tirštinančias medžiagas, garstyčių natūralias ar dirbtines esencijas, garstyčių ekstraktą arba aliejų).

4.2.2. „Moutarde de Bourgogne“ fizinės ir cheminės savybės:

- Sėklų sausas ekstraktas sudaro ne mažiau kaip 24 % galutinio produkto svorio.
- Lipidai iš garstyčių sėklų sudaro ne mažiau kaip 9 % galutinio produkto svorio.
- Sėklų likučiai tyrėje sudaro mažiau kaip 2 % galutinio produkto svorio.

4.3. Geografinė vietovė:

Sėklos privalo būti auginamos ir saugomos, o garstyčių tyrė gaminama geografinėje gamybos vietovėje. Ją sudaro Burgundijos regiono departamentai: Kot Doro, Njevro, Sonos ir Luaros, Jono.

Geografinė vietovė nustatyta atsižvelgiant į specifinę vietos patirtį, įgytą auginant garstyčių sėklas ir gaminant vyno produktus Burgundijoje, kurie kartu perdirbami į originaliomis savybėmis pasižyminčią garstyčių tyrę (žr. 4.6 dalį).

Burgundijoje auginamos garstyčių sėklos pasižymi ypatingomis savybėmis. Šios savybės vertinamos jau keletą šimtmečių. Pranciškaus I-ojo gydytojas Karolis Estienas manė, kad Burgundijoje pagamintos garstyčios yra aukštesnės kokybės dėl to, kad joms gaminti naudojama dirvinė garstyčia (bendrinių garstyčių sėklų augalo pavadinimas). Dirvinė garstyčia buvo auginama ugnimi išvalytuose miškų plotuose. Tokiuose plotuose deginant anglį, dirva būdavo praturtinama kaliu ir tapdavo ypač tinkama garstyčioms auginti (užaugusiose garstyčių sėklose būdavo daug garstyčių esencijos); garstyčių sėklas anglies degintojai sėdavo kovo mėnesį, o jų derlių nuimdavo rugpjūtį. Be to, Burgundijos pusiau žemyninis gana pastovus klimatas yra tinkamas garstyčioms auginti. Iš esmės, garstyčioms auginti reikia nedaug vandens. Jos gerai atlaiko vandens stoką ir aukštą temperatūrą. Tačiau joms netinka pernelyg drėgnos pavasario pabaigos sąlygos. Po keletą dešimtmečių trukusios menkos garstyčių gamybos ji buvo atgaivinta Burgundijoje garstyčių tyrės gamintojų iniciatyva siekiant pagerinti pirminių žaliavų gamybos ir galutinio produkto kokybę. Šioje garstyčių auginimo atgaivinimo programoje dalyvauja tyrimų institucijos, Kot Doro Žemės ūkio rūmai, regioninės sandėliavimo įstaigos, ūkininkai ir perdirbimo bendrovės. Buvo atrinktos specialios garstyčių rūšys, tinkančios specifinei Burgundijos žemei ir klimatui, ir atitinkančios perdirbimo bendrovių kokybinius reikalavimus.

Atitinkamai šioje teritorijoje buvo nustatyta garstyčių sėkloms auginti tinkama zona. Siekiant užtikrinti, kad garstyčios būtų auginamos tinkamoje žemėje, atitinkama zona pasirinkta atsižvelgiant į geologinius ir dirvožemio kriterijus, vengiant rūgščių rudžemių ir aukštai virš jūros lygio esančių dirvožemių. Iš bandymų su garstyčių sėklomis paaiškėjo, kad tokie dirvožemiai nelabai tinka, nes juose užaugintų garstyčių sėklos yra mažai aliejiškos, jose esantis lakaus alilizotiocianato kiekis yra nepakankamas, kad būtų galima pagaminti tipišką garstyčių tyrę.

4.4. Kilmės įrodymas:

Produkto atsekamumas yra garantuojamas visos Burgundijos garstyčių gamybos metu – nuo garstyčių auginimo ploto iki supakuotos garstyčių tyrės – tai daroma koduotų dokumentų pagalba. Garstyčių sėklos auginamos tik vietovėje, kuriai suteikta SGN, esančiuose žemės sklypuose. Šie sklypai turi atitikti gamybos plane nurodytus atrankos kriterijus. Žemdirbiai pristato produkciją Burgundijoje esančioms sandėliavimo įstaigoms. Visi operatoriai, auginantys, sandėliuojantys ir perdirbantys garstyčių sėklas, turi pildyti ir laikyti kodifikuotus dokumentus. Gamybos metu atliekami analitiniai garstyčių sėklų ir pagamintos tyrės tyrimai.

4.5. Gamybos būdas:

Leidžiama auginti tik *Association Moutarde de Bourgogne* (Burgundijos garstyčių asociacijos – AMB) nustatytas *Brassica juncea* rūšių (rudų ir baltų garstyčių) ir *Brassica nigra* sėklas. Yra sudarytas gamybos planas, kuriame nurodyti garstyčiomis apšodinti plotai, esami sklypai ir garstyčių sodinimas SGN zonoje. Nuimtas sėklų derlius pristatomas į Burgundijoje esančią sandėliavimo įstaigą, kuri užtikrina garstyčių sėklų atsekamumą, jas valo ir sandėliuoja.

Šiame etape yra tikrinama, ar sėklų partijos atitinka šiuos kriterijus:

- ar jos yra burgundiškos kilmės ir AMB patvirtintų rūšių,
- ar žalios ar nesubrendusios sėklos sudaro ne daugiau kaip 1,5 % viso kiekio (I ir II rūšies sėklų atveju),
- ar kitos sėklos sudaro ne daugiau kaip 0,3 % viso sėklų kiekio, jei tai yra II rūšies sėklos,
- ar sėklose nėra vabzdžių, pelėsių; ar sėklos nėra perkaitintos,
- ar tinkamas sėklų dydis: tūkstančio sėklų svoris > 2,35 g (> 2 g esant išskirtinėms klimato sąlygoms),
- ar vanduo ir lakiosios medžiagos sudaro 4,2–9 % masės,
- ar riebalai sudaro 28–42 % sausosios medžiagos svorio,
- ar lakus alilizotiocianatas sudaro 0,7–0,94 % sausosios medžiagos svorio,
- ar baltymai sudaro 24,2–30,8 % sausosios medžiagos svorio.

Po tokio patikrinimo, sėklos yra paruošiamos ir pristatomos geografinėje teritorijoje esantiems gamintojams. Sėklos yra sutraiškamos, ant jų užpilamas skiedimui naudojamas skystis (iš vandens sumaišyto su vynu). Naudojamas Burgundijos vyno auginimo regione pagamintas baltas vynas su saugoma kilmės vietos nuoroda. Šiame etape išimami sėklų branduoliai ir sutrinama pirminė garstyčių tyrė. Tada ši tyrė yra perkošiama, siekiant pašalinti sėklų luobeles. Gaunama gelsva vientisa tiršta ir aliejinga tyrė, kuri yra degazuojama. Po šio etapo tyrė palaikoma, tam, kad įgautų aštrų skonį. Tada produktas yra sandėliuojamas ir pakuojamas.

4.6. Ryšys:

Ryšys su geografine vieta grindžiamas senovinėmis regiono tradicijomis, regionine patirtimi, garstyčių sėklų auginimo Burgundijoje tradicija, tvirta istorine garstyčių ir vyno auginimo Burgundijoje sąsaja, taip pat nuo senų laikų susiformavusia reputacija.

4.6.1. Specifinė kokybė:

„Moutarde de Bourgogne“ garstyčios, pasižymintys intensyviu aštriu skoniu, yra gaunamos sumaišant Burgundijoje užaugintas ir sandėliuojamas sėklas su skiedimui naudojamu skysčiu, kuris yra sudarytas iš vandens, druskos, cukraus, prieskonių ir mažiausiai 25 % sauso balto vyno, pagaminto iš tradicinių Burgundijos vynuogių. Toks baltas vynas pasižymi stipriu aromatu ir ilgai burnoje išliekančiu skoniu, kas suteikia Burgundijos garstyčioms joms būdingą aštrų kvapą ir aiškų Burgundijos baltojo vyno skonį, kuriuo šios garstyčios išsiskiria iš kitų garstyčių rūšių. Sausas sėklų ekstraktas ir iš sėklų gaunami lipidai turi sudaryti atitinkamai ne mažiau kaip 24 ir 9 %.

4.6.2. Reputacija:

Istoriškai Burgundijos regioną ir garstyčias sieja glaudus ryšys. Pasakojama, kad didelė dėžė (206,75 l) garstyčių buvo suvalgyta 1336 m., Burgundijos hercogo Eudes IV Ruvre organizuotoje puotoje Pilypo VI-ojo garbei. XVI a. sudaryti statutai, apibrėžiantys garstyčių gamintojų gildiją (Dižono miesto – 1634 m. ir 1647 m. Bono miesto). Iki XIX a. garstyčios buvo gaminamos mažose gamyklėse. Pramoninė revoliucija pakeitė ir garstyčių gamybą. Burgundijos pramonininkai lenkė vienas kitą savo išradingumu; čia galime paminėti Dižono pramonininką M. Grèjū, kurio įrenginys leido smarkiai padidinti našumą ir 1850 m. buvo pripažintas Prancūzijos Menų, mokslo ir literatūros akademijos (*Académie des Arts, Sciences et Belles Lettres*). 1750–1984 m. laikotarpiu Burgundijoje buvo 263 garstyčių gamintojai. Tokio gamintojų tankumo nerasite jokiam kitame Prancūzijos regione.

Garstyčių sėklų auginimo Burgundijoje tradicija turi gilią šaknis; tai galima matyti iš to fakto, kad Pranciškaus I-ojo gydytojas Karolis Estienas manė, jog Burgundijoje pagamintos garstyčios yra aukštesnės kokybės dėl to, kad šiame regione šis augalas augo geriau nei bet kokiame kitame regione.

Vynas ir garstyčios yra glaudžiai susiję. 1911 m. A. Berthiotas manė, kad garstyčių reputacijos esmė – kokybiškas gamybos procesas. Anot jo, gamybos metu rinktinės sėklos yra sutrinamos ir gauta emulsija sumaišoma su specialiu burgundišku skysčiu, vadinamu „žaliomis sultimis“ (*verjuice*), kurios yra savotiškas žalias vynas, gaunamas iš ne visiškai sunokusių baltųjų vynuogių. Kai šio tipo vynuogėms buvo sunaikinti mikroskopinio *Phylloxera* amaro, gamintojai ėmė naudoti mažas rūgščias baltąsias vynuoges, kurios vėliau išnyko, ir vietoj jų imta naudoti iš kokybiškų skiepytų vynuogių gautą vynu. Atsiradus galimybei pakeisti actą baltu vynu, tapo įmanoma atkartoti garstyčių organoleptines savybes.

Nuo ankstyvų dienų garstyčių gamintojai garstyčioms pradėjo naudoti pavadinimą „Moutarde de Bourgogne“. Pavyzdžiui, prekinis pavadinimas „Moutarde de Bourgogne, extra-blanche supérieure“ (Aukščiausios klasės labai baltos Burgundijos garstyčios) užregistruotas 1891 m. Sanso (89 departamentas) teisme, o 1903 m. Dižono komerciniame teisme buvo užregistruota etiketė „Moutarde Jacquemart au pur verjus de Bourgogne“ (Žakmarto garstyčios su tikrosiomis burgundiškomis žaliomis sultimis). Ne tik pavadinimas, bet ir tai, kad naudojamuose prekės ženkluose nurodoma Burgundija, bei pačios Burgundijos istorija liudija apie tvirtas šaknis turinčią Burgundijos garstyčių reputaciją. Galime paminėti šiuos prekinius ženklus: „Jean-sans-Peur“, „Téméraire“, „Moutarde à la cuillère de la Belle Bourguignonne“, „La Bourguignonne“.

4.6.3. Žmogiškieji veiksniai ir speciali patirtis:

Iki antrojo pasaulinio karo garstyčių sėklų auginimas Burgundijoje išliko svarbia veiklos sritimi. Po 1945 m. garstyčių gamintojai stengėsi išlaikyti garstyčių gamybos lygį regione. Tuo tikslu garstyčių gamintojų asociacija išleido brošiūrą apie garstyčių auginimą. Šių iniciatyvų priežastis – konkurencija pasaulio rinkoje ir su kitais aliejingų augalų gamintojais.

Garstyčių sėklų auginimas reikšmingai atgijo tik 9-ojo dešimtmečio pradžioje. Tuo metu visam sektoriui buvo iškilę panašūs rūpesčiai:

- gamybininkai ieškojo įvairesnių tiekimo šaltinių ir būdų, kaip išlaikyti tinkamą pirminių žaliavų gamybos kokybę. Tuo tikslu jie siekė kryptingo sėklų gerinimo ir taip pakelti galutinio produkto kokybę,
- kai tai įmanoma, ūkininkai ieškojo būdų įvairinti sėklų auginimą ir taip pagerinti jų kokybę regioniniu lygiu.

Todėl buvo sudarytas iniciatyvinis komitetas, prižiūrintis sėklų auginimo atgaivinimą vykdančius subjektus:

- *Etablissement National d'Enseignement Supérieur Agronomique de Dijon* (Dižono Nacionalinę žemės ūkio aukštojo mokslo įstaigą) ir *Institut national de recherche agronomique pour la recherche génétique* (Nacionalinių agronominių tyrimų genetikos srityje institutą), kurių pagrindinis tikslas – pagerinti produktyvumą ir užtikrinti specifinę, AMB nustatytus kriterijus atitinkančią sėklų kokybę,
- Kot Doro žemės ūkio rūmus, kurių tikslas – taikomieji tyrimai ir bandymai,
- regionines sandėliavimo įstaigas, atliekančias sėklų derliaus logistiką ir sėklų pakavimą,
- ūkininkus, kurie bando natūraliomis sąlygomis bandymų stotyse nustatytas rūšis ir užaugina sėklų tiek, kad su jomis gamintojai galėtų atlikti gamybos bandymus,
- Prancūzijos paruoštos mėsos pramonės federaciją, maitinimo paslaugų tiekėjus ir mėsos perdirbėjų bei kitus pramonės sektorius, kurie atlieka įvairius gamybos bandymus: pirminius, pusiau pramoniniu būdu ir pramoniniu būdu vykdomus bandymus.

Tokio bendradarbiavimo rezultatas – atrinktos dvi sėklų rūšys, kurioms bus siekiama SGN suteikimo.
Šių tyrimų vykdymo metu sėklų auginimas suintensyvėjo: nuo 350 ha 1993 m. iki 1 230 ha 2003 m.

4.7. *Kontrolės institucija:*

Pavadinimas: CERTIPAQ
Adresas: 44, rue La Quintinie
75015 Paris
FRANCE
Tel. +33 145309292
Faksas +33 145309300
El. paštas: certipaq@certipaq.com

4.8. *Ženklinimas:*

Etiketėse pateikiami šie duomenys:
— Prekinis pavadinimas „Moutarde de Bourgogne“.
— SGN logotipas.

Paraiškos paskelbimas pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 510/2006 dėl žemės ūkio produktų ir maisto produktų geografinių nuorodų ir kilmės vietos nuorodų apsaugos 6 straipsnio 2 dalį

(2009/C 72/11)

Šis paskelbimas suteikia teisę užprotestuoti paraišką pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 510/2006 ⁽¹⁾ 7 straipsnį. Pranešimai apie prieštaravimus turi būti perduoti Komisijai per šešis mėnesius nuo šio paskelbimo datos.

SANTRAUKA

TARYBOS REGLAMENTAS (EB) Nr. 510/2006

„ŠTAJERSKO PREKMURSKO BUČNO OLJE“

EB Nr.: SI-PGI-0005-0418-29.10.2004

SKVN () SGN (X)

Šioje santraukoje informacijos tikslais pateikiami pagrindiniai produkto specifikacijos elementai.

1. Kompetentinga valstybės narės įstaiga:

Pavadinimas: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS
Adresas: Dunajska 58
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 14789109
Faksas +386 14789055
El. paštas: varnahrana.mkgp@gov.si

2. Paraiškos teikėjas:

Pavadinimas: GOLICA GIZ
Adresas: Trg svobode 3,
SI-2310 Slovenska Bistrica
SLOVENIJA
Tel. +386 28432611
Faksas +386 28432613
El. paštas: —
Sudėtis: Gamintojai ir (arba) perdirbėjai (X) Kiti ()

3. Produkto rūšis:

1.5 klasė – Aliejus ir riebalai (sviestas, margarinas, aliejus ir kt.)

4. Specifikacija:

(Reglamento (EB) Nr. 510/2006 4 straipsnio 2 dalyje nurodytų reikalavimų santrauka)

4.1. Pavadinimas:

„Štajersko prekmursko bučno olje“

⁽¹⁾ OLL 93, 2006 3 31, p. 12.

4.2. Aprašymas:

„Štajersko prekmursko bučno olje“ – tai nerafinuotas, maistinis augalinis aliejus, gaminamas spaudžiant skrudintas aliejinių moliūgų aukščiausios kokybės sėklas.

„Štajersko prekmursko bučno olje“ – tamsiai žalios, į raudonumą pereinančios spalvos aliejus, jam būdingas savitas aromatas ir skonis. Jis pasižymi tinkama sočiųjų rūgščių sudėtimi: jame yra apie 20 % sočiųjų riebalų rūgščių, apie 35 % mononesočiųjų riebalų rūgščių ir apie 45 % polinesočiųjų riebalų rūgščių.

Be to, „Štajersko prekmursko bučno olje“ – gausu tokoferolių: 100 g aliejaus yra apie 50 mg vitamino E. Šio aliejaus sudėtyje yra ir kitų vitaminų, mikroelementų, karotenoidų, retų amino rūgščių ir natūralaus dažiklio (chlorofilo).

4.3. Geografinė vietovė:

Regiono, kuriame iš moliūgų sėklų gaminamas „Štajersko prekmursko bučno olje“, riba eina nuo Dravogrado iki Sloven Gradeco, Mislinios ir Velenės (čia riba sutampa su magistralės linija), Šoštanio, Mozirjės, Nazarjės, Vransko, Preboldo, Zabukovicos ir Laško. Toliau riba eina palei Savinios ir Savos upių vagas pro Radečes, Sevnica, Kršką ir Brežicės iki Obrežjės, greta valstybinės sienos su Kroatija iki valstybinės sienos su Vengrija, šalia valstybinės sienos su Vengrija iki valstybinės sienos su Austrija, ir šalia valstybinės sienos su Austrija (palei Karavankų kalnų grandinę) iki Dravogrado.

4.4. Kilmės įrodymas:

Visi „Štajersko prekmursko bučno olje“ gamintojai privalo užsiregistruoti nustatytoje regione ir pagal specifikaciją gaminti moliūgų aliejų iš moliūgų sėklų. Jie privalo saugoti įrašus apie pardavėją ir apie kiekvienam moliūgų pardavėjui tenkančius moliūgų sėklų kiekius, atliktų tyrimų datas, cheminių analizių rezultatus, fizines ir chemines savybes. Gamintojai taip pat privalo saugoti ataskaitas apie gamybos procesą, kuriose nurodomas sunaudotos žaliavos bei medžiagų kiekis ir pagaminto moliūgų aliejaus kiekis.

Visų šių veiksnių kontrolę vykdo pagal Europos standartą EN 45011 akredituota sertifikavimo įstaiga.

4.5. Gamybos būdas:

Nors „Štajersko prekmursko bučno olje“ gamybai gali būti naudojamos įvairių rūšių moliūgų sėklos, jos turi atitikti nustatytus kokybės reikalavimus.

Moliūgų sėklos gali būti užaugintos už nustatytos geografinės vietovės ribų, bet „Štajersko prekmursko bučno olje“ aliejus iš jų turi būti spaudžiamas nustatytoje geografinėje vietovėje.

1. Moliūgų sėklų surinkimas (fizinių ir cheminių savybių (nešvarumų, drėgnumo, aliejingumo, pažeistų sėklų dalies) ir išorės patikrinimas).
2. Sėklų laikymas.
3. Sėklų valymas (nešvarumų pašalinimas).
4. Sėklų džiovinimas, kol jų drėgnumas pasiekia 6–7 %.
5. Sėklų smulkinimas.
6. Minkymas.
7. Sėklų skrudinimas (masė skrudinama 30–60 minučių ne didesnėje nei 120 °C temperatūroje).
8. Skrudintos masės spaudimas.
9. Moliūgų aliejaus sedimentacija.
10. Kokybės kontrolė (fizinė ir cheminė analizė, organoleptinė analizė).
11. Išpilstymas ir ženklavimas etiketėmis.

4.6. Ryšys su vietove:

„Štajersko prekmursko bučno olje“ – tai 4.3 punkte aprašytos geografinės vietovės specialus kulinarinis gaminys. Apie moliūgų aliejaus gamybos tradiciją Štajerskoje ir Prekmurjėje liudija rašytiniai šaltiniai, kuriuose pasakojama apie pirmosios moliūgų sėklų spaudyklos įkūrimą Frame dar 1750 metais. Didelio masto moliūgų sėklų auginimas regione paskatino įkurti keletą įmonių, kuriose aliejus iš moliūgų sėklų spaudžiamas taikant tradicinius metodus (Slovenska Bistrica, Središče ob Dravi, Selo pri Pragerskem ir t. t.). 1904 m. Albertas Stigaras Slovenska Bistricoje įkūrė įmonę, kurioje moliūgų sėklų aliejus iš moliūgų sėklų spaudžiamas taikant tradicinius metodus. Prekmurjėje nėra didelių perdirbimo įmonių, tik mažos, ūkininkams priklausančios įmonės. Viena iš jų – Vadarčio mieste (Goričke) esanti Ferio Vučako įmonė. Jo spaudykla-perdirbimo įmonė veikia jau 130 metų, ir ją valdo ketvirtoji šios šeimos karta.

Garsas apie gerą „Štajersko prekmursko bučno olje“ vardą sklinda į kitas Europos šalis, JAV, Australiją, Rusiją ir t. t.; tai liudija ir 2007 m. Londone vykusiame IFE07 (angl. *International food & drink event*) konkurse gautas apdovanojimas už novatoriškiausią produktą.

4.7. Kontrolės institucija:

Pavadinimas: Bureau Veritas d.o.o.
Adresas: Linhartova 49a
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Tel. +386 14757670
Faksas +386 14747602
El. paštas: info@bureauveritas.si

4.8. Ženklinimas etiketėmis:

Pakuodamas „Štajersko prekmursko bučno olje“ geografinėje vietovėje, kiekvienas gamintojas gali naudoti savo pakuotę ir etiketę, tačiau ant etiketės ar kitoje vietoje privalo nurodyti saugomą „Štajersko prekmursko bučno olje“ pavadinimą, spalvotą „Štajersko Prekmursko Bučno Olje“ logotipą ir atitinkamą Bendrijos simbolį arba nacionalinį kokybės simbolį.

Jeigu produktas pakuojamas už nustatytos geografinės vietovės ribų, privaloma garantuoti „Štajersko prekmursko bučno olje“ šaltinio atsekamumą. Šiuo atveju ant supakuoto „Štajersko prekmursko bučno olje“ taip pat privalo būti nurodytas saugomas pavadinimas, logotipas ir atitinkamas Bendrijos simbolis.
